

อุปลักษณะโมโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย

ปริญญานิพนธ์
ของ
นครินทร์ นาคนาวา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

เมษายน 2558

อุปถัมภ์มโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย

ปริญญานิพนธ์
ของ
นรินทร์ นาคนาวา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

เมษายน 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อุปลักษณะโมโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

เมษายน 2558

นครินทร์ นาคนาวา (2558). อุปลักษณ์โนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ใน
ภาษาไทย ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (ภาษาศาสตร์การศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อ.ดร.นันทนา วงษ์ไทย

การศึกษาอุปลักษณ์โนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย
โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือเพื่อศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายใน
ภาษาไทยและวิเคราะห์โนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ซึ่งเก็บ
ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) ผู้วิจัยได้แบ่งอารมณ์พื้นฐานเป็น 5
อารมณ์คือ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว และอารมณ์รัก ตามแนวคิดของ
โคเว็คเซส (Kövecses. 2000: 4) และใช้แนวคิดเรื่องการถ่ายโยงความหมายในทฤษฎีภาษาศาสตร์
ปริฐานเพื่อวิเคราะห์โนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะในการแสดงอารมณ์

ผลการศึกษาพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ปรากฏในรูปภาษาแสดงอารมณ์ทั้งหมด 14 อวัยวะ
โดยคำศัพท์อวัยวะร่างกายปรากฏร่วมกับ คำนาม คำกริยา และคำเชื่อม คำศัพท์อวัยวะร่างกายแบ่ง
ออกเป็นคำศัพท์อวัยวะภายใน 3 อวัยวะ ได้แก่ สมอง ใจ และปอด คำศัพท์อวัยวะภายนอก 11
อวัยวะ ได้แก่ ตา หน้า ปาก หู แก้ม จมูก หวี คอ ออก ขา และมือ เมื่อพิจารณาอารมณ์พื้นฐานแต่ละ
อารมณ์พบว่ารูปภาษาแสดงอารมณ์สุขปรากฏคำศัพท์อวัยวะร่างกายจำนวน 7 คำ ได้แก่ ใจ สมอง
ตา หน้า ปาก แก้ม ออก รูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าปรากฏคำศัพท์อวัยวะร่างกายจำนวน 5 คำ
ได้แก่ ใจ ตา หน้า ออก ขา รูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธปรากฏคำศัพท์อวัยวะร่างกายจำนวน 8 คำ
ได้แก่ ใจ ตา หน้า ปาก หู จมูก หวี ออก รูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวปรากฏคำศัพท์อวัยวะร่างกาย
จำนวน 5 คำ ได้แก่ ใจ ปอด คอ ออก มือ และรูปภาษาแสดงอารมณ์รักปรากฏคำศัพท์อวัยวะร่างกาย
จำนวน 3 คำ ได้แก่ ใจ ตา ออก

ผลการวิจัยสะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์พื้นฐาน
พบจำนวน 6 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์
อาหาร มโนทัศน์คน มโนทัศน์พื้นที่ โดยมีมโนทัศน์ที่พบมากที่สุด คือ มโนทัศน์สิ่งของ

A CONCEPTUAL METAPHOR OF BODY PART TERMS IN THAI
EMOTIONAL EXPRESSIONS.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Educational Linguistics
at Srinakharinwirot University

April 2015

Nakarin Naknava. (2015). A Conceptual Metaphor of Body Part Terms in Thai

Emotional Expressions. Master thesis, M.Ed. (Educational linguistics). Bangkok:

Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:

Dr. Nuntana Wongthai.

This research aims to study the emotional expressions which contain the body part terms in Thai and to analyze the concepts of body part in the emotional expressions. The data are collected from Thai National Corpus. The basic emotions are divided into 5 domains; happiness, sadness, anger, fear and love according to Kövecses (2000) and the semantic mappings in Cognitive linguistics are used to analyze the concepts of body parts in expressing emotions.

The study reveals that there are 14 body part terms appeared in the emotional expressions. The body part terms co-occur with 3 parts of speech which are nouns, verbs and conjunctions. The body terms are divided into 3 internal body part terms which are heart, lung and brain. The body terms are divided into 11 external body part terms which are eyes, face, mouth, ear, cheek, nose, head, neck, chest, leg and hand. The emotional expressions for happiness include 8 body part terms which are heart, brain, eyes, face, mouth, cheek and chest. The emotional expressions for sadness include 5 body part terms which are heart, eyes, face, chest and leg. The emotional expressions for anger include 8 body part terms which are heart, eye, face, mouth, ear, nose, head and chest. The emotional expressions for fear include 5 body part terms which are heart, lung, neck, chest and hand. Lastly, the emotional expressions for love include 3 body part terms which are heart, eye and chest.

The results show that there are 6 concepts of body parts from emotional expressions in Thai. They are container, thing, natural, food, person and space. The most frequently used concept is: thing

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
อุปลักษณะมโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย
ของ
นครินทร์ นาคนาวา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
(อาจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย)

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.ณัฐยา พิริยะวิบูลย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรีลัมพ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้นั้นเนื่องจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่ได้สั่งสอนประสิทธิภาพวิชาความรู้ทางภาษาศาสตร์ให้แก่ผู้วิจัยจนทำให้ผู้วิจัยรักและศรัทธาความรู้ทางด้านนี้เป็นอย่างดี อันถัดต่อมาผู้วิจัยต้องกราบขอบคุณพระคุณอาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย ซึ่งเป็นผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดจนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาทั้งนี้ผู้วิจัยจึงใคร่กราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณ ดร.ณัฐยา พิริยะวิบูลย์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรีลัมภ์ กรรมการสอบที่กรุณาแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและแก้ไขจนทำให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร อาจารย์ที่ปรึกษาที่รักและคอยดูแลห่วงใยคอยถามไถ่ถึงปัญหาของการทำวิจัยโดยเรื่อยมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ ภาควิชาภาษาศาสตร์ รหัส 53ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือกันในยามท้อแท้หมดหวังให้กลับมา มีความคิดในการต่อสู้ในการทำปริญญานิพนธ์อีกครั้งหนึ่งจนมีวันนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยกราบขอบพระคุณคุณแม่และครอบครัวที่ให้ความรักความปรารถนาดี และให้โอกาสทางด้านการศึกษาที่ดีแก่ผู้วิจัย ตลอดจนเอาใจใส่และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ ผู้วิจัยขอบพระคุณเพื่อนๆ ที่โรงเรียนแยมจาดวิชานุสรณ์ที่เสียสละในการสนับสนุนช่วยเหลือยามที่ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการทำงานเพื่อทำปริญญานิพนธ์ ขอบคุณเพื่อนกระแต จำ ชัย และพีลิก ที่คอยอยู่เคียงข้างกันมาตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

นรินทร์ นาคนาวา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	4
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	 5
ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน.....	5
อารมณ์และการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐาน.....	14
งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเพื่อแสดงอารมณ์.....	24
งานวิจัยเกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายและการรับรู้ประสาทสัมผัส.....	26
 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	 30
การเก็บและรวบรวมข้อมูล.....	30
การคัดเลือกข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
 4 ผลการวิจัย.....	 34
 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	 95
 บรรณานุกรม.....	 102
 ภาคผนวก.....	 107
 ประวัติผู้วิจัย.....	 121

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 เปรียบเทียบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย.....

55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แมวและเก้าอี้.....	6
2 แบบจำลองปริซึมน ON THE BEACH.....	7
3 มโนทัศน์แผนภูมิสามเหลี่ยมของออกเดนและริชาร์ด.....	13
4 การตอบสนองทางอารมณ์ผ่านทางหน้าตามเอคแมนและฟรีส์แมน.....	16
5 พัฒนาการของการแสดงอารมณ์มนุษย์ตามบริตจ์.....	18
6 วงล้ออารมณ์ตามโรเบิร์ต.....	19
7 การจัดประเภทอารมณ์ตามอุงเกอร์และชมิต.....	21
8 การจัดกลุ่มคำแสดงอารมณ์ตามวงความหมายของแซนสตรอม.....	22
9 ระดับของอารมณ์ตามโคเว็กเซส.....	23

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อารมณ์ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เพราะตั้งแต่มนุษย์เกิดมานั้น อารมณ์เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ทุกคนต้องมีและต้องแสดงออก ซึ่งบริดจ์ (Bridges. 1932) ได้ศึกษาอารมณ์ของเด็กทารกพบว่าเด็กทารกอายุตั้งแต่ 3 สัปดาห์ขึ้นไปจะเริ่มมีอารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว และอารมณ์รักตามพัฒนาการการเจริญเติบโต แสดงให้เห็นได้ว่าอารมณ์เป็นพื้นฐาน พฤติกรรมของมนุษย์

พฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ก็มีความเป็นสากลเช่นกัน จากการศึกษาของเอกแมนและ ฟรีส์แมน (Ekman; & Friesman. 1986) ได้กล่าวว่าหากไม่คำนึงถึงวัฒนธรรม เชื้อชาติ เพศ และ การศึกษาแล้วนั้นมนุษย์ทั่วโลกจะแสดงออกทางอารมณ์ในลักษณะเดียวกัน ทั้งสองได้ทำการทดลอง โดยนำรูปภาพสีหน้าที่แสดงถึงอารมณ์ที่แตกต่างกันมาให้กลุ่มประชากรได้ดู ซึ่งประชากรทั้งหมด สามารถระบุอารมณ์จากรูปภาพได้ตรงกัน

นอกจากนี้อารมณ์ยังมีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกาย ตามที่คาร์ลสัน (สุวีริ ศิวะ แพทย์. 2549; อ้างอิงจาก Carlson. 1990) กล่าวว่าอารมณ์นั้นเกี่ยวกับความรู้สึกเมื่อมีสิ่งที่มา กระทบหรือกระตุ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางด้านร่างกายและทำให้เกิดการตอบสนอง อารี เพชรผดุง (2541) กล่าวว่าขณะที่คนเรามีอารมณ์นั้นร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านโลหิต เมื่อเวลาที่โกรธหรืออาย เส้นโลหิตจะขยายตัว ทำให้เราเห็นว่า หน้าของคนโกรธหรืออายนั้นจะมีสีแดง การเปลี่ยนแปลงด้านการเต้นของหัวใจเมื่อเรารู้สึกตื่นเต้น หัวใจก็จะเต้นแรง เมื่อมีอารมณ์โกรธหรือตื่นเต้น ม่านตาจะเกิดการขยายกว้างและจะหดตัวเมื่อ เรามีอารมณ์เศร้า การเปลี่ยนแปลงปฏิกิริยาที่ต่อมน้ำลายเมื่อตื่นเต้นเราจะรู้สึกคอแห้ง เนื่องจาก ต่อมน้ำลายผลิตน้ำลายลดลง หรือหากเกิดอาการเครียดนานๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงในกระเพาะหรือ ลำไส้ เช่น เกิดการคลื่นไส้หรือท้องเสีย

ด้วยเหตุที่อารมณ์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้ ความคิดของมนุษย์เป็นแบบเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ตามแนวคิดของของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเสนอว่าอุปลักษณ์สามารถสะท้อนระบบความคิด

ของมนุษย์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายจึงน่าจะสะท้อนระบบความคิดของมนุษย์ได้เช่นกัน

ผู้วิจัยพบข้อสังเกตเบื้องต้นจากการศึกษาข้อมูลภาษาในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National corpus) ว่าการใช้ภาษาแสดงอารมณ์มีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบโดยมักมีคำศัพท์อวัยวะร่างกายปรากฏอยู่ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) เซอร์อเล็กซ์ เฟอร์กุสัน ผู้จัดการทีมแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ออกอาการหัวเสีย หลังลูกทีมทำได้แค่เสมออินเตอร์ มิลาน 0-0 ในเกมยูฟ่า แชมเปียนส์ลีก รอบ 16 ทีมสุดท้าย นัดแรก ที่สนามซานซิโร่ เมืองมิลาน

(2) คุณสุริยาฉายคะ ช่วยดิฉันด้วยเถอะคะ อกหัก แฟนเขาทิ้งสังหรณ์ใจว่าเขาจะไปชอบคนใหม่

(3) คิวแข่งขันในปีนี้อย่างแน่นเอี้ยดให้แฟน ๆ ตะกร้อชาวไทย ได้ติดตามรับชมกันอย่าง จุใจเหมือนเช่นทุกปี ทั้งนี้ สมาคมฯ ตั้งเป้าที่จะพัฒนางานการตะกร้อเมืองไทยเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะการแข่งขันเซปักตะกร้ออาชีพ ไทยแลนด์ลีก

คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National corpus)

ตัวอย่างประโยค (1)-(3) จะเห็นได้ว่า รูปภาษาที่ขีดเส้นใต้คือ ‘หัวเสีย’ ‘อกหัก’ ‘จุใจ’ รูปภาษาดังกล่าวมีการใช้คำศัพท์อวัยวะร่างกายประกอบอยู่ด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาจากความหมายของรูปภาษาแล้วนั้น พบว่าไม่ได้มีความหมายตรงตามรูปแต่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ ตัวอย่าง (1) รูปภาษา “หัวเสีย” มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงถึงอารมณ์โกรธ ตัวอย่าง (2) รูปภาษา “อกหัก” มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงถึงอารมณ์เศร้า ตัวอย่าง (3) รูปภาษา “จุใจ” มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงถึงอารมณ์สุข และเมื่อวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ จากตัวอย่าง (1)และ(2) พบว่าคำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ และ ‘อก’ แสดงมโนทัศน์สิ่งของ เนื่องจากเมื่อ ‘เสีย’ ‘หัก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ ‘อก’ ทำให้ ‘หัว’ ‘อก’ เปลี่ยนจากความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เพราะ หัว เป็นสิ่งของที่สามารถเสียหรือชำรุดได้ ส่วน อก เป็นสิ่งของที่แยกออกจากกันหรือขาดออกจากกันได้ (3) พบว่าคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ แสดงมโนทัศน์ภาชนะเนื่องจากเมื่อ ‘จุ’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’

เปลี่ยนจากความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นภาษาเพราะสามารถบรรจุสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปได้จนเต็ม ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายอื่นๆ รวมทั้งวิเคราะห์หมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ว่าผู้ใช้ภาษาไทยมีหมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะต่างๆ อย่างไร โดยใช้แนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย
2. เพื่อวิเคราะห์หมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. เก็บและรวบรวมข้อมูลภาษาโดยใช้โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National corpus) ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศึกษาภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายของมนุษย์ทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายในร่างกาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์อวัยวะร่างกายตามที่ปรากฏในหนังสือกายวิภาคศาสตร์ทั่วไปของผาสุก มหรรฆานุเคราะห์ (2553)
3. ศึกษาภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ใช้ในความหมายเปรียบแสดงอารมณ์เท่านั้น
4. ศึกษาเฉพาะภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น ไม่รวมภาษาถิ่น คำราชาศัพท์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หมโนทัศน์ (Concept) หมายถึง ความคิดความเข้าใจของมนุษย์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดจากการสังสมประสบการณ์ที่ผ่านมา (Lakoff; & Johnson. 1980)
2. คำศัพท์อวัยวะร่างกาย หมายถึง คำศัพท์อวัยวะร่างกายของมนุษย์ทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายในร่างกาย คำศัพท์อวัยวะภายนอก ได้แก่ หน้าผาก หู หน้า คิ้ว ตา จมูก ปาก คาง แก้ม หวี คอ ออก ท้อง นม หลัง สะดือ ก้น ไหล่ อวัยวะสืบพันธุ์ หนึ่ง บ่า มือ นิ้ว ขา เข่า เท้า เล็บ แขน คำศัพท์อวัยวะภายใน ได้แก่ สมอง ไชสันหลัง หลอดลม ปอด หลอดอาหาร หัวใจ

หลอดเลือด กระเพาะ ตับ ถู้งน้ำดี ตับอ่อน ม้าม ลำไส้เล็ก ลำไส้ใหญ่ ไต กระเพาะปัสสาวะ มดลูก รังไข่ ลิ้น ฟัน

3. อารมณ์พื้นฐาน หมายถึง อารมณ์ที่มีความเป็นสากล 5 ประเภท ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก (Kövecses. 2000: 4)

4. รูปภาพแสดงอารมณ์ หมายถึงรูปภาพที่มีความหมายเกี่ยวกับอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบมีคำศัพท์อวัยวะร่างกายปรากฏร่วมอยู่ด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจลักษณะของรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย
2. ทำให้เข้าใจถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์
3. สนับสนุนแนวคิดทฤษฎีของภาษาศาสตร์ปริชานที่ว่าประสบการณ์ทางร่างกายมีความสำคัญต่อระบบความคิดของมนุษย์
4. ตัวอักษรหนาในเครื่องหมายอัญประกาศเดี่ยว แสดงมโนทัศน์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องหมาย $\longrightarrow$ แสดงการถ่ายโยงระหว่าง 2 วงความหมาย จากวงความหมายต้นทาง ไปยังวงความหมายปลายทาง
2. ตัวอักษรหนาและขีดเส้นใต้คือ รูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยประกอบอยู่ด้วย
3. + แสดงการเกิดร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะร่างกายกับชนิดต่างๆ ของคำ

สมมุติฐานในการวิจัย

พบคำศัพท์อวัยวะร่างกายภายนอกปรากฏในรูปภาพแสดงอารมณ์มากกว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายใน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัย จะได้กล่าวถึงแนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริฐาน (Cognitive Linguistics)
2. อารมณ์และการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์ต่างๆ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายและการรับรู้ประสาทสัมผัส

1. ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริฐาน

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริฐานเป็นการศึกษาภาษาที่พยายามอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่มนุษย์ใช้กับกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษา ซึ่งเมื่อก่อนนั้นการศึกษาภาษาเป็นไปในรูปแบบที่ พาล์มเมอร์ (Palmer, 1976) และ สวีตเซอร์ (Sweetser, 1990) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการศึกษารูปภาษาที่สามารถอ้างอิงกับสิ่งที่มีอยู่บนโลกเท่านั้น ต่อมาเริ่มมีการสนใจศึกษาภาษาที่มีการเชื่อมโยงกับระบบโน้ตทัศน์ของมนุษย์ด้วยรวมทั้งศาสตร์ต่างๆ ก็เริ่มมีการนำแขนงวิชาของศาสตร์นั้นๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับระบบโน้ตทัศน์ของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น เช่น ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา ปรัชญา จิตวิทยา เป็นต้น

ในการศึกษาภาษาตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริฐาน เป็นการอธิบายภาษาที่เกิดจากการรับรู้หรือเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ผ่านกระบวนการทางความคิด และแปลออกมาในรูปของภาษาที่มนุษย์ใช้ กล่าวได้ว่าภาษานั้นมีผลมาจากการกระบวนการทางความคิดผ่านประสบการณ์ของมนุษย์นั่นเอง ซึ่งประสบการณ์ในการรับรู้และเรียนรู้ของมนุษย์แต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป

ชัชวดี ศรลัมพ์ (Ungerer; & Schmid, 1996; อ้างอิงจาก ชัชวดี ศรลัมพ์, 2544) ได้กล่าวว่า การศึกษาภาษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริฐานนั้นเป็นการศึกษาระบบความคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่มนุษย์ใช้ โดยการรับรู้และเข้าใจที่ได้รับจากประสบการณ์จริง รวมทั้งได้เสนอแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์ปริฐาน ดังนี้

1. มุมมองด้านประสบการณ์ (Experiential view) เป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายภาษาโดยควรนำภาษาที่เกิดขึ้นจริงมาวิเคราะห์ และไม่อธิบายภาษาโดยใช้ทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการในการสร้างและทำความเข้าใจที่มนุษย์ผู้ใช้ภาษาเป็นผู้สร้างขึ้นโดยผ่านประสบการณ์ที่ตนเองได้รับและสั่งสมจนสามารถปรากฏอยู่ในรูปภาษาที่เราใช้จริงในชีวิตประจำวัน ดังในตัวอย่างการพูดถึงรถยนต์ ผู้ใช้ภาษาไม่ได้อธิบายแต่เพียงความหมายของคำว่ารถยนต์ เท่านั้นเพราะว่ารถยนต์เป็นสิ่งที่มีส่วนประกอบไม่ว่าจะเป็นล้อ ประตู หน้าต่าง ที่นั่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถเห็นได้ และยังมีสิ่งอื่นที่ไม่สามารถจับต้องได้ อย่างเช่น ความเร็วสูง ความสะดวกสบาย การเคลื่อนที่หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ซึ่งทั้งหมดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผู้ใช้ภาษามีต่อรถยนต์ จึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์เป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาได้

2. มุมมองด้านความเด่นในการรับรู้ (Prominence view) แนวคิดนี้เป็นการอธิบายถึงลักษณะการใช้ภาษา ว่าผู้ใช้ภาษาการเลือกอย่างไร ที่จะให้คำใดเป็นประธาน หรือเป็นส่วนสำคัญในประโยค เพื่อช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของแต่ละเหตุการณ์ ดังตัวอย่าง ภาพแมวและแก้ว

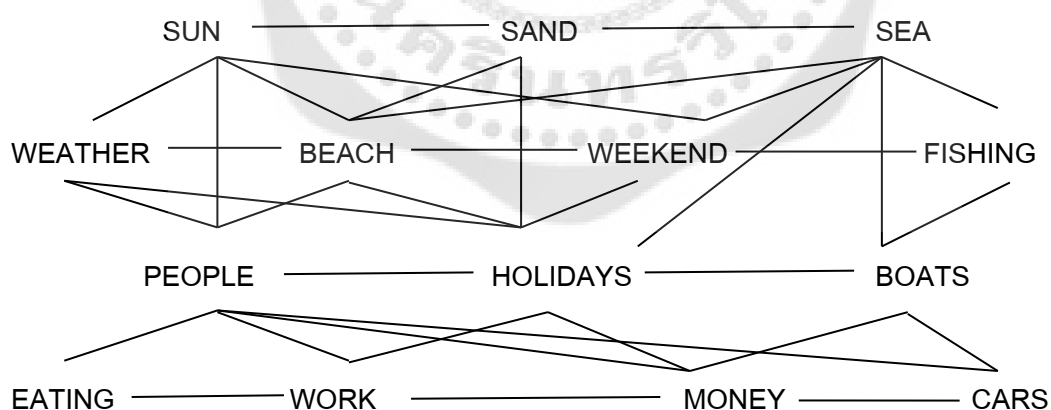
ภาพประกอบ 1 แมวและแก้ว

ที่มา: <http://www.blog.monkiezgrove.com>

จากภาพแมวและเก้าอี้ นั้น ในมุมมองด้านความเด่นในเรื่องการรับรู้ แต่ละคนอาจมีการเรียงประโยคแตกต่างกันออกไป คนที่ให้ความสำคัญกับแมว รูปประโยคที่พบอาจเป็น “แมวอยู่ใต้เก้าอี้” ในขณะที่คนที่ให้ความสำคัญกับเก้าอี้มากกว่าแมว ประโยคที่พบนี้อาจเป็น “ใต้เก้าอี้มีแมวอยู่”

3. มุมมองด้านความใส่ใจ (Attentional view) เป็นการอธิบายถึงการนำเอาเรื่องของความใส่ใจของเราเพื่อเป็นการอธิบายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เราได้รับหรือประสบมาแค่เพียงบางส่วนเท่านั้น อย่างในประโยค “The car crashed into the tree.” ซึ่งผู้ใช้ภาษาเองเลือกที่จะพูดว่า รถชนต้นไม้ โดยละส่วนสำคัญก่อนหน้านี้ไปเพราะก่อนที่รถจะชนต้นไม้ได้นั้น ต้องมีการเสียหลักหรือรถอาจจะยางแตก คนขับไม่มีสติก็ตามแต่ แต่เราเลือกที่จะพูดเพียงว่ารถชนต้นไม้ นั้นหมายความว่าเรากำลังให้ความสำคัญกับการสิ้นสุดของเหตุการณ์

การศึกษาภาษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริธานสามารถทำให้เห็นระบบปริธานของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กันตามที่ รุ่งทิพย์ รัตนภานุตร (Ungerer; & Schmid. 1996; อ้างอิงจาก รุ่งทิพย์ รัตนภานุตร. 2549) ได้กล่าวถึงแบบจำลองปริธาน (Cognitive model) ว่าปริธานหนึ่งๆ นั้นมีระบบความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อกัน ภายในระบบปริธานของมนุษย์ ดังเช่นแบบจำลองปริธาน ON THE BEACH ที่แสดงระบบความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันของประสบการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณชายหาด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การตกปลา สภาพอากาศ หรือส่วนต่างๆ เช่น เรือ ทRAY ทะเลชายหาด ผู้คน หรือแม้กระทั่งเรื่องของวันหยุด สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการเชื่อมโยงต่อกัน เมื่อพูดถึงชายหาด ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แบบจำลองปริธาน ON THE BEACH

ที่มา: คัดลอกจากอุงเกอร์และชมิท (Ungerer; & Schmid. 1996: 49)

จากภาพประกอบแบบจำลองปริชาน ON THE BEACH ทำให้เห็นว่าประสบการณ์ต่างๆ นั้น อยู่ในระบบปริชานของมนุษย์ ซึ่งการศึกษาภาษาศาสตร์ปริชานนั้นมุ่งอธิบายถึงการใช้อย่างที่เป็นผลมาจากกระบวนการทางความคิดมนุษย์โดยได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ต่างๆ ในการรับรู้

ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานนั้นสามารถที่จะนำไปใช้ในการศึกษาภาษาในเรื่องต่างๆ ได้ อย่างเช่น การมีหลายความหมาย (Polysemy) อุปลักษณ์ (Metaphor) รวมทั้งนามนัย (Metonymy) ในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอุปลักษณ์มโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทย ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมในเรื่องของอุปลักษณ์และมโนทัศน์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ หมายถึงการนำรูปภาษาหนึ่งไปเปรียบเทียบกับอีกรูปภาษาหนึ่งซึ่งความหมายของรูปภาษาทั้ง 2 นั้นมีลักษณะความหมายที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของอุปลักษณ์ไว้ดังต่อไปนี้

อุลแมนน์ (Ullmann. 1962) ได้กล่าวว่า อุปลักษณ์นั้นเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนหลักของความคล้ายคลึงกันของความหมาย โดยที่จะต้องประกอบไปด้วย 2 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (Tenor) และสิ่งที่ต้องการนำมาเปรียบหรือแบบเปรียบ (Vehicle) อย่างเช่น ความรักเหมือนยาพิษ ความรักเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบและยาพิษเป็นสิ่งที่ต้องการนำมาเปรียบ เพื่อให้เข้าใจว่าความรักมีลักษณะอันตราย อาจทำให้เกิดความทุกข์ ความทรมาน

อุเกอร์และชมิท (Ungerer; & Schmid. 1996) ได้กล่าวว่าอุปลักษณ์นั้น คือคำที่แสดงความคิดเกี่ยวกับความคล้ายคลึง (Similarity) และการเปรียบเทียบ (Comparison) ระหว่างความหมายประจำของคำและความหมายที่ต้องการให้สื่อให้เห็นภาพ โดยได้แบ่งการศึกษาความหมายในเชิงเปรียบเทียบเป็น 2 ประเภท คืออุปลักษณ์และนามนัย (metonymy) ซึ่งทั้ง 2 ประเภทนี้ ถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้เรารู้สิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ว่า อุปลักษณ์นั้นเป็นการเปรียบเทียบกันของสิ่งที่อยู่ต่างวงความหมายกันอย่างเช่น การเปรียบดวงอาทิตย์เป็นตาของสวรรค์ ซึ่งถ้ามองจากความหมายประจำรูปแล้วนั้นถือว่าไม่ได้อยู่ในวงความหมายเดียวกัน แต่ทั้งสองสิ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันจึงสามารถนำมาเปรียบเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ส่วนนามนัยนั้นเป็นการเปรียบเทียบสิ่งที่อยู่ในวงความหมายเดียวกันอย่างเช่นคำว่า 'หน้าใหม่' เปรียบหน้าหมายถึงคนที่ยังไม่เคยรู้จักซึ่งคำว่าหน้าและคนอยู่ในวงความหมายเดียวกัน

ถึงแม้นามนัยนั้นเป็นการเปรียบสิ่งที่อยู่ในวงความหมายเดียวกันซึ่งต่างจากอุปลักษณ์ที่เป็น การเปรียบสิ่งที่อยู่นอกวงความหมาย แต่อย่างไรก็ตามนักภาษาศาสตร์ก็มักจะพูดถึงภาษาในเชิง เปรียบเทียบว่าเป็นอุปลักษณ์ โดยรวมถึงนามนัยเข้าไปด้วย

พระยาอนุมานราชธน (2499: 239-241) ได้กล่าวถึงคิดแนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ว่าคือคำที่มีความหมายยั่วที่ได้ หมายถึงคำที่มีความหมายหนึ่ง แต่สามารถนำไปใช้อ้างอิงถึงความหมายหนึ่ง โดยที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน อย่างเช่น คำว่า ดำ สามารถที่จะนำมาอ้างถึงสิ่งที่ไม่ดี ชั่วร้าย ก็เป็นไปได้

ในการศึกษาการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 แนวคิด ชั่วชาติ ศรลัมพ์ (2548) คืออุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์แนวคิดเดิม (Traditional theory) และอุปลักษณ์ในเชิงภาษาศาสตร์ปริฐาน (Cognitive linguistics) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 อุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์แนวคิดเดิม

อุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์แนวเดิมนั้นเป็นการศึกษาภาษาเพื่อให้เกิดภาพพจน์ (Figures of speech) กล่าวคือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพด้วยชั้นเชิงการแต่งของผู้ประพันธ์เพื่อที่จะทำ ให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ ลึกซึ้ง ก็นใจ สะเทือนใจ ซึ่งเป็นการอธิบายกลวิธีในการใช้ภาษาในเชิง สุนทรียภาพ โดยได้มีการแบ่งประเภทของของอุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์แนวเดิม ไว้ดังนี้

1. อุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึงการเปรียบเทียบโดยการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่ง จะมีคำแสดงการเปรียบเทียบปรากฏร่วมอยู่ด้วย เช่น คำว่า 'เป็น' หรือคำว่า 'คือ' เช่นประโยคที่ กล่าวว่หน้าบานเป็นจานเชิง ที่ได้มีการเปรียบเทียบลักษณะของใบหน้ากับวัตถุคือจาน โดยปรากฏ อยู่หลังคำว่า 'เป็น'

2. อุปมา (Simile) หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยธรรมชาติของสองสิ่งมี ความหมายที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน โดยจะปรากฏร่วมกับคำต่อไปนี้ เช่น ราว ดุจ ประหนึ่ง เหมือน เป็นต้น ตัวอย่างเช่น สวยราวกับนางฟ้า ชาวเหมือนสำลี

3. นามนัย (Metonymy) เป็นการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะคุณสมบัติหรือลักษณะของ สิ่งหนึ่งมาใช้แทนความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด ตัวอย่างเช่น โต๊ะจีนมีความหมายถึงอาหารจีน เมือง ย่ามมีความหมายถึงจังหวัดนครราชสีมา

4. อติพจน์ (Hyperbole) หมายถึงการเปรียบเทียบโดยการกล่าวเกินจริง เป็นการแสดง ความรู้สึกหรือต้องการย้ำความหมายโดยที่ไม่ได้เป็นการกล่าวเท็จ ซึ่งสามารถที่จะทำให้เกิดภาพที่ ชัดเจนได้ ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้ ร้องไห้จนน้ำตาเป็นสายเลือด จันรักคุณเท่าฟ้า

5. ปฏิพจน์หรือปฏิวาทะ (Oxymoron) เป็นการใช้รูปภาษาที่เกิดจากการนำคำที่ไม่สอดคล้องกันหรือมีความหมายตรงกันข้ามหรือแย้งกันมารวมกันเพื่อให้เกิดคำที่มีความหมายใหม่เป็นการเพิ่มน้ำหนักให้แก่ความหมายของคำแรก เช่น ไฟหนาว ไอศกรีมร้อน

6. ปฏิทัศน์หรือปฏิภาคพจน์ (Paradox) เป็นการใช้รูปภาษาที่มีความหมายขัดกันหรือแย้งกันเพื่อให้ความหมายที่ต้องการเปรียบเทียบชัดเจนขึ้น เช่น ความมืดที่แว้งสว่างไสว

7. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบที่เป็นการสมมุติให้สรรพสิ่งต่างๆที่ไม่ใช่มนุษย์ มีกิริยาอาการต่างๆเหมือนมนุษย์ สรรพสิ่งต่างๆเหล่านั้น หมายถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือธรรมชาติ เช่น แปรงสีพื้นยืมพลาทอนไปตอบต้นกระถินเบาๆ

8. สมพจน์ (Synecdoche) หมายถึง การกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมดเพียงบางส่วน แต่สามารถมีความหมายครอบคลุมทุกส่วนได้ ดังตัวอย่างประโยคที่ว่า เขายังมีอีกหลายปากที่ต้องเลี้ยงดู ปากมีความหมายถึงคนที่ต้องรอคอยการเลี้ยงดู

สรุปได้ก็คือ การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์แนวเดิมนั้นเป็นการมุ่งศึกษาภาษาที่ทำให้เกิดสุนทรียภาพทางภาษาและต้องใช้ความสามารถของกวีเป็นสำคัญในการประพันธ์ ซึ่งอุปลักษณ์นั้นเป็นเพียงการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจน แต่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาแต่อย่างใด และมีหลักกฎเกณฑ์ที่ค่อนข้างตายตัว

1.1.2 อุปลักษณ์ในเชิงภาษาศาสตร์ปริชาน

การศึกษาอุปลักษณ์ในเชิงภาษาศาสตร์ปริชานนั้นเป็นการศึกษาภาษาในเชิงอุปลักษณ์ที่แตกต่างจากแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์แนวเดิม ซึ่งมีมุมมองว่าอุปลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงรูปภาษาที่เกิดจากการเปรียบคำจาก 2 วงความหมาย แล้วทำให้เกิดภาพพจน์ (Figures of speech) หรือสุนทรียภาพในงานประพันธ์แต่เพียงเท่านั้น

เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980: 3-4) ได้ศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยมีแนวคิดว่าอุปลักษณ์นั้นไม่ได้มีแบบโครงสร้างการใช้โดยการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่หนึ่งเท่านั้น แต่การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันล้วนเป็นอุปลักษณ์แทบทั้งสิ้น และลักษณะภาษาที่ผู้ใช้ภาษาได้ใช้ออกมาในรูปแบบอุปลักษณ์นั้นยังเกี่ยวกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบความคิดของคนในสังคม ได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำให้สิ่งเหล่านั้นสะท้อนออกมาในรูปของมโนทัศน์ที่ปรากฏอยู่ในรูปภาษาที่ใช้นั่นเอง

เลคอฟฟ์และจอห์นสันได้แสดงระบบมโนทัศน์ (Conceptual System) ของผู้ใช้ภาษา ที่มีการกล่าวถึงการโต้แย้งในเชิงเปรียบเทียบที่เป็นอุปลักษณ์ โดยที่รูปภาษาที่ปรากฏนั้นสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาว่าการโต้แย้งเป็นสงคราม (ARGUMENT IS WAR) ดังที่ได้อธิบายดังนี้

ARGUMENT IS WAR

Your claims are indefensible.

He attacked every weak point in my argument.

His criticisms were right on target.

I demolished his argument.

I've never won an argument with him.

You disagree? Okay, shoot!

If you use that strategy, he'll wipe you out.

He shot down all of my arguments.

(Lakoff; & John. 1980: 4)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำที่ผู้วิจัยได้ขีดเส้นใต้ indefensible, attacked every weak point, right on target, demolished, won, shoot, strategy, wipe you out, shot down ล้วนแล้วแต่เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามแทบทั้งสิ้น ดังนั้นการนำคำเหล่านี้มาใช้ในการโต้แย้งจึงสะท้อนให้เห็นถึงระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคม จากรูปประโยคจะเห็นได้ว่าการโต้แย้งนั้นต้องมีทั้งผู้ชนะและผู้แพ้ การโจมตีฝ่ายตรงข้ามให้ได้รับความเสียหาย รวมทั้งมีการป้องกันตนเองจากการที่จะถูกโจมตีจากฝ่ายตรงข้ามด้วย ดังนั้นมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาเชิงอุปลักษณ์จึงมองการโต้แย้งเป็นเรื่องของการทำสงคราม ซึ่งมโนทัศน์นี้อาจจะไม่ได้เหมือนกันในทุกสังคม เพราะแต่ละสังคมมีวัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าการศึกษาอุปลักษณ์ในเชิงภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive linguistics) เป็นการศึกษาที่ใช้ในการเปรียบเทียบที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดภาพพจน์หรือสุนทรียภาพที่ได้จากงานประพันธ์เท่านั้น แต่การใช้ภาษาอุปลักษณ์เชิงภาษาศาสตร์นั้นเป็นการศึกษาภาษาที่เกิดจากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน โดยไม่ได้เจาะจงศึกษาเฉพาะภาษาที่ต้องมีกฎเกณฑ์ตายตัวหรือมีการใช้คำที่แสดงการเปรียบเทียบ อย่าง เช่น เหมือน ดุจ ดัง เป็นต้น แต่เป็นการศึกษาภาษาที่เป็นการศึกษาเปรียบเทียบที่มีการถ้อยทอดความหมายจากวงความหนึ่งไปสู่วงความหมาย

โดยรูปภาพที่เกิดขึ้นนั้น สามารถที่จะสะท้อนระบบโมทัศน์ของผู้ใช้ภาษาที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในสังคม ผ่านปัจจัยต่างๆ อย่างเช่นตัวอย่างที่ผู้ใช้ภาษามองเรื่องของการโต้แย้งเป็นการทำสงคราม โดยรูปภาพที่ปรากฏในเชิงอุปลักษณ์

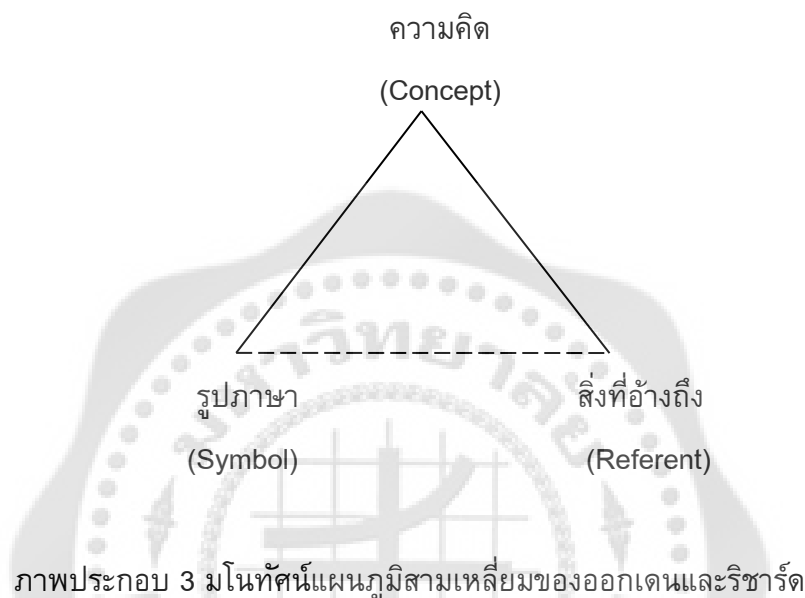
กระบวนการทางความหมายของอุปลักษณ์นั้นเกิดจากการถ่ายโยงทางความหมาย (Mapping process) ระหว่างวงความหมาย 2 วงความหมาย ซึ่งเป็นการถ่ายโยงคุณสมบัติทางความหมาย (attribute) จากวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) เพื่อที่จะทำให้เข้าใจอีกวงความหมายหนึ่งได้ดียิ่งขึ้น

1. วงความหมายต้นทาง หมายถึง วงความหมายที่เราสร้างขึ้นมาเปรียบเทียบกับเพื่อให้เข้าใจอีกวงความหมายหนึ่งโดยส่วนมากแล้วจะเป็นรูปธรรม

2. วงความหมายปลายทาง หมายถึง วงความหมายที่ถูกแทนที่จากวงความหมายต้นทาง เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพราะโดยส่วนมาก แล้ววงความหมายปลายทางจะเป็นลักษณะของนามธรรม เช่น ความสุขเป็นสภาพร่างกาย (HAPPINESS IS HEALTH) ซึ่งเกิดจากการถ่ายโยงความหมายจากวงความหมายต้นทาง (Source domain) คือสุขภาพ ไปยังวงความหมายปลายทาง (Target domain) คือความสุข

1.2 มโนทัศน์

ออกเดนและริชาร์ด (Ogden; & Richards. 1972) ได้กล่าวถึงมโนทัศน์ว่า เป็นเรื่องของ ความหมายของคำที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง รูปภาษา ความคิด สิ่งอ้างอิง เพื่อใช้เป็น สัญลักษณ์ในการเรียกสิ่งอ้างอิง ดังแผนภูมิสามเหลี่ยม

ที่มา: คัดลอกจาก ออกเดนและริชาร์ด (Ogden; & Richards. 1972: 11)

การศึกษาเรื่องมโนทัศน์ (Concept) ของออกเดนและริชาร์ดนั้นถูกโต้แย้ง โดยที่มีการกล่าวว่า สิ่งอ้างอิงในความคิดของออกเดนและริชาร์ด นั้นต้องเป็นสิ่งที่มีความจริงอยู่ในโลกเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ถ้าหากสิ่งที่ไม่สามารถอ้างอิงถึงสิ่งที่อยู่ในโลกได้ อย่างเช่น มังกร พญานาค นรก เทวดา นั้นก็สามารถที่จะมีมโนทัศน์ได้เช่นเดียวกัน

เลคอฟฟ์และจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980: 3) ได้กล่าวถึงเรื่องของระบบมโนทัศน์ (Conceptual system) ว่าเป็นเรื่องของการที่มนุษย์รับรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆบนโลก ทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นบนโลกและระบบมโนทัศน์นั้นยังมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันที่ได้มาด้วยการใช้การเปรียบเทียบ โดยที่มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์แล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ภาษา ซึ่งการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบนั้น เลคอฟฟ์และจอห์นสันมองว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติและเกิดขึ้นอย่างเป็นประจำจนผู้ใช้ภาษาเองนั้นไม่ได้คิดว่าสิ่งนี้คือการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ

สรุปได้ว่า มโนทัศน์ (Concept) คือความคิดความเข้าใจ ของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งๆหนึ่ง โดยที่ความเข้าใจที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการได้รับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม ทำให้เกิดการสังสม และเข้าใจต่อสิ่งๆ นั้นได้

2. อารมณ์และการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ทบทวนทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอารมณ์และการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐานตามแนวทางการศึกษาจิตวิทยาและภาษาศาสตร์เพื่อแบ่งประเภทของอารมณ์พื้นฐานซึ่งหมายถึงอารมณ์ที่มีความเป็นสากลที่มนุษย์สามารถรับรู้และเข้าใจตรงกัน ซึ่งในลำดับแรกผู้วิจัยจะขออธิบายถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอารมณ์

อารมณ์ถือเป็นพื้นฐานทางด้านประสบการณ์ที่ต้องเกิดกับมนุษย์ทุกคน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องของอารมณ์ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คริเดน (Criden. 1983) ได้กล่าวว่าอารมณ์นั้นมี 3 องค์ประกอบคือ 1. ลักษณะของความรู้สึกหรือประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม 2. รูปแบบของสิ่งที่กระตุ้น 3. รูปแบบการแสดงออกที่ชัดเจน และยังได้กล่าวถึงลักษณะทางกายภาพเมื่อเกิดอารมณ์จะแสดงออกทางร่างกาย ทั้งนี้ยังปรากฏในรูปของการใช้ภาษาอีกด้วย เช่น “Butterflies in the stomach.” เมื่อเกิดอารมณ์กลัว หรือ “A lump in the throat.” เมื่อเกิดอารมณ์เศร้า

ยัง (โยธิน ศันสนยุท. 2533; อ้างอิงจาก Young. 1973) ได้ให้คำนิยามว่าอารมณ์นั้นคือกระบวนการหรือสภาวะทางด้านความรู้สึกที่ถูกทำให้หวั่นไหว ซึ่งแสดงออกมาโดยการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในกล้ามเนื้อเรียบ (smooth muscles) ต่อมต่างๆ และพฤติกรรมรวม

คาร์ลสัน (สุวีร์ ศิวะแพทย์. 2549; อ้างอิงจาก Carlson. 1990) ได้กล่าวถึงอารมณ์ใน 3 ลักษณะดังนี้ 1. Emotions เป็นความรู้สึกเมื่อมีสิ่งที่มากระทบหรือกระตุ้น ทำให้เกิดสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและเกิดการตอบสนองที่สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น บางครั้งอาจเกิดจากการนึกถึงเรื่องราวในอดีต 2. Mood เป็นสภาวะที่มีความคงตัวยาวนานกว่าอารมณ์แต่ไม่รุนแรงและชัดเจนเหมือนอารมณ์ หรืออาจเป็นผลที่เกิดขึ้นจากสภาพอารมณ์เช่นผลที่เกิดจากความโกรธอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ฉุนเฉียวหรือหงุดหงิด 3. Temperament เป็นลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ที่มีความสม่ำเสมอในการแสดงออกจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ เช่น ร่าเริง โกรธง่าย เก็บกด เป็นต้น

ลักษณะ สรีรวิวัฒน์ (2539) ได้กล่าวถึงอารมณ์ว่าเป็นสภาวะความหวั่นไหวของร่างกาย ความรู้สึกที่รุนแรงทำให้จิตใจปั่นป่วนและแสดงพฤติกรรมออกมาไม่เป็นไปตามปกติที่เคยแสดงออกมา มักรุนแรงกว่าธรรมดาและควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

อารี เพชรผุด (2541) กล่าวว่าอารมณ์คือภาวะอินทรีย์ (Organism) ถูกเร้าทำให้เกิดการตอบสนองที่เรียกว่าผลกระทบจากสิ่งเร้าไม่ว่าผลกระทบนั้นจะหนักหรือเบาก็ตามก็จะทำให้เกิดปฏิกิริยาขึ้นได้ และมีการแสดงออกมา

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า ได้มีการให้คำนิยามเรื่องของอารมณ์ที่มีลักษณะตรงกัน คืออารมณ์นั้นเกิดจากการถูกสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และพฤติกรรมที่แสดงออกมา อารมณ์นั้นมีหน้าที่ต่างๆ ตามที่ วารุณี ภูวสรกุล (2554) ได้อธิบายไว้คือ

1. เป็นตัวเร้าให้เกิดพฤติกรรม (arousal) เหมือนเป็นการให้สัญญาณว่าจะมีบางอย่างที่สำคัญเกิดขึ้น ตัวอย่างเช่นสัตว์ที่ตกใจกลัวหรือตื่นเต้นเมื่อมีคนเข้ามาใกล้
2. เป็นการรวบรวมความคิดที่รู้สึกได้ เช่น ถ้าเรากำลังอารมณ์ดีทุกสิ่งทุกอย่างก็จะดี แต่หากเราอารมณ์ไม่ดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเป็นด้านลบ
3. เป็นตัวนำและสนับสนุนให้มีการกระทำต่อไป ตัวอย่างเช่น คนที่ชอบทานอาหารที่มีรสหวานจะส่งเสริมและค้นหาให้คนอื่นรับประทานอาหารหวานเหมือนกับตนเอง ฉะนั้นอารมณ์จึงเป็นตัวนำให้เกิดพฤติกรรม
4. เป็นการสื่อสาร อย่างเช่นการแสดงออกทางสีหน้า เช่น เมื่อมีผู้พูดพูดอยู่ แต่คนฟังไม่มอง ผู้พูดกับหาวิธีให้เห็นว่าคนฟังเบื่อที่จะฟัง

อารมณ์นั้นมีส่วนทำให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเช่นเวลาที่เรโกรธ ร่างกายของเรานั้นก็จะแสดงปฏิกิริยาออกมา เช่น ปากสั่น หน้าแดง พูดเสียงสั่น เนื่องจากร่างกายนั้นไม่สามารถควบคุมได้ เพราะเกิดจากอารมณ์เข้ามากระทบ เฮนรี เอลัน เดเนียล (Henry; & Alan; & Daniel 2003) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ เจมส์ (James. 1884) ซึ่งเจมส์ถือได้ว่าเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงที่ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของอารมณ์ จากทั่วไปที่กล่าวว่าคนร้องไห้เพราะเศร้า คนเกรี้ยวกราดเพราะโกรธ แต่เจมส์ได้เสนอความคิดว่า สิ่งเร้าของสภาพแวดล้อมเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นตัวเร้าเส้นประสาทอวัยวะสัมผัส ซึ่งเป็นตัวนำไปสู่สมอง กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงทางสรีระทางร่างกายจะมาก่อนแล้วจึงเกิดเป็นอารมณ์ ซึ่งต่อมา บาร์ด (Bard. 1985) ได้ดัดแปลงทฤษฎีของเจมส์ในปี 1927 จึงทำให้เป็นที่มาของทฤษฎี Canon-Bard Theory ที่ได้นั้นถึงข้อเท็จจริงของกิจกรรมทางสมองพร้อมกับการเกิด

อารมณ์ กล่าวคือเมื่อมีสิ่งเร้าเกิดขึ้น สมอองก็จะรับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้น ส่งต่อไปใยประสาท และมีผลต่อความรู้สึกทางร่างกายและการตอบสนอง

อารมณ์เป็นเรื่องที่มีความเป็นสากล เพราะว่ามันมนุษย์ทุกคนนั้นเกิดมาก็ต้องมีประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ทางด้านบวกหรืออารมณ์ทางด้านลบ ถึงแม้บางครั้ง แต่ละคนนั้นแสดงอารมณ์ไม่เหมือนกันเมื่อมีสิ่งหนึ่งมากระทบ บางคนอาจโกรธง่าย บางคนอาจเป็นคนมองโลกในแง่ดี ทำให้ถึงแม้อยู่ในสถานการณ์เดียวกันก็เกิดอารมณ์ต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็ต้องมีการแสดงอารมณ์และรู้จักอารมณ์เป็นอย่างดี เหมือนดังที่เอคแมนและฟรีส์แมน (ซิมบาโต้ Zimbardo. 1992; อ้างอิงจาก Ekman; & Friesman. 1986) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของการแสดงออกทางสีหน้าที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ โดยให้ทดลองดูรูปหน้าที่แสดงอารมณ์ ภาพประกอบ 4 ผลการศึกษาพบเหมือนกันว่าทุกเชื้อชาติทุกภาษา สามารถที่จะตอบได้ว่าแต่ละรูปนั้นแสดงอารมณ์ประเภทใด ทำให้พบว่าอารมณ์เป็นเรื่องที่มีความเป็นสากลในทุกชาติทุกภาษา

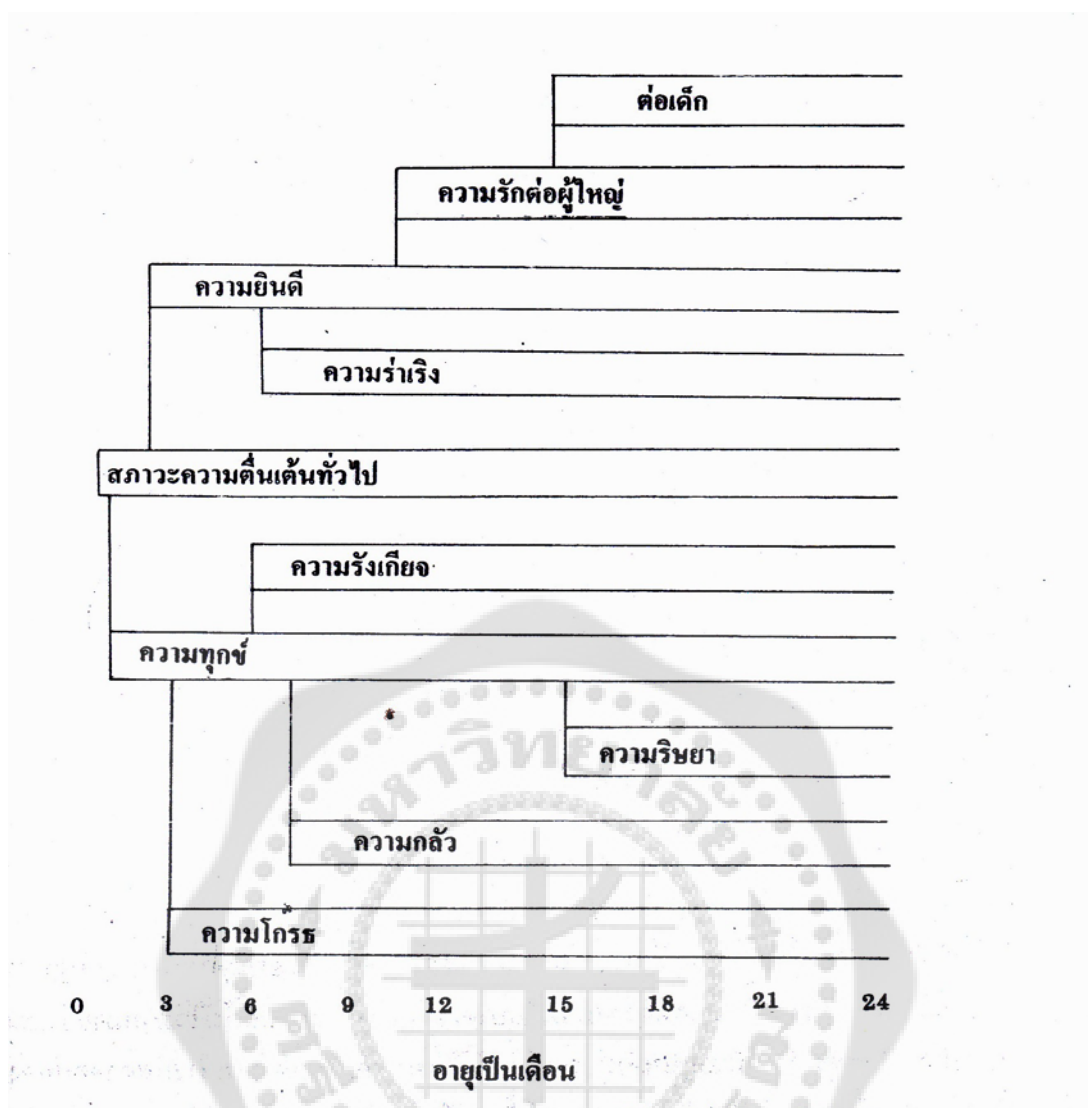
ภาพประกอบ 4 การตอบสนองทางอารมณ์ผ่านทางหน้าตามเอคแมนและฟรีส์แมน

ที่มา: คัดลอกจาก เอคแมนและฟรีส์แมน (ซิมบาโต้ Zimbardo. 1992: 470; อ้างอิงจาก Ekman; & Friesman. 1986)

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐานซึ่งแบ่งเป็น 2 แนวทางคือ 1.การศึกษาเชิงจิตวิทยา 2.การศึกษาภาษาศาสตร์ปริชาน ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมในเรื่องการจัดกลุ่มทางความหมายของอารมณ์พื้นฐาน ทั้งในการศึกษากระบวนการทางจิตวิทยา และการศึกษาในเชิงภาษาศาสตร์ปริชานเพื่อที่จะใช้ในการคัดเลือกอารมณ์พื้นฐานและจัดกลุ่มคำแสดงอารมณ์พื้นฐานต่างๆ

2.1 การจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐานตามแนวทางการศึกษาเชิงจิตวิทยา

การที่จะแยกความแตกต่างของอารมณ์ต่างๆ ออกจากกันได้นั้นต้องคำนึงถึงพัฒนาการของการแสดงอารมณ์มนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กที่ค่อยๆ มีการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีของ บริดจ์ (โยธิน ศันสนยุทธร. 2533: 165; อ้างอิงจาก Bridge. 1932) โดยทฤษฎีนี้ได้กล่าวว่าพัฒนาการของอารมณ์เกิดจากสภาวะความตื่นเต้นโดยทั่วไป และขยายไปสู่อารมณ์หลัก 2 ประเภทคือ ความยินดีและความทุกข์ เมื่อโตขึ้นก็จะขยายไปสู่อารมณ์โกรธ และกระจายไปสู่อารมณ์อื่นๆ มากขึ้นตามลำดับ

ภาพประกอบ 5 พัฒนาการของการแสดงอารมณ์มนุษย์ตามบริดจ์

ที่มา: คัดลอกจาก บริดจ์ (โยธิน ศันสนยุทธ. 2533: 165; อ้างอิงจาก Bridge. 1932)

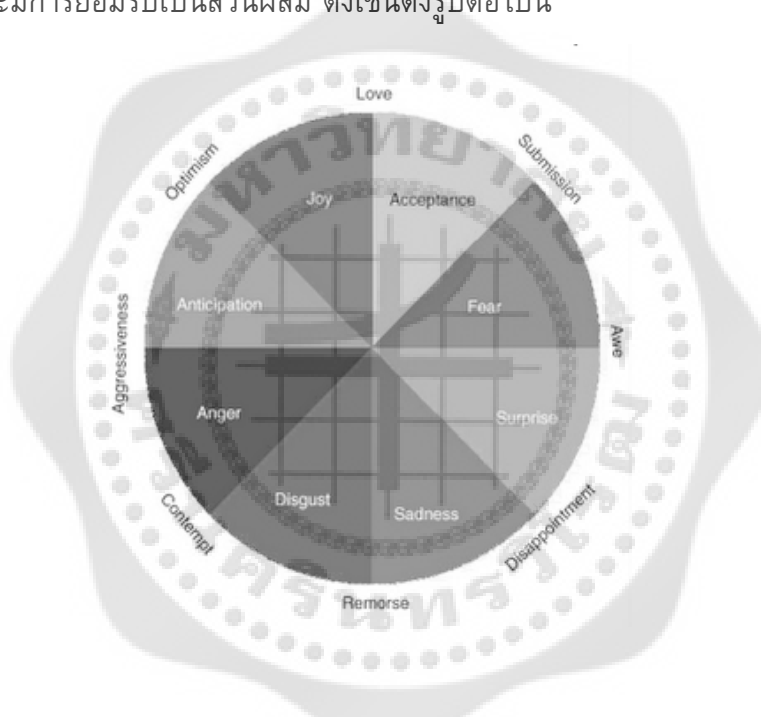
จะเห็นได้ว่าถ้าพิจารณาเรื่องการแบ่งแยกอารมณ์ตามทฤษฎีดังกล่าวนี้ อารมณ์เป็นสิ่งที่ เป็น ประสพการณ์ของมนุษย์ซึ่งมีพัฒนาการตั้งแต่มนุษย์เกิดมาและอยู่ติดตัวมาจนกระทั่งโตขึ้นเป็น ผู้ใหญ่

คริเดน (Criden. 1983) ได้กล่าวว่าถึงเป็นเรื่องยากที่จะแบ่งอารมณ์ต่างๆ ออกจากกันเนื่อง ด้วยความหลากหลายของรูปแบบและองค์ประกอบภายในอารมณ์ ซึ่งตรงกับที่ วารุณี ภูวสรกุล (2554) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีประสบการณ์ทางด้านอารมณ์หลายแบบ และด้วยภาษาของเรามีวิธีการ มากมายที่จะบรรยายความรู้สึกต่างๆ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับว่าจะตัดสินใจเรียกอารมณ์ที่แสดงออกนั้นว่า อารมณ์ใด

พลุตซิก (สิริอร วิชชาวุธ. 2554: 277; อ้างอิงจาก Robert Plutchik. 1980) ได้สร้างวงล้ออารมณ์ ด้วยการแบ่งอารมณ์พื้นฐานเป็น 8 ชนิด หรือ 4 คู่ตรงข้ามดังนี้

1. การยอมรับกับการรังเกียจ
2. ความกลัวกับความโกรธ
3. ความประหลาดใจกับความคาดหวัง
4. ความเศร้ากับความสนุกสนาน

อารมณ์เหล่านี้ถูกจัดเรียงตามสภาพอารมณ์ที่คล้ายกัน เช่นความกลัวกับความประหลาดใจมีลักษณะร่วมกันคือความไม่รู้ รวมถึงวงล้อด้านนอก อย่างเช่นอารมณ์รักนั้นเกิดจากความสุขของ ความสนุก และมีการยอมรับเป็นส่วนผสม ดังเช่นดังรูปต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 วงล้ออารมณ์ตามโรเบิร์ต

ที่มา: คัดลอกจาก พลุตซิก (สิริอร วิชชาวุธ. 2554: 277; อ้างอิงจาก Robert Plutchik. 1980)

นอกจากนี้ยังมีผู้แบ่งอารมณ์พื้นฐานตามหลักจิตวิทยาออกเป็นอารมณ์ต่างๆ อย่างเช่น ออร์โทนีและเทอร์เนอร์ (Ortony; & Turner. 1990) ได้แบ่งอารมณ์อารมณ์พื้นฐานเป็น 2 ประเภท คือ ความยินดี (pleasure) และความเจ็บปวด (pain) ส่วนลักขณา สิริวัฒน์ (2539) ได้แบ่งอารมณ์พื้นฐานโดยใช้ท่วงทำนองของความรู้สึก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. อารมณ์ในทางยืที่ดี เช่น สนุก พอใจ รัก ภูมิใจ ชอบ ดีใจ เป็นต้น
2. อารมณ์ในทางไม่ยืที่ดี เช่น โกรธ กลัว เศร้า เกลียด เป็นต้น

ไอซาร์ดและมาลาเตสตา (Izard, C; & Malatesta, C. 1987) ได้แบ่งอารมณ์พื้นฐาน เป็น 10 ชนิดได้แก่ โกรธ ตูณุก ขยะแขยง ทุทุข กัลว รัลลลคคค คึนคึนคึน สนุก ละอายใจ และประหลาดใจ

นักจิตวิทยาหลาย ๆ ท่านจำแนกอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ได้จากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อย่างเช่นการปากสั่น หมายถึงการแสดงอารมณ์โกรธ หรือการยิ้มหมายถึงอารมณ์แห่งความสุข แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่เกิดปัญหาในการแยกแยะอารมณ์โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตามที่ อารี เพชรผุด (2541: 241) ได้กล่าวว่านักสรีรวิทยาพยายามแยกอารมณ์โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ซึ่งถือได้ว่าเกิดความยุ่งยากเนื่องจาก

1. อารมณ์รุนแรงต่าง ๆ เช่น โกรธ กลัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่างกายหลายอย่างเหมือนกัน คือ โกรธก็หน้าซีด กลัวก็หน้าซีด
2. อารมณ์อย่างหนึ่งสามารถที่จะแสดงออกได้หลายวิธี เช่น เวลาโกรธอาจกัดริมฝีปาก กระตืบเท้า หรือแม้กระทั่งทำร้ายผู้อื่น
3. การตั้งชื่ออารมณ์ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่มาเร้าให้เกิดอารมณ์ เช่น ถ้าสิ่งเร้าเป็นสัตว์ดุร้าย บุคคลก็เรียกอารมณ์เหล่านี้ว่าอารมณ์กลัว หรือถ้าสิ่งเร้าเป็นคำพูดที่ทำให้ไม่พอใจ อารมณ์ที่ใช้เรียกก็คืออารมณ์โกรธ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทำให้เห็นได้ว่าการพิจารณาอารมณ์พื้นฐานตามหลักจิตวิทยาแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอในการคัดเลือกอารมณ์พื้นฐานเนื่องจากไม่สามารถคัดเลือกรูปภาษาแสดงอารมณ์ให้อยู่ในอารมณ์พื้นฐานอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งดังกล่าวได้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะนำแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์เข้ามาช่วยในการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐาน

2.2 การจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐานตามแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์ปริธาน

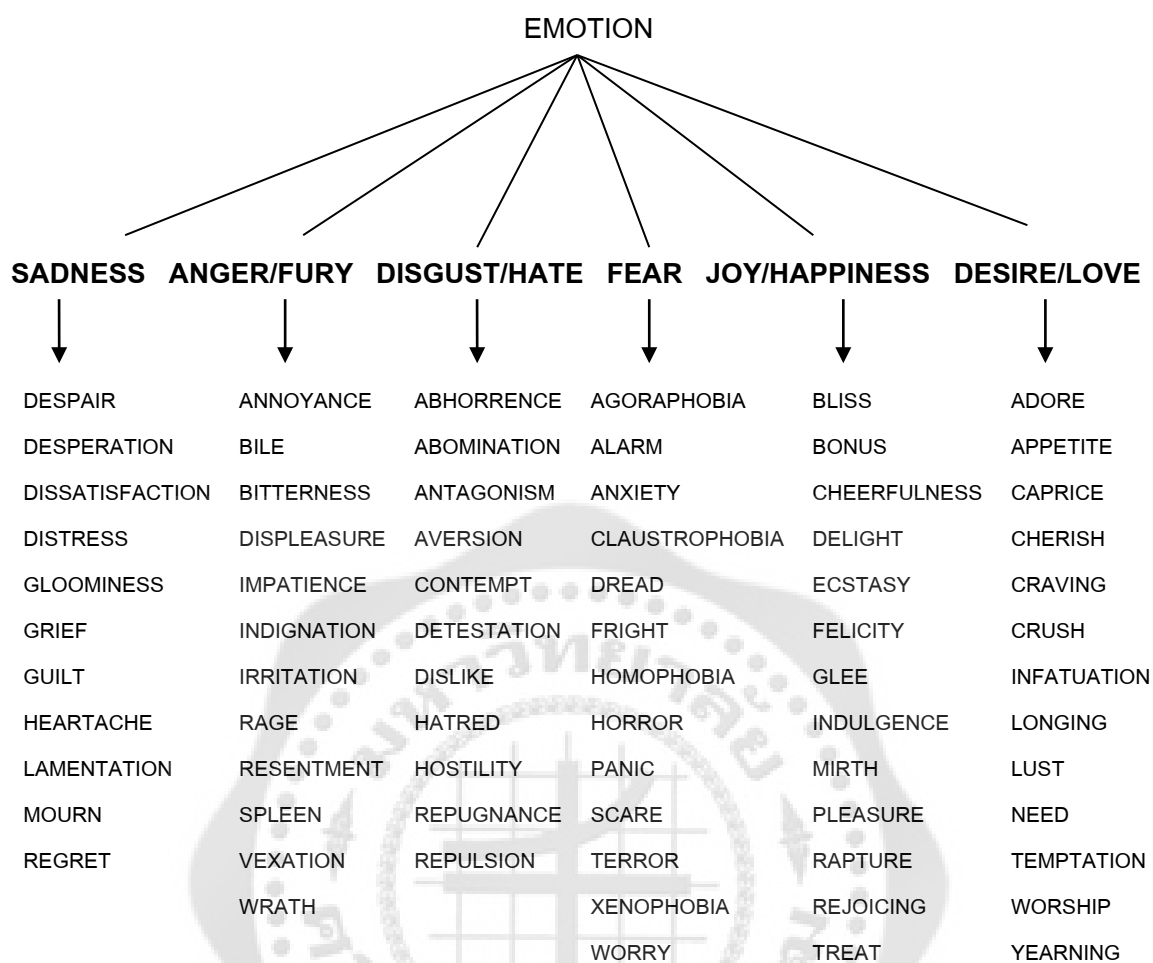
อุงเกอร์ และชมิท (Ungerer; & Schmid. 1996) ได้จัดประเภทของอารมณ์พื้นฐาน โดยการแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อารมณ์เชิงลบ (negative emotions) ออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ เศร้า SADNESS โกรธ ANGER ขยะแขยง DISGUST เกลียด HATE กลัว FEAR และอารมณ์เชิงบวก (positive emotions) ออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ สนุก JOY สุข HAPPINESS ปรารถนา DESIRE รัก LOVE ดังนี้

Negative emotions	SADNESS		Positive emotions
	ANGER/FURY*	JOY/HAPPINESS	
	DISGUST/HATE	DESIRE/LOVE	
	FEAR		

ภาพประกอบ 7 การจัดประเภทอารมณ์ตามอูเงเรอร์และชมิต

ที่มา: คัดลอกมาจาก อูเงเรอร์ และชมิต (Ungerer; & Schmid. 1996: 138)

แซนสตรอม (Sandström. 2006) ก็ได้จัดกลุ่มคำแสดงอารมณ์ ตามแนวทางการจัดประเภทพื้นฐานของอารมณ์ โดยการแบ่งเป็นระดับ ซึ่งเขาแบ่งอารมณ์เหมือนกับ อูเงเรอร์และชมิต คือมีทั้ง 6 ประเภท จากนั้นนำกลุ่มคำแสดงอารมณ์ไปจัดตามวงความหมายพื้นฐานอารมณ์ ดังนี้

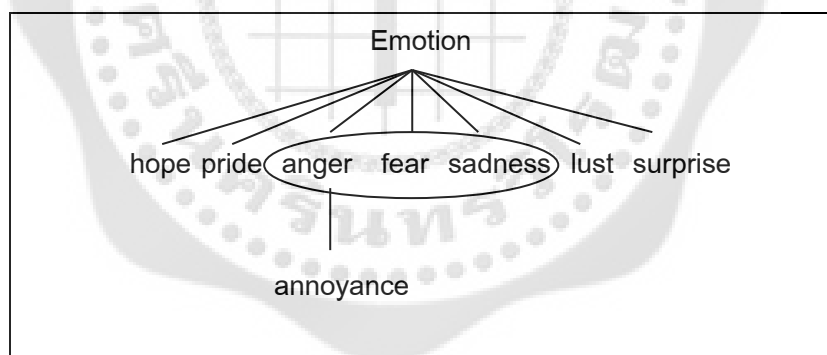
ภาพประกอบ 8 การจัดกลุ่มคำแสดงอารมณ์ตามวงความหมายของแซนสตรอม

ที่มา: คัดลอกมาจาก แซนสตรอม (Sandström. 2006: 13)

ศุภชัย ต๊ะวิชัย (Kövecses. 2000: 3-4. อ้างอิงจาก ศุภชัย ต๊ะวิชัย. 2549) ได้ทำการศึกษา เพื่อหาอารมณ์พื้นฐาน โดยการแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสูง (Superordinate level) ระดับกลาง หรือระดับพื้นฐาน (Middle (basic) level) และระดับย่อย (Subordinate level) ดังนี้

จากการศึกษา พบว่าหากแบ่งอารมณ์ตามระดับสูงนั้นจะไม่มี ความชัดเจนยากต่อความเข้าใจ ว่าเป็นอารมณ์ประเภทใด และหากแบ่งตามระดับย่อยนั้นก็เลยละเอียดจนเกินไปจนไม่อาจแบ่งเป็น อารมณ์ได้ ดังนั้นระดับกลางหรือระดับพื้นฐานจึงถือเป็นระดับที่ดีที่สุดที่มนุษย์จะสามารถเข้าใจและ รับรู้ได้ว่าเป็นอารมณ์ใด โดยระดับพื้นฐานคืออารมณ์โกรธสามารถแบ่งออกเป็นส่วนย่อยๆ เป็น รำคาญ ดังนั้น การจัดคำแสดงอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์จึงนำเอาระดับพื้นฐานมาใช้ในการหา อารมณ์พื้นฐานของมนุษย์

ภาพประกอบ 9 ระดับของอารมณ์ตามโคเว็กเซส

ที่มา: คัดลอกมาจาก โคเว็กเซส (Kövecses. 2000: 4)

จากภาพประกอบ 9 อารมณ์ที่อยู่ในเครื่องหมายวงรีเป็นถือเป็นต้นแบบ (Prototype) หรือตัว แทนที่ดีที่สุดของกลุ่มคำแสดงอารมณ์ คือ อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว และอารมณ์เศร้า ส่วนอารมณ์ที่ไม่ได้อยู่ในส่วนที่วงดังกล่าว ถือเป็นตัวแทนที่ไม่ดีในการจัดคำแสดงอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น ความหวัง ภูมิใจ และประหลาดใจ และในการนี้จัดประเภทของอารมณ์โดยทำการศึกษา

ภาษาข้ามวัฒนธรรมของ เฟร์ รัสเซลล์ (Fehr; & Russell. 1984) และ ฟริจดา มาร์คัน ซาโต (Frijda; & Markan; & Sato . 1995) ที่ได้ศึกษาภาษาต่างๆ เพื่อหาความเป็นสากลของอารมณ์พื้นฐาน พบว่าทุกภาษาสามารถแบ่งอารมณ์พื้นฐานได้เป็น 5 อารมณ์ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกการจัดกลุ่มความหมายแสดงอารมณ์พื้นฐาน 5 อารมณ์ ตามโคเว็คเซส (Kövecses. 2000) จากนั้นใช้ปริบทเข้ามาช่วยในการจัดรูปภาษาแสดงอารมณ์ดังกล่าวด้วย เช่น “เขายิ้มหน้าบานอิมเมไปด้วยความสุข” จากข้อความดังกล่าวเราสามารถเลือกได้ว่ารูปภาษาแสดงอารมณ์ หน้าบาน จัดอยู่ในอารมณ์สุขเพราะมีคำว่าความสุขช่วยในการตีความปริบท

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอการศึกษาและงานวิจัยทางด้านภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของอารมณ์เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าอารมณ์นั้นเป็นประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ ที่มีความเป็นสากลในทุกชาติทุกภาษา และการใช้ภาษาเพื่ออ้างถึงอารมณ์นั้นมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในรูปภาษาที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันดังที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ศึกษาไว้ ดังนี้

คิง (King. 1989) ศึกษาเกี่ยวกับรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาจีนโดยพบมโนทัศน์อารมณ์ในภาษาจีน ดังนี้ ความกังวลคือสิ่งที่อยู่ในร่างกาย (WORRY IS IN THE BODY) ความกังวลคือภาระ (WORRY IS THE BURDEN) ความกังวลคือความร้อน (WORRY IS HEAT) ความเศร้าคือความมืด (DARKNESS) ความเศร้าคือทิศทางลง (SADNESS IS DOWN) ความเศร้าคือสิ่งที่อยู่ในร่างกาย (SADNESS IS IN THE BODY) ความกลัวคือสิ่งที่อยู่ในร่างกาย (FEAR IS IN THE BODY) ความกลัวคือพลังของร่างกาย (FEAR IS A PHYSICAL FORCE) ความกลัวคือความวิกลจริต (FEAR IS INSANITY) ความสุขคือของเหลวที่บรรจุในภาชนะ (JOY IS FLUID IN A CONTAINER) ความสุขคือพลังของร่างกาย (JOY IS A PHYSICAL FORCE) ความสุขคือความวิกลจริต (JOY IS INSANITY) ความสุขคือความเบา (JOY IS LIGHTNESS) ความโกรธคือไฟ (ANGER IS FIRE) ความโกรธคือพลังงานที่อยู่ในร่างกาย (ANGER IS QI IN THE BODY) ความโกรธคือพลังของร่างกาย (ANGER IS A PHYSICAL FORCE)

โคเว็คเซส (Kövecses. 2000) ศึกษาและรวบรวมอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับอารมณ์ไว้ในหนังสือ Metaphor and emotion โดยเป็นการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Cross cultural) ในทั้ง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฮังกาเรียน และกล่าวว่าร่างกายเป็นสิ่งที่บรรจุไปด้วยอารมณ์ โดยสะท้อน

จากการใช้ภาษาในเชิงอุปลักษณ์ซึ่งมีความเป็นสากล ตัวอย่างเช่น ในภาษาอังกฤษ He was filled with anger. Try to get your anger out of your system. ในภาษาจีน man qiang fen nu (To have one's body cavities full of anger.) ในภาษาญี่ปุ่น Ikari ga karadajyu ni jyuman shita (my body was filled with anger.) Ikari o uchi himeta (I contained my anger.) และในภาษาฮังการี Tele van dühvel (He is full of anger.) Nem tudta magában tartani dühét (He could not keep his anger inside.)

การศึกษารูปแบบอุปลักษณ์ที่กล่าวว่าร่างกายเป็นภาชนะที่บรรจุไปด้วยอารมณ์โกรธจากการศึกษาข้ามวัฒนธรรมดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่ามโนทัศน์ที่ว่า ร่างกายนั้นเป็นภาชนะที่สามารถบรรจุอารมณ์ได้ เป็นเรื่องที่มีความเป็นสากล ในการศึกษามโนทัศน์อารมณ์ในภาษาไทยก็ได้มีการศึกษาเอาไว้ในงานของ ศุภชัย ตະวิชัย (2549) ได้ศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย และวิเคราะห์ระบบมโนทัศน์ของคนไทยจากรูปภาษาที่เป็นอุปลักษณ์แสดงอารมณ์โกรธ ซึ่งผลการวิเคราะห์คำแสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทยพบว่า คำแสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทยมีคุณสมบัติที่เป็นต้นแบบของอารมณ์โกรธ ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ ได้แก่ (อารมณ์) (ความรู้สึกภายใน) (ความไม่พอใจ) (ความรุนแรง) (ความก้าวร้าว) รวมทั้งสามารถแสดงมโนทัศน์อารมณ์โกรธ เช่น ไฟ ของเหลว แก๊ส มนุษย์ เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสิ่งที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบนั้นมาจากประสบการณ์มนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่มาจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ทางร่างกายมนุษย์ ประสบการณ์จากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ทางสังคม และประสบการณ์ทางวัฒนธรรม

สินีนาฏ วัฒนสุข (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่องอุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นการศึกษาถึงมโนทัศน์ความรักที่พบในเพลงไทยสากลจากการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพลงไทยสากลจำนวน 500 เพลง แล้วนำเพลงดังกล่าวมาวิเคราะห์หารูปภาษาที่ใช้เป็นอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์รัก ซึ่งผลการศึกษาพบว่ามโนทัศน์ของคนไทยเกี่ยวกับอารมณ์รักนั้น เป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต เป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ เป็นการเจ็บป่วย เป็นการเรียนรู้ เป็นการแข่งขัน เป็นต้น

ในการศึกษาของ ชัชวดี ศรีลัมพ์ (Saralumba. 2014) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสีและอารมณ์เปรียบเทียบในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทางมโนทัศน์ของวัฒนธรรมที่ต่างกัน จากการศึกษา พบว่าถ้อยคำอุปลักษณ์สีที่ใช้ในการแสดงอารมณ์จัดเป็นวงความหมายต้นทางที่มีการถ่ายโยงไปยังวงความหมายปลายทางแสดงถึงอารมณ์ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม อย่างเช่นในภาษาอังกฤษ สีแดงหมายถึงความโกรธ ความเขิน สีฟ้าหมายถึง

เศร้า สะเทือนใจ เขียวหมายถึงความอิจฉา ชมพูหมายถึงความสนุก น้ำตาลหมายถึงความเบื่อ เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยอุปลักษณณ์โน้ตศัณณ์อารมณ์ต้องเกิดร่วมกับคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘หน้า’ และ ‘ตา’ กับคำเรียกสี เช่น สีแดงหมายถึง ความโกรธ ความสนุก เกิดขึ้นกับคำศัพท์อวัยวะหน้า ได้แก่ หน้าแดง เขาหัวเราะจนหน้าแดง สีเขียวหมายถึงอารมณ์โกรธ ได้แก่ ตาเขียว สีขาวหมายถึง ความกลัว สีดำที่หมายถึงความเศร้า เป็นต้น ตัวอย่างในภาษาไทยพบว่าอารมณ์คือของเหลวที่อยู่ใน ภาชนะ และร่างกายของมนุษย์ก็เป็นภาชนะบรรจุอารมณ์ ซึ่งเพิ่มขึ้นตามระดับแรงดันเวลาเกิด อารมณ์ก็จะเป็นสี ดังนั้นสีเป็นอารมณ์และอารมณ์ก็เป็นสี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายและการรับรู้ประสาทสัมผัส

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff; & Johnson. 1980) ได้กล่าวไว้ว่าอุปลักษณณ์นั้นปรากฏอยู่ใน ประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์และประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์นั้นสามารถสะท้อน ระบบความคิดของมนุษย์ได้จากภาษา อวัยวะร่างกายและประสาทสัมผัสคือประสบการณ์ทาง ร่างกายของมนุษย์อย่างหนึ่ง ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนำคำศัพท์อวัยวะร่างกายและการ รับรู้ประสาทสัมผัสมาใช้ในเชิงเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของมนุษย์ ดังนี้

การศึกษาความหมายของคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ พบในงานวิจัย ของ อุทุมพร มีเจริญ (2542) นันทนา วงษ์ไทย (Wongthai. 2015) และยู (Yu. 1998) โดยวัตถุประสงค์การศึกษาของอุทุมพร มีเจริญ ก็เพื่อศึกษามโนทัศน์ที่ได้จากการใช้ความหมายของ คำเปรียบเทียบของอวัยวะร่างกายในภาษาไทย ซึ่งในที่นี้ได้ทำการเลือกข้อความจากภาษาระดับ ข้อความจากเรื่องเล่า ประเภทโน้มน้าว ประเภทอธิบาย และประเภทกระบวนการ โดย การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของอวัยวะร่างกายนั้น หมายถึงความหมายที่นอกเหนือไปจาก ความหมายประจำรูป ซึ่งได้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่เป็นอุปลักษณณ์ ตาย หมายความว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ปรากฏร่วมกับคำอื่นแล้วมีความหมายใหม่เป็นการ เปรียบเทียบ โดยที่ไม่สามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายใหม่กับความหมายประจำรูป ใน ที่นี้ผู้วิจัยพบ 2 คำได้แก่ คำว่า “หน้า” เช่น หน้าที, หน้าต่าง “เนื้อ” เช่น เนื้อหา และประเภทที่สอง คือ คำศัพท์อวัยวะที่เป็น อุปลักษณณ์คงที่ ซึ่งตรงกันข้ามกับอุปลักษณณ์ตาย คือความหมายที่เกิดจาก การเปรียบเทียบนั้น เมื่อมีความหมายใหม่ สามารถที่จะโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายใหม่ กับความหมายประจำรูปได้ ในที่นี้พบคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ทั้งหมด 19 คำ โดยพบทั้งหมด 22 ความหมาย ที่มีความหมายใหม่ที่เกิดจากการเปรียบเทียบ เช่น หลังโตะ หน้าเตี้ยง ปากโหล หัว

เสา กันถุง ดินแห หน้าตึก เป็นต้น โดยพบมโนทัศน์ที่เกิดขึ้น ที่ได้มองว่าร่างกายเป็น พื้นที่ เวลา และเป็นคน

ส่วนการศึกษการขยายความหมายของคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ปรากฏภายในสำนวนไทย ของนั้นหนา วงษ์ไทย (Wongthai. 2015) พบคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 21 คำที่มีการขยายความหมาย จากวงความหมายประจำรูปเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายไปยังวงความหมายอื่นจำนวน 74 ความหมาย เช่น สุขภาพ เกียรติยศ ความคิด เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดอยู่ในวงความหมายใหญ่ ๆ ได้ 3 วง ความหมาย คือ มนุษย์ สรรพสิ่งและเรื่องนามธรรม โดยกระบวนการทางปริธานที่ทำให้เกิดการ ขยายความหมายมากที่สุดคือนามนัย และในการศึกษาของ ยู (Yu. 1998) ได้ศึกษาความหมายของ คำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาจีนที่มีความหมายเปรียบเทียบที่แสดงอารมณ์ จากการศึกษา พบว่า รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาจีนที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์ เช่น แสดงความโกรธ beng-lian (stretch-face) pull a long face; look serious or displeased. หมายถึงการขยายออกของหน้าซึ่งเป็นการแสดงความไม่พอใจ แสดงความอิจฉา yan-re (eyes-hot) covet; be envious. หมายถึงความร้อนที่เกิดขึ้นที่ตาซึ่งเป็นผลจากการความอิจฉา แสดงความโกรธ fa pi-qi (expand spleen-gas) lose one's temper get angry flare up. หมายถึงการที่ม้ามมีแก๊สอยู่ ภายในแสดงถึงอารมณ์โกรธที่กำลังเกิดขึ้น แสดงความสุข shuang-xin (bright-heart) happy feel good. หมายถึงการที่หัวใจมีแสงสว่างแสดงถึงความรู้สึกมีความสุข ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่ารูปภาษา แสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายมีความแตกต่างแต่ละภาษา อย่างเช่น การใช้คำว่า “หน้า” เมื่อใช้กับอารมณ์โกรธในภาษาจีนมักใช้คำว่าหน้าแดง ส่วนในภาษาอังกฤษ จะใช้คำว่า “หน้าฟ้า” ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากความแตกต่างของ แต่ละวัฒนธรรมที่เกิดจากประสบการณ์ทางด้านร่างกาย ของมนุษย์ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความหมายของคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่มีความหมายเปรียบเทียบ เฉพาะส่วนอย่างเช่นในการศึกษาของ อุโฆษสกุล (Ukosakul. 1999) ศึกษาโมโนอุปลักษณ์ซึ่งเป็น ที่มาของการใช้คำว่า ‘หน้า’ ในภาษาไทยจากสำนวนไทย ผลการวิเคราะห์สนับสนุนข้อหักล้างแนวคิด ที่ว่าสำนวนไม่อาจวิเคราะห์ได้ ในการวิเคราะห์คำว่า ‘หน้า’ ที่ใช้ในภาษาไทยทำให้เห็นว่า กระบวน ความคิดของความละเอียดปรากฏเป็นความหมายให้เห็นเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกถึง ความรู้สึกกาย พฤติกรรมที่ปรากฏที่แสดงความละเอียดเพื่อปกป้องความละเอียด หรือปฏิกิริยา ตอบสนองต่อความละเอียด การศึกษานี้สนับสนุนแนวคิดของนักภาษาศาสตร์เชิงปริธานที่ว่าวิธีที่ มนุษย์สร้างกระบวนการความคิดจากประสบการณ์ชีวิตของตนนั้น มีผลอำนวยต่อความหมายซึ่ง แสดงออกในทางภาษา และงานวิจัยของสุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ก็ได้ศึกษาถึงคำศัพท์อวัยวะ

ร่างกายที่ส่งผลต่อกระบวนการคิด โดยศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า ใจ ในภาษาไทย เพื่อให้ทราบถึงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า ใจ ของคนไทยเมื่อเป็นการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ โดยคำที่ผู้วิจัยใช้เก็บมาทำการวิเคราะห์นั้นเป็นคำประสมสองส่วน เช่น ใจร้าย หรือ หลายใจ ผลจากการศึกษาทำให้เห็นได้ว่าอุปลักษณะของใจนั้น มีทั้งหมด 5 ประเภท คือ คน การกระทำ สภาพ ความรู้สึก และลักษณะนิสัย มโนทัศน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้คำว่าใจในภาษาไทยนั้น คือใจเป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์

ทั้งนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการขยายความหมายของคำแสดงการรับรู้การรับรู้ ประสาทสัมผัสและคำเรียกรสที่จะสะท้อนให้เห็นระบบความคิดของมนุษย์ ดังนี้ รุ่งทิพย์ รัตนพานุสร (2549) ศึกษาถึงการขยายความหมายของคำการแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย คือคำว่า มอง ดู และเห็น โดยการศึกษาพบว่าคำว่า มอง มีด้วยกันทั้งหมด 6 ความหมาย ได้แก่ ส่งสายตาไปยัง เป้าหมาย เหม่อลอย สนใจ ติดตามสถานการณ์ คิดพิจารณา และประเมิน คำว่า ดู มีด้วยกันทั้งหมด 10 ความหมาย ได้แก่ ใช้ตารับรู้เป้าหมาย อ่าน ชมการแสดง เอาใจใส่ ติดตามสถานการณ์ คิดพิจารณา ประเมิน ทำให้รู้ แสดงการคาดคะเน และ ดึงความสนใจ คำว่า เห็น มีด้วยกันทั้งหมด 7 ความหมาย ได้แก่ รับรู้ด้วยตา รับรู้ภาพในความคิด ค้นเคย พบเจอ รู้ เชื่อ แสดงการอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูล การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตานี้เกิดจากการขยายความหมายในเชิงอุปลักษณะและนามนัย

การศึกษาของนันทนา วงษ์ไทย (2552) ศึกษาอุปลักษณะประสาทสัมผัสในภาษาไทยโดยนำข้อมูลภาษาจากนวนิยายหลายๆ ประเภทเพื่อให้ครอบคลุมการใช้ภาษาที่แสดงอุปลักษณะประสาทสัมผัส โดยที่ผู้วิจัยได้พบว่าอุปลักษณะประสาทสัมผัส ประกอบด้วย คำแสดงประสาทสัมผัสหลัก ซึ่งอยู่ในวงความหมายของประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ การมองเห็น การรับรส การได้กลิ่น การได้ยิน และการสัมผัส และคำแสดงประสาทสัมผัสรอง ได้แก่ การมองเห็น การรับรส การได้กลิ่น การสัมผัส โดยคำที่แสดงประสาทสัมผัสการได้ยินนั้นไม่สามารถที่จะเป็นประสาทสัมผัสรองได้ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า ประสาทสัมผัสหลักทั้ง 5 ชนิดนั้นจะเกิดได้กับประสาทสัมผัสรองทั้ง 4 ชนิด อย่างเช่น ประสาทสัมผัสหลักการมองเห็น เกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภทการรับรสและการสัมผัสเท่านั้น เช่น คำว่า สีหวาน จับจ้อง เป็นต้น หรือ ประสาทสัมผัสการรับรสสามารถเกิดร่วมกับประสาทสัมผัสรองประเภท การมองเห็น การได้กลิ่น การสัมผัส เช่นคำว่า ความอร่อยที่โปร่งใส รสชาติหอม รสเย็น และกระบวนการถ่ายทอดโยงความหมายนั้นเป็นกระบวนการถ่ายทอดโยงความหมายแบบเชิงซ้อน คือมีการถ่ายทอดโยงคุณสมบัติทางความหมายของคำในวงความหมายต้นทาง ไปยังวงความหมายปลายทาง ที่มีความสัมพันธ์กันเพราะเกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์เป็นอุปลักษณะจึงทำให้มโนทัศน์ของมนุษย์เป็นอุปลักษณะและขยายออกไปใช้ในเรื่องอื่นๆ ที่มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น

จิตติภมร วทัญญูตานนท์ (2557) ศึกษาการขยายความหมายของคำเรียกรสในภาษาไทยโดยใช้แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน ในเรื่องอุปลักษณะและนามนัย พบคำเรียกรสในภาษาไทย 9 คำได้แก่ หวาน เปรี้ยว เค็ม ขม เผ็ด จืด ฝาด เผื่อน ชื่น ผลการศึกษาพบว่าคำเรียกรสขยายความหมายประจำรูปไปยังวงความหมายสิ่งของ กิริยาอาการ นิสัย บุคลิก การแต่งกาย อวัยวะ บรรยาการ เหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ชีวิต สี การไต่ยีน การไต่กลิ่นและการมองเห็น และพบกลวิธีในการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ นามนัย และนามนัยต่อเนื่อง ส่วนคำเรียกรสที่มีการขยายความหมายมากที่สุดคือคำว่าหวาน และคำว่าเผื่อนมีการขยายความหมายน้อยที่สุด

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมการศึกษาและงานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าร่างกายนั้นมีความสำคัญต่อกระบวนการคิดของมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นจากการใช้รูปภาษาในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายโดยตรงหรือประสบการณ์ที่เกิดจากอวัยวะอย่างเช่นประสาทสัมผัส

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยและวิเคราะห์หมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ซึ่งวิธีการวิจัยผู้วิจัยจะได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) อารมณ์และการจัดกลุ่มความหมายของอารมณ์พื้นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายและการรับรู้ประสาทสัมผัส

2. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

2.1 เก็บและรวบรวมข้อมูลภาษาโดยใช้โปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National corpus) ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการเก็บตัวอย่างละ 1000 ประโยค ต่อ 1 คำศัพท์อวัยวะร่างกายที่โปรแกรมได้แสดงผล

2.2 ศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายของมนุษย์ทั้งอวัยวะภายนอกและอวัยวะภายในร่างกาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์อวัยวะร่างกายตามที่ปรากฏในหนังสือกายวิภาคศาสตร์ทั่วไปของผาสุก มหรรฆานุเคราะห์ (2553) ที่ได้แบ่งอวัยวะภายนอกออกเป็น 4 ส่วน ซึ่งได้แก่ ศีรษะ คอ ลำตัว แขนขา และส่วนอวัยวะภายในร่างกายเป็น 2 ส่วน คือช่องข้างหลังและช่องข้างหน้า

คำศัพท์อวัยวะภายนอก แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆดังนี้

ศีรษะ : หน้าผาก หู หน้า คิ้ว ตา จมูก ปาก คาง แก้ม หวี

คอ : คอ

ลำตัว : อก ท้อง นม หลัง สะดือ ก้น ไหล่ อวัยวะสืบพันธุ์ หน้า ปา

แขนขา : มือ นิ้ว ขา เข่า เท้า เล็บ แขน

คำศัพท์อวัยวะภายใน แบ่งออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังนี้

ช่องข้างหลัง : สมอ ง ไชสันหลัง

ช่องข้างหน้า : หลอดลม ปอด หลอดอาหาร หัวใจ หลอดเลือด กระเพาะ

ตับ ถุงน้ำดี ตับอ่อน ม้าม ลำไส้เล็ก ลำไส้ใหญ่ ไต กระเพาะปัสสาวะ
มดลูก รังไข่ ลิ้น ฟัน

2.3 ศึกษารูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ใช้ในความหมายเปรียบแสดงอารมณ์
เท่านั้น

2.4 ศึกษาเฉพาะภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น ไม่รวมภาษาถิ่นและคำราชาศัพท์

3. การคัดเลือกข้อมูล

3.1 คัดเลือกรูปภาพแสดงอารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัวและอารมณ์รัก โดย
มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ตัวอย่างเช่น รูปภาพ ‘หัวเสีย’ ที่มีความหมายใน
เชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ

3.2 ไม่เลือกรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีความหมายตรงตามรูปแม้จะมีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย
ปรากฏรวม เช่น ‘หน้าแดง’ ‘ขมวดคิ้ว’

3.3 ไม่เลือกรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายและความหมายในเชิงเปรียบเทียบแต่ไม่
เกี่ยวกับอารมณ์ เช่น ‘หัวสูง’ มีความหมายว่า มีสณนิยมสูงจนเกินตัว (ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542, น.
1285)

3.4 ไม่เลือกคำคำหรือคำเรียกที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายประกอบเนื่องจากไม่ได้มีความหมายแสดง
อารมณ์ เช่น คำว่า ‘หน้าหมา’ ‘ตูดหมึก’

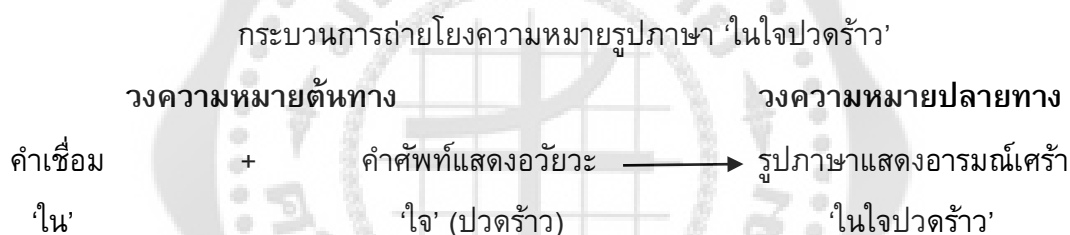
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยแบ่งอารมณ์พื้นฐานตามแนวคิดของโคเว็คเซส (Kövecses. 2000: 4) 5 อารมณ์ ได้แก่
อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัวและอารมณ์รัก จากนั้นใช้บริบทช่วยในการจัดรูป
ภาพแสดงอารมณ์ เช่นข้อความ “ความเกรี้ยวกราดของเจ้านายทำให้เขา ‘หัวเสีย’” รูปภาพ หัวเสีย
จัดอยู่ในประเภทของอารมณ์โกรธเพราะพบคำว่า ‘เกรี้ยวกราด’ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของอารมณ์โกรธ
ประกอบอยู่ในบริบท ดังนั้นรูปภาพหัวเสียจึงอยู่ในความหมายแสดงอารมณ์โกรธ

4.2 วิเคราะห์ลักษณะของรูปภาษาแสดงอารมณ์ว่าเป็นการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะร่างกายกับชนิดต่างๆ ของคำ ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำเชื่อม ตามแนวคิดของนวรรณ พันธุเมธา (2554) เช่น หัวเสีย เป็นการเกิดร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ กับคำกริยา ‘เสีย’

4.3 อธิบายความหมายของรูปภาษาแสดงอารมณ์ซึ่งมีคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่มีลักษณะเปรียบเทียบโดยใช้คำศัพท์อวัยวะร่างกายจากวงความหมายต้นทางโดยเลือกเฉพาะคำศัพท์อวัยวะกับคำที่ปรากฏร่วมซึ่งแสดงให้เห็นโน้ตทัศน์ของคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่แสดงอารมณ์ และวิเคราะห์กระบวนการถ่ายโยงความหมายตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) เพื่อแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ตัวอย่างเช่น

น้ำเสียงของเขาสั้นเครือ ในใจปวดร้าวจนแทบแตกเป็นเสี่ยงๆ ดาร์ล่าขยับปากไปมา แต่เธอไม่สามารถเปล่งเสียงออกมาได้

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม ‘ใน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘ใน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากสามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจได้ ในที่นี้สิ่งที่อยู่ภายในก็คือความปวดร้าว จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม ‘ใน’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือภาชนะ’

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์มโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ ของคำที่อยู่ในวงความหมายต้นทางที่แสดงมโนทัศน์ต่างๆ ตั้งแต่ 3 คำ ขึ้นไป เช่น เบ้าปาก หน้าหงิกงอ และหัวเสีย จากรูปภาษาข้างต้นจะพบคำที่เกิดร่วมกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่สามารถจัดเป็นมโนทัศน์สิ่งของได้แก่ เบ้า หงิกงอ และเสีย หากปรากฏน้อยกว่า 3 คำ ผู้วิจัยจะไม่นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มมโนทัศน์

4.4 เปรียบเทียบว่าอวัยวะส่วนไหนแสดงอารมณ์ประเภทใดมากที่สุด

5. สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์พื้นฐาน 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย โดยวิเคราะห์ลักษณะของรูปภาษาดังกล่าวที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะร่างกายกับชนิดต่างๆของคำตามแนวคิดของนวรรณ พันธุเมธา (2554) จากนั้นวิเคราะห์หาคำศัพท์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์โดยใช้กระบวนการถ่ายโยงความหมายตามแนวคิดในภาษาศาสตร์ปริชาน

1.1 รูปภาษาแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย

จากผลการศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายพบว่าเป็นการเกิดร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะร่างกายและชนิดต่างๆ ของคำ โดยผู้วิจัยใช้หลักจำแนกประเภทของคำตามแนวคิดของนวรรณ พันธุเมธา (2554) พบว่าชนิดของคำที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายในรูปภาษาแสดงอารมณ์ ได้แก่ คำนาม คำกริยา และคำเชื่อม โดยนวรรณ พันธุเมธาได้ให้ความหมายและคำนิยาม ดังนี้

1. คำนาม คือคำที่หมายถึงสิ่งต่างๆทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมโดยแบ่งเป็นคำนามสามัญ คือคำที่หมายถึงสิ่งต่างๆ โดยทั่วไปกับคำนามวิสามัญคือคำที่หมายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ
2. คำกริยา คือคำที่ใช้แสดงอาการ เหตุการณ์ สภาพ หรือความรู้สึกต่างๆ โดยแบ่งจำแนกเป็นคำกริยาแสดงอาการคือคำกริยาที่แสดงอาการที่เคลื่อนที่ หรืออาการที่อยู่กับที่ คำกริยาแสดงสภาพบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจเป็นจิตใจร่างกายหรือบอกลักษณะและคำกริยาแสดงอาการประสบมีความหมายเกี่ยวกับการรู้ จะปรากฏร่วมกับนามที่หมายถึงผู้รู้
3. คำเชื่อม คือ คำหรือกลุ่มคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกลุ่มคำหรือประโยค เช่น ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสถานที่ระหว่างสิ่งต่างๆ กับเหตุการณ์ต่างๆ

ส่วนคำศัพท์อวัยวะร่างกายพบทั้งหมด 14 อวัยวะ แบ่งออกเป็นคำศัพท์อวัยวะภายนอก 11 อวัยวะ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนศีรษะ พบคำศัพท์ หู หน้า ตา จมูก ปาก แก้ม หวี ส่วนคอ พบคำศัพท์ คอ ส่วนลำตัวพบ คำศัพท์ ออก ส่วนแขนขาพบ คำศัพท์ มือ ขา คำศัพท์อวัยวะภายใน 3

อวัยวะ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ช่องข้างหน้า พบคำศัพท์ สมอง ช่องข้างหลัง พบคำศัพท์ ใจ ปอด

ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยทั้ง 14 อวัยวะโดยจะนำเสนอเรียงลำดับจากอวัยวะ ใจ ปอด สมอง ตา หน้า ปาก หู แก้ม จมูก หัว คอ ออก ขา มือ

1.1.1 คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ'

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' แสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏพร้อมกับคำกริยา เพียงชนิดเดียว พบจำนวน 23 รูปภาษา ได้แก่ หัวใจพองโต ใจครึกครื้น ใจชื่น หัวใจอัดแน่น โลงใจ ถูกใจ สบายใจ ชื่นใจ สุขใจ ดีใจ พอใจ อุ่นใจ เบาใจ คลายใจ อภิรมย์ใจ สำราญใจ บันเทิงใจ ปลอดภัย โปร่งใจ ปลาบปลื้มใจ อบอวลใจ เพลิดเพลินใจ ชอบใจ ทำใจให้สนุก มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' + คำกริยา

พบ 4 รูปภาษา ได้แก่ หัวใจพองโต ใจครึกครื้น ใจชื่น หัวใจอัดแน่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ใบหน้าที่ร่อนผ้านั้นกลับค่อยๆ ปรากฏรอยยิ้มออกมาจนกลายเป็นรอยยิ้มกว้างพร้อมกับ ความร่อนบนแก้มทั้งสองข้างเพิ่มขึ้นแผ่ขยายไปถึงท้ายทอย หัวใจของฉันกำลัง พองโตด้วยความปีติ

(2) จิตใจครึกครื้น เหนือเหิม คึกคะนอง ซึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ออกอาจ เช่น ประกอบ อาชญากรรมได้สติปัญญา มีหูแว่ว ภาพหลอน ประสานหลอน ความคิดแบบหลงผิดและหาก สุดตมต่อไปจะค่อยๆ หมดสติจนถึงขั้นโคม่าและตาย

(3) เมื่อได้ยินอีกฝ่ายตักปากรับคำเช่นนั้น กรมตาก็ค่อย ใจชื้นขึ้น เธอเงยหน้าขึ้นสบสายตากับเขา และพบว่าแววตาที่ทอดมองมาอย่างจริงจังเมื่อครู่ค่อยอ่อนแสงลงกลายเป็นแววตาคุ้นเคยที่กำลังจะเริ่มจะคุ้นเคย

(4) เพราะบนเตียงนอนมีตุ๊กตาหมีแพดดิ้งตันที่เธอซื้อไว้ครั้งไปบารเมื่อปีก่อนตั้งอยู่ นิชเฝ้า
ดูปล้ำต่างหูที่ได้อย่างทะนุถนอม นึกถึงชายหนุ่มที่ยื่นมาให้เธออย่างเก๋เขินก็ยิ่งยิ้มพราว หัวใจอัด
แน่นด้วยความสุข

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ'

พบ 19 รูปภาษา ได้แก่ โล่งใจ ถูกใจ สบายใจ ชื่นใจ สุขใจ ดีใจ พอใจ อุ่นใจ เบาใจ
คลายใจ อภิรมย์ใจ สำราญใจ บั่นเทิงใจ ปลอดโปร่งใจ ปลาบปลื้มใจ อบอวลใจ เพลิดเพลินใจ
ชอบใจ ทำใจให้สนุก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) ตูบ ตูบ ไม่ใช่เสียงผีทำหรรษาที่ตั้งในหูฉันตอนนี้ แต่เป็นใจของฉันต่างหาก ฉันไม่สามารถ
ยับยั้งความรู้สึกนี้ได้เลย กลับเป็นสุขใจที่ได้รู้สึก มันเป็นอะไรที่แปลกใหม่และฉันก็ชอบมากด้วย

(6) ในทางตรงกันข้าม ชาวบ้านกลับมองว่า คณะเพลงบอกบุญจังหวัดตราดนั้นนอกจากจะเป็น
เครื่องมือสร้างความบั่นเทิงใจให้ถึงที่แล้ว ยังเป็นเสมือนสะพานที่ทอดไปยังสวรรค์ เพราะเมื่อ
ทำบุญกับคณะเพลงบอกบุญจังหวัดตราดแล้วย่อมไปเกิดบนสวรรค์

(7) หมุยเอ็งหน้าแดงด้วยความอาย ผู้หญิงที่หน้าแดงตามธรรมชาติงามแท้ ๆ เลือดช่านจนไป
ถึงใบหูที่เล็กบางและคอระหงกลมกลิ้ง ลูกพยายามเบนสายตาไปทางอื่น ด้วยเกรงว่าทั้งสองจะจ้อง
ความในใจของลูกได้ อังบ๊วยหัวเราะชอบใจ

(8) ซี่เตี้ยพยักหน้าแล้วเอ่ยถามเจ้าชาย ท่านต้องการให้หม่อมฉันกับผู้หญิงคนนี้มีอะไรกัน
เพื่อผลิตทายาทให้แก่ดินแดนความรักไข่ม้อยกระหม่อมถูกต้องแล้วเจ้าเข้าใจอะไรได้ง่ายดีมากถูกใจ
ข้าฉัน

(9) แม่เรียกน้องแนนนะ หุ หุ ลูกบังเกิดเกล้าปราดเข้ามาตะหน้าผากและเนื้อตัวแม่ เมื่อเห็น
ว่าไม่ร้อนก็สบายใจขึ้น แม่คิดยังไงนะ ถึงจะให้แหม่นไปเป็นพยาบาลพยาบาลอะไรเนี่ย

อารมณ์เศร้า

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับ
คำนาม คำกริยา และคำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำนาม พบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ แผลใจ
มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำนาม + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(10) อยู่ห่างๆ ไม่จำเป็นต้องเปิดตำราคนนอกหักเล่มไหนทั้งสิ้น เธอก็พึงรงได้ว่าเขาต้องการอยู่เงียบๆ เพื่อรักษาแผลใจ ไม่ควรที่เธอจะเฉียดกรายเข้าไปรบกวนเด็ดขาด

รูปภาพแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำกริยาพบจำนวน 12 รูปภาพ ได้แก่ ใจร่ำร้อง หัวใจห่อเหี่ยว ใจทुरนทुरาย ขมขื่นใจ เหงื่อใจ ทรมานใจ ทุกข์ใจ เศร้าใจ หดหู่ใจ เสียใจ น้อยใจ สะเทือนใจ มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' + คำกริยา

พบ 3 รูปภาพ ได้แก่ ใจร่ำร้อง หัวใจห่อเหี่ยว ใจทुरนทुरาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(11) เขาชะเง้อมองดูทางที่มาจากบ้าน หล่อนคงจะหายโกรธเขาแล้ว และมาหาให้เขาเห็นหน้า พอชื่นใจสักหน่อยเป็นไร ใจของเขาร่ำร้องตั้งนี้จนกระทั่งค่ำ ก็ไม่มีใครโผล่ไปให้เห็น แม้แต่ตรุณี ไม่รู้ว่าหล่อนพลอยโกรธเขาไปด้วยหรือ

(12) จากตึกเรียนด้วยหัวใจห่อเหี่ยว ไม่ชอบบรรยายภาศอิมคริมแบบนี้เลยให้ตายเถอะ ดิสนีย์ หิมมม ถ้าหล่อนไม่ฝาดรู้สีกว่าฉันจะได้ยินเสียงของโทรศัพท์นะ

(13) ขึ้นอึ้งจึงมีชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง และเฝ้ารอคอยการกลับมากรุงสยามของท่านหญิงมาเหมี่ยว ด้วยใจทुरนทुरาย เพราะนางหวั่นใจว่าจะรักษาคำสัญญาที่จะมอบทับทิม ให้ท่านหญิงมาเหมี่ยว ตามคำของร้องของแม่ตะละไว้ได้

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ'

พบ 9 รูปภาพ ได้แก่ ขมขื่นใจ เหงื่อใจ ทรมานใจ ทุกข์ใจ เศร้าใจ หดหู่ใจ เสียใจ น้อยใจ สะเทือนใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(14) ด้วยสภาพของเยอรมันนับแต่หลังสงครามเป็นต้นมาทำให้เขาขมขื่นใจมาตลอด เขามักถกเถียงอย่างหน้าดำคร่ำเครียดกับเพื่อนนักศึกษา ถึงปัญหาอันสืบเนื่องมาจากสนธิสัญญาแวร์ซายส์ กับหนทางที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ตกไป

(15) ถ้าใครจะเข้าใจว่าปูเรียนที่ไหนก็สุดแท้แต่แล้วกันเครียดมัย เหงื่อใจนะ เครียดกันทั้งบ้าน ปูเศร้าร้องไห้จนตาบวมเลย ขอร้อง ปล่อยให้ปูมีความสุขของปูหะ ปูพูดเสียงเครือๆ

(16) ฝรั่งเศสมักเลือกที่จะฉีดยาให้จากไปโดยสงบ put to sleep เพื่อตัดความทรมานทางกายของหมาและตัดความทรมานใจของเจ้าของ

(17) เพียงแต่คิดพระอัครมเหสีก็ทรงตื่นตื่นกลับนั้นอัสสุชลไฉไลได้จึงยกพระหัตถ์ขึ้นไหว้เจ้านายพอลูกมาแล้วโทษกันดังนี้ ข้าทุกข์ใจยิ่งนัก มหาเทวีทรงพยักพระพักตร์นั่งอยู่ สุรเสียงพระเป็นเจ้าก็ก้องร้องขึ้นมา

(18) เราได้แต่เศร้าใจ เพราะมันเป็นความจริงสำหรับเราอย่างแท้จริง หมดทางเผยใจให้เธอได้เห็น." คุณว่าถ้าใจของเราทั้งสองตรงกัน จะเป็นไปได้ไหม ถ้าเราจะแต่งงานกันเพียงคิดแค่นี้เราก็อายใจจังเลย

รูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ในใจ(ปวดร้าว) มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(19) ได้โปรดพูดกับผม ได้โปรด น้ำเสียงของเขาสิ้นเครือ ในใจปวดร้าวจนแทบแตกเป็นเสี่ยงๆ ดาร์ล่าขยับปากไปมา แต่เธอไม่สามารถเปล่งเสียงออกมาได้

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำกริยาและคำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำกริยาจำนวน 9 รูปภาษา ได้แก่ ขัดใจ เจ็บใจ แค้นใจ รำคาญใจ รบกวन्हหัวใจ หงุดหงิดใจ ขุ่นข้องหมองใจ ขัดเคืองใจ ผูกใจเจ็บ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(20) ครูสาวสังหารปลัดหนุ่มนักเรียนนอกแค้นใจ ไม่ยอมหย่าเมีย แล้วระเบิดขมับตัวเองตาย เคียงกัน ความสุขในวงสนทนาของครูประจำบาลีก็อย่าง คือการนิเทศกล่าวโจมตีศึกษาอำเภ

(21) และสายตากมหันตมองเธอถึงถึงขึ้นขมและเหนืออื่นใดโล่งใจให้เจียบๆ เรียบร้อยไม่นึกว่าสู้ยิบตาเหมือนกันนะทิพ คราวนี้พลังต่อสู้ของเธอค่อยๆ กลับคืน หากมาพร้อมอารมณ์ร้อนๆ วูบๆ แล่นรบกวन्हหัวใจ

(22) ก็มันจริงนี่นา มืออย่างหรือ จะบังคับให้น้องชายย้ายออกจากที่นี้เพราะยัยนั้นสั่ง ทำเสียงชนิดหนึ่งขึ้นจุก เบะปากหมิ่นๆ ก็มีย้ายออกหรือ ปริมาณไปเล็กคิ้วถาม ลืมความขุ่นข้องหมองใจไปชั่วขณะหนึ่ง

(23) สายตาที่ฉันมองนายมันแปลกไปจนทำให้นายจับพิรุณได้ง่ายดายขนาดนั้นเลยหรอ ใจ ช่วงนี้เรนอนไม่พอรีใจ ตาเยิ้มๆ พิกล แแป ฉันทไม่่วงยะ! ฉันทหันไปแยกเขี้ยวใส่ตัวก่อนก้มกลับ ลงมาร่างภาพต่ออย่างหงุดหงิดใจ

(24) และที่น่าเจ็บใจกว่านั้นฝ่ายตัวไม่มีใครยอมแลกข้างมาอยู่กับเขาเลยแม้แต่คนเดียว บนหน้าผากฉันมีอะไรติดอยู่มัยวะ ญถาม เรมิกาทำหน้างงๆ กับคำถามนั้น

รูปภาพแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมพบ จำนวน 3 รูปภาพ ได้แก่ ใจ(คุกรุ่น) (โวยวาย)ใจ (คับแค้นอยู่)ใจ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(25) คุณพี่ตากล้องชื้อดั่งพยายามอธิบายคอนเซ็ปท์ที่แสนจะลึกลับให้ฉันฟัง ฉันทก็พยักหน้า หักหงักไปตามเรื่องทั้งที่ใจคุกรุ่นเป็นไฟโธ้ยอยากจะทำตาย

(26) ซาครียาโวยวายใจ รู้สึกร้อนผ่าวๆ ที่หน้าราวกับจะเป็นไข้และเรียวแรงที่จะยืนก็แทบ จะไม่มีกระชิบเรียกข้างหูใจ เขามีหัวใจเป็นหญิง จะคิดจูบเธอได้ยังงัยกัน ต้องใช้แน่ๆ กระชิบเรียก ข้างหูนั้นละ

(27) นายคนนี้เข้ามาเป็นก้างขวางคอซะได้ นึกว่าจะได้อยู่ตามลำพังกับไอค์แล้วเชียว ฮี ฉันท คับแค้นอยู่ใจก็เลยกระแทกเท้าปึงปึงขึ้นห้องไปอย่างไม่สบอารมณ์

อารมณ์กลัว

จากข้อมูลพบรูปภาพแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับ คำกริยาและคำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำกริยาจำนวน 2 รูปภาพ ได้แก่ ตกใจ จับหัวใจ มี ลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(28) เสียงเย็นเยียบของวิญญาณมะปรางดังอยู่ข้างหูของ ยมทูตมนุษย์สาวสะดุ้งโหยงด้วยความตกใจ กรีด! เสียงกรีดเบาๆ ทำให้คลื่นขมวดคิ้วมองลูกสาวเพื่อนพ้ออย่างงงๆ

(29) สิ่งน่าสะพรึงกลัวชนิดจับขั้วหัวใจ ค้างคาวตัวใหญ่ที่มีกรงเล็บสีดำ ปีกพังผืดสยายออก กว้าง ดวงตาสีดำลึบแวววาว มีจมูกเล็กเหมือนหนู เขาแยกเขี้ยวสีขาววาวขึ้นมาให้

รูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำเชื่อม พบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ความกลัว)ในใจ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(30) ทันทีที่อยู่ในอ้อมกอดของมารดา เธอก็รู้สึกโล่งใจอย่างบอกไม่ถูกความกลัวในใจเมื่อครู่ ราวกับถูกลบหายไปจนหมดสิ้นสาเป็นอะไรไปลูกร้องให้ทำไมบูชาตาม

อารมณ์รัก

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์รักที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำนาม คำกริยา และคำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำนามจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ หุ่นหัวใจ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำนาม + คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(31) เรารักฝ่าย เราคิดว่าเราเสียฝ่ายไปไม่ได้ แต่งงานกับเราเถอะ' อิม อันหลังนี้ชักเวอร์ไป แะ รับกำไลนี้คืนไปเถอะนะ หุ่นหัวใจตกฮวบลงทันที เอ้อก็นี่ละดิ

รูปภาษาแสดงอารมณ์รักที่มีคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' ปรากฏร่วมกับคำกริยาพบจำนวน 5 รูปภาษา ได้แก่ หัวใจได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ ใจตรงกัน มีใจ รักสุดใจ เม่าใจ มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' + คำกริยา

พบ 2 รูปภาษา ได้แก่ หัวใจได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ ใจตรงกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(32) หัวใจของเธอร่ากับได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ แล่นวาบให้บอบอุ่มไปทั่วทั้งหัวใจ เมื่อ ยามที่คนตัวสูงเอ๋ยกระซิบลาข้างหูเสียงนุ่มก่อนเดินขึ้นรถขับจากไป ฝนดีนะทิพ ไว้เจอกันวันจันทร์

(33) ผมรีบกดปุ่ม open ย้ำๆ ด้วยความร้อใจ ไม่นานประตูลิฟท์ก็เปิดออกเหมือนใจตรงกัน เธอเองก็ยังยืนอยู่ที่หน้าลิฟท์ พอเห็นผม เธอก็ยิ้มกว้างด้วยความดีใจน้องอาร์ตไซม์มัย เธอทัก

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ‘หัวใจ’

พบ 2 รูปภาษา ได้แก่ มีใจ รัก(สุด)ใจ เม้าใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(34) กระหม่อมจึงมาถวายบังคมลา ก่อนไปอยากจะทูลถามว่า ตลอดเวลาที่กระหม่อมถวายงานเป็นองครักษ์ กลับเข้าใจผิดเรื่อยมาว่าทรงโปรดกระหม่อม ขอเพียงได้ยินจากพระโอษฐ์ว่ามีได้ มีใจให้กระหม่อม.’ เจ้าชายตะโดโมเียงทรงดำเนนช้า ๆ เข้ามาใกล้

(35) ไบหน่าอ่อนใสยามหลับตาพริ้มดูบริสุทธิ์ไร้เดียงสาเหมือนเด็ก ๆ หลับฝันดีนะเดี๋ยว เขา กล่าวเบา ๆ พลงจุมพิตหน้าผากกลมมนอย่าง รักสุดใจ

(36) สุดจะหักห้ามจิตคิดใจเน ถึงเม้าเหล่าเข้าสายก็หายไป แต่ เม้าใจนี้ประจำทุกคำคิน พระสุนทรโวหารภู่ จาก นิราศภูเขาทอง

รูปภาษาแสดงอารมณ์รักที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ‘หัวใจ’ ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ประทับอยู่)ในหัวใจ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ‘หัวใจ’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(37) ภาพตรงหน้าดังมารวกับภาพฝัน จนกลางดาวอดไม่ได้ที่จะคลายยิ้มออกมาแถม ไบหน่าดังาม และมันก็ช่วยไม่ได้เลยจริงๆ ที่อสม่าจะหันกล้งที่ตั้งอยู่ตรงหน้ามาเก็บภาพใครบาง คนที่ ประทับอยู่ในหัวใจเขาไม่ยอมคลาย

1.1.2 คำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ แสดงอารมณ์กลัว ได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ ปรากฏร่วมกับคำกริยา เพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ปอดแตก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(38) ไม่เห็นต้องทำหน้าที่ของขนาดนั้นเลย เพิ่งรู้และว่าัยเอ็นเป็นโรคปอดแตกด้วย ปอรู้เรื่องนี้หรือเปล่า ฉันสายหน้าโธ เพื่อนๆ ถ้าัยปอรู้คงยอมหรือก ฉันว่าแล้ว นี่แกจะทำให้เรื่องมันสาวเข้ามาหาพวกเรามากขึ้น

1.1.3 คำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ แสดงอารมณ์สุขได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ โส่งสมอง มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(39) รอยยิ้มของท่านจะไหลปรือออกมาพร้อมความเครียดนานาชนิดที่สะสมไว้นัดแน่นแล้ว ท่านจะโส่งสมอง โส่งใจ มีพลังต่อสู้กับชีวิตในวันต่อไปอีกแสนนาน

1.1.4 คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’ แสดงอารมณ์พื้นฐานได้ 4 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 4 รูปภาษา ได้แก่ ดวงตาระยิบระยับ ตาวาว ดวงตาทอประกาย นัยน์ตาเปล่งแสง มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(40) ฉันบอกขอโทษเบาๆ ก่อนจะปรับเสียงดังขึ้นเพราะคนฟังดูท่าทางประสาทหุจะไม่ค่อยดี พอซี้ไต่ยีน ดวงตาของตานั้นก็ระยิบระยับขึ้นอีกครั้ง ตามด้วยส่งยิ้มสวยหั่วเราะรา

(41) นั้น สร้อยมุกสีชมพูอ่อนสวยก็อดโฉมปรากฏสู่สายตาของทุกคน แม้แต่วีรที่มีสีหน้าเบื่อหน่ายแถมเฉยชายังอดตาวาวชื่นชมความสวยของมันไม่ได้

(42) เควินเริ่มเห็นเค้ารางๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นกับหญิงสาวที่เป็นความหวังของมิสซิสคลีฟ คุณเห็นวิกตอเรียใช่ไหม มุกพยับหน้าพร้อมเอ่ยรับคำด้วยน้ำเสียงที่ไม่ต่างจากติดอยู่ในลำคอ ดวงตาที่เคยทอประกายสดชื่นซุกซน

(43) พื่อยากกินผักกาดส้ม นกน่อง ผักกาดส้ม เจ้าอินทกัญจน์หันมามองหน้า หยันตา เปล่งแสงขึ้นบาน บ้านแม่ข้าเจ้าชายผักกาดส้ม ถ้าเจ้าพื่อยากกิน ข้าเจ้าจะให้ น้ำผักก็มี

อารมณ์เศร้า

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘หยันตา’ ‘สายตา’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ตาลอย มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘หยันตา’ ‘สายตา’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(44) หลังพักกลางวันเสร็จฉันก็เดินทำหน้าที่เป็นตูดเปิดพลาญตาลอยอย่างหมดอาลัยในชีวิตขึ้นห้องเรียนและพอเจอยัยแคร่ชักใช้เข้าหน้าฉันก็เลยเล่าเรื่องทุกอย่างจนหมดสิ้น

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘หยันตา’ ‘สายตา’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 6 รูปภาษา ได้แก่ หยันตามี (ประกายไฟลุกโชน) ตาขวาง สายตาเย็นยะเยือก ตาคว่ำ ดวงตาพองโต ตาเขียว มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘หยันตา’ ‘สายตา’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(45) สิ่งแรกที่ฉันเห็นก็คือหยันตาสีแดงเหมือนมีประกายไฟลุกโชนของเขาที่หูข้างขวามีต่างหูรูปดาบที่ยาวลงมาจนเกือบจะถึงไหล่

(46) เอื่อนายดูตพลั้งชีวิตไปจนอึดแล้วไฉนัย ถึงได้มีแรงจ้องฉันตาขวางแบบนี้ + _ ส่วนฉันได้แต่นั่งกะพริบตาปริบๆ เอารู้สึกเหมือนคนไม่มีแรงเลย โครกกก อ้ายรู้สึกหิวอีกต่างหาก ท้องร้องเสียงดังจัง

(47) คงจะนั่งรถเหาะกันหมดเหมือนในการ์ตูนละมัง เหอๆ ชักจะเริ่มห้วงอนาคตข้างหน้าซะแล้ว เด็กสาวค่อนข้างจนตาคว่ำ ซาโนะมองท่าทางนั้นอย่างเอ็นดูบางทีการเดินทางย่อนเวลาของเธอคงทำให้ความทรงจำของทักษะพื้นฐานบางส่วนหายไป

(48) แกมแก้วแทบร้องกรี๊ด เนื้อตัวสั่นเทาดวงตาพองโตลานเหลือกด้วยความโกรธก็ความจริงที่คุณคอยจ้องเด็กหน้าผีหลังที่สาวฉันทะชี คุณมันก็ไม่ใช่นักตีพิเศษอะไรหรอก

(49) เสื้อผ้าแนบเนื้อ เสื้อคอกระเช้าตัวเดียวทำให้มองเห็นรูปร่างท่อนบนนัดตาแม่แก้วตา ยายหิรัญจักระวังเสียมั่งชียะ คุณนายมองตาเขียวที่หลังอย่าใส่เสื้อคอกระเช้าตัวเดียวออกไปตักน้ำ

อารมณ์รัก

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์รักที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ตาหวาน ดวงตาสุกใส มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ‘สายตา’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(50) ฉันหันมาประจันหน้ากับสื่อที่ยื่นหน้าเข้ามาใกล้จนเห็นขนตาสีดำชัดเจน ทำเอาฉันอ้าปากหุบปากไปมา พูดไม่ออกยิ่งกว่าเดิม อิตาลีโอกี้ส่งตาหวานมาให้

(51) ฉันอยากคุยกับเธอตามลำพัง น้ำเสียงนั้นสงบนิ่งจนคนฟังประหลาดใจ เซอีนเอียงคอสบตาชายหนุ่มด้วยดวงตาสุกใสจนเขารู้สึกร้อนวูบที่ใบหน้าเล็กน้อย

1.1.5 คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ แสดงอารมณ์พื้นฐานได้ 3 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 4 รูปภาษา ได้แก่ หน้าบาน หน้าชื่น หน้าระรื่น หน้าอิ้ม มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(52) ทำให้ได้เพียงแค่หน้าแดงเท่านั้น หน้าบาน เขียวระชอน เสียงเย็นเยียบของวิญญาณมะปรางดังอยู่ข้างหูของ ยมทูตมนุษย์สาวสะดุ้งโหยงด้วยความตกใจ กรีด! เสียงกรีดเบาๆ ทำให้คลื่นขมวดคิ้วมองลูกสาวเพื่อนพ้ออย่างงงๆ

(53) ถ้าพูดกันถึงเรื่องความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในภูมิภาคแผ่นดินใหญ่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว ข้าพเจ้าต้องยอมรับอย่างหน้าขึ้นว่า รู้ประวัติศาสตร์เวียดนามน้อยและล้าหลังกว่าบรรดาเพื่อนร่วมรุ่นมาก

(54) ดูพวกเขาพูดคุยกักรื้อต่อกระซิกกันสนุกสนาน หน้าซำยังทำหน้าระรื่นมองมาที่เพื่อนๆ ในขณะที่สมองของฉันทำลังถูกควายตัวเชื่องเตะกลิ้งไปมา

(55) สูงเพียงเอวยังคงเงิบเซียบสงบสงัด เหมือนเจ้าของจะไม่อยู่ ลมพัดโกรกกรู กิ่งชอมพอน้อยลากเหมือนไม่รับรู้ วิมาลา ปากว่ากล่าว หน้าอึมยิ้มแยม สีหน้าอาการคล้ายเด็กน้อยนอนเปลกำลังฝันดี

อารมณ์เศร้า

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ปรากฏพร้อมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ หน้าจิตเจียน หน้าแบก(โลก) มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(56) มีแต่เด็ก ๆ เท่านั้นแหละที่มักจะแอบทานในสิ่งที่รู้ว่าตนเองไม่ควรทาน แต่คุณก็ไม่เด็กแล้วนี่ คนถูกดุซึ่งๆ หน้ามีสีหน้าจิตเจียนในทันที จนเจ้าของร้านซึ่งยืนรอรับรายการอาหารอยู่ต้องหัวเราะเพื่อคลี่คลายสถานการณ์นั้น

(57) รินพยักหน้า แต่ถึงยังไรรินก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี โธ่เอ๋ยริน เลิกทำหน้าแบกโลกซักทีเหอะ รู้แบบนี้ฉันไม่บอกเธอดีกว่า

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ปรากฏพร้อมกับคำนามและคำกริยา โดยปรากฏร่วมกับนามจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ หน้าเป็นตุต หน้ายัก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ + คำนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(58) คุณแชมป์เนี่ยเหมาะมากจริงๆ พี่ปิ่นชมเปาะ ส่งผลให้เปี่ยมกว้างถึงใบหูอย่างไม่เกรงใจ คนหน้าเป็นตุตที่นั่นอยู่ข้างๆ ปิ่นก็หันไปมอง

(59) ผมขอโทษ ว่าแล้วก็สับตหน้าอีกพรีดจากไป ฉันถอนใจเฮือก เหลือบมองคิรากรที่ทำ หน้ายักษ์อยู่ข้างๆ ผมขอร้องที่หลังอย่าทำตัวแบบนี้อีกเกิดมีใครมาเห็นจะเป็นยังไงคิดมั่งไหม

รูปภาพแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ปรากฏร่วมกับคำกริยา พบจำนวน 5 รูปภาพ ได้แก่ หน้าหงิกงอ ใบหน้าบูดๆ หน้าหุบ หน้าฉิว เบ้าหน้า มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ + คำกริยา

พบ 4 รูปภาพ ได้แก่ หน้าหงิกงอ ใบหน้าบูดๆ หน้าหุบ หน้าฉิว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(60) มุกสายหน้าขณะที่คนอื่นก็ดูสนใจกับความฝันของเธอเว้นก็แต่วีวีที่เริ่มทำหน้าหงิกงอ เมื่อเห็นคนอื่นในห้องหันไปให้ความสนใจผู้มาใหม่

(61) เรียบร้อยก่อนจะลุกขึ้นยืนเดินกลับไปยังหน้าร้าน ทั้งใบหน้าบูดๆ เขียวๆ ของส้มโอให้ ตามแข่งชักหักกระดูกอย่างไม่ใส่ใจ

(62) อย่ายิ้มให้ใครแบบนี้ละ แล้วก็ห้ามทำตาแบบนี้ด้วย เสียงหัวพุดเครื่องขณะที่ตักกับข้าว ตรงหน้าเขาให้เธอ ทำไมละ น้าเกลียดเธอ กริดาหน้าหุบจับปล้นพลงขมวดคิ้วอย่างสงสัย

(63) เขายิ้ม และหลังมือเธออย่างสุภาพ ถ้าไม่เต็มใจผมไม่บังคับคุณ เธอหน้าฉิว ปรายตามองนิ้วที่เข้ามาแตะด้วยสายตาเย็นยะเยือกจนเขาชักมือออก แถมเสียงที่พุดก็เจือยาฉุนนิดๆ

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’

พบ 1 รูปภาพ เบ้าหน้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(64) ยังมีหน้ามาบ่นเธอ เตี้ยวเอาชะอีกเพียะดีไหมหนูยักษ์เบ้าหน้าใส่คนหวังดีก่อนจะหลบฝ่ามือที่ฟาดลงมาได้อย่างหวดหวิด และต้องเริ่มเล็งหาทำเลดีๆ สำหรับการกางเต็นท์

1.1.6 คำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ แสดงอารมณ์พื้นฐาน ได้ 2 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข และอารมณ์โกรธ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียวพบจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ปาก(แทบ)ฉีก แอ้มปาก มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ + คำกริยา

พบ 1 รูปภาษา ได้แก่ ปาก(แทบ)ฉีก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(65) แบบนี้สิถึงสมกับที่เป็นผู้หญิงของผม คนถูกขมขี้มจนปากแทบฉีกแก้มवलซบสีเลือด ขึ้นมาทันตามันคืออย่างนี้เองการที่ได้รู้ว่ายังมี ‘ใครคนหนึ่ง’ ซึ่งภูมิใจในตัว

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’

พบ 1 รูปภาษา แอ้มปาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(66) สะๆๆ ไม่ต้องทำเสียงแบบนั้นหรอกน่า ฉันส่งเสียงเคียดกลับไป แต่ไอ้ฮาเริ่มกลับแอ้มปากหัวเราะเยาะคิกคัก เธอเนี่ยจะดูดีๆ ก็ออกจะสวย

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ เบ้าปาก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(67) หลังจากที่คีนนาพิกาพกให้นายยูโดจื่ออะไรนั้นเรียบร้อยแล้ว แม้จะได้คำขอบคุณแบบเหี้ยๆ ประหนึ่งเต็มใจตายชกกับอาการเมินเข้าใส่ในตอนแรกของเขาฉันก็เลยเบ้าปากหน้าอเป็นตุตออกมาจากห้องสถานนักเรียนพิลึกๆ พร้อมร้ายบ่นในใจยาวเหยียด

1.1.7 คำศัพท์อวัยวะ ‘หู’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ แสดงอารมณ์โกรธได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 2 รูปภาษาได้แก่ (ลม)ออกหู (ควั่น)ออกหู มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(68) มาร์คพลิกแพมพลาสติกที่บรรจุของใส่ใส่กระดาดรูปดูละเอียดด้วยรอยยิ้ม รูปวาดของเธอมีสาวข้างห้องที่เขาวาด เริ่มแรกด้วยรูปคนจักรยานหายที่โกรธจนลมออกหู ตามมาด้วยสาวน้อยที่แปลงร่างเป็นชาตานสาวมีเขี้ยวโค้งติ่มค็อกเทลจนเมาฟูบ

(69) หนูภาวนาให้เราได้เห็นเขาสองคนด้วยภาพที่ดี ๆ อย่าล่อแหลมมากนัก เพราะหนูกลัวยายจะควั่นออกหู พี่กะโตะกำลังยืนอยู่หน้าบ้าน มีพี่ข้าวฟ่างยืนซึมอยู่ใกล้ ๆ

1.1.8 คำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ แสดงอารมณ์สุขได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียวพบจำนวน 5 รูปภาษาได้แก่ แก้ม(แทบ)แตก แก้ม(แทบ)ปริ แก้มพอง แก้มบาน แก้ม(แทบ)ระเบิด มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(70) อินากียัมแก้มแทบแตก ไปก็ไปซิแก ทันไดนั้นนายมากก็ทำปาก จู้จู้ ประเดี้ยวๆ ขำปวดท้องเยี้ยวเต็มทีสะ เองออกไปคอยข้าข้างนอกก่อนเถิดไป ให้ข้าเยี้ยวเสียก่อนแล้วข้าจึงจะตามเองออกไปที่หลัง

(71) ผมจะไม่แปลกใจเลยถ้าคุณจะสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ในเวลาอันรวดเร็ว และเป็นหนังสือที่มีคุณค่าสูงส่งเหมาะกับผู้คนทั้งโลก หนังสือเล่มที่เพิ่งตอบคำถามถูกต้องยัมแก้มแทบปริ ด้วยความภาคภูมิใจ เขาหน้าแดงและรู้สึกอึดอัดอย่างบอกไม่ถูก

(72) แปดสืบแล้วหรือคะ ยายยังสาวอยู่เลย.’ แล้วมีหรือยายจะไม่ยิ้มแก้มพอง ตาหยี ไป นะคะยายขาแอนอ่อนบ้ำงยายพยักหน้า

(73) พ่อฉันบ้ายขนาดหนัก เพราะงั้นคำพูดของฉันจึงทำให้พ่อยิ้มแก้มบานเป็นจันกระด้าง แล้วระริกระรี้ส่งจันกั๊งเผามาให้ฉันอย่างเอออากเอออใจ

(74) คุณปู่หัวเราะ ฮ่า ฮ่า ฮ่า เสียงดังอีก ในขณะที่คุณย่ายิ้มจนแก้มแทบระเบิด นี่มันต้อง อย่างนี้ คุณปู่หันมาจับหัวน้ำแข็งกดเขย่าด้วยความเอ็นดู

1.1.9 คำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’ แสดงอารมณ์ อารมณ์โกรธได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยา เพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ควันไฟที่พวยพุ่ง)ออกจากจมูก มีลักษณะ การเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(75) พิมเลิกบ้าเถอะนา ไอ้จิบมันจะคลั่งแล้วนะ แอ้นดิง เมื่อเริ่มได้กลิ่นควันไฟที่พวยพุ่งออก จากจมูกของเธอกรุ่นๆ ยัยพิมฮึดฮัดแต่ก็ยอมสงบปากลง แต่ไม่ใช่เพราะคำพูดของยัยแอ้น หรอก เป็นเพราะโน่น หนุ่มหล่อลาก

1.1.10 คำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ แสดงอารมณ์โกรธได้ เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียง ชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ หัวเสีย มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(76) ก่อนจะหันหลังเดินคอแข็งเข้าไปที่ห้องทำงานส่วนตัวซึ่งเป็นอันรู้กันว่าชายหนุ่มจะต้องเดินตามเข้าไปเอง วรุทธ์ถอนหายใจอย่างหวัหวัเสียก่อนจะเดินตามหลังเธอเข้าไปโดยไม่พูดอะไรอีก

1.1.11 คำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’ แสดงอารมณ์กลัวได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาได้เพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ความกลัววิ่งวนมา) จุกอยู่ที่คอ มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’

พบ 1 รูปภาษา ได้แก่ (ความกลัววิ่งวนมา) จุก(อยู่ที่)คอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(77) และไม่ใช่เพียงแค่นั้นคนเดียว คนที่เหลือก็กลายร่างเป็นตัวประหลาดเช่นกัน จับปล้นความกลัวที่วิ่งวนขึ้นมาจากอยู่ที่คอของฉัน หัวใจเต้นแรงจนได้ยินเสียงมันเต้นเป็นจังหวะรัวๆ เหมือนมีคนตีกลองอยู่ข้างใน

1.1.12 คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ แสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์สุข

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาและคำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำกริยา จำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ โล่งอก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(78) โล่งอกไปที่ รถไฟเข้าจอดสถานีบ้านหมอด้วยความปลอดภัย เกิดการล่ามกลางจาก รถไฟไม่ได้อีกแล้ว คนยืนอัดกันเป็นปลาซาตินในกระป๋อง

รูปภาษาแสดงอารมณ์สุขที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำเชื่อม พบจำนวน 1 รูป ภาษา ได้แก่ (พอง)ในอก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(79) อะไรไม่รู้ทำให้เธอต้องก้มหน้า ทั้งๆ ที่พูดความจริง รู้สึกพองในอก เมื่อเขากระชับมือ เธอแทนคำขอบคุณ ผู้ชายตัวโตตรงหน้าชวนเคลิ้มฝันจนจินตนาการแม่อุ้มเตลิดเปิดเปิงไปไกล ว่า ตอนนี้อยู่และเธอรวบรวมอยู่ในนกสารภาพรักกัน

อารมณ์เศร้า

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาและ คำเชื่อม โดยปรากฏร่วมกับคำกริยาจำนวน 5 รูปภาษา ได้แก่ อกหัก อกแยกแตกคราก อกระเบิด อกตรม ทุกข้อ มีลักษณะการเกิด 2 รูปแบบคือ

1. คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ + คำกริยา

พบ 4 รูปภาษา ได้แก่ อกหัก อกแยกแตกคราก อกระเบิด อกตรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(80) แล้วถ้าฉันหลงรักเขาก็คงอกหักสถานเดียว อย่างนั้นใช่ไหมแบบ แกช่วยตอบให้ฉันตา สว่างที่ ไม่หกรอกแก้ม อะไรๆ มันอาจจะไม่ได้แยขนาดนั้นคำพูดปลอบประโลมของเพื่อนดูราวกับจะ ไม่ได้เข้าหู

(81) เจ็บอกวิตกหนักจกจากรักจากราชนาฏหอบแหบ คิดเคียดคึดขัดดอกวิตกแทบ จิตรวอบ แว่ววาววินจะลิบลับ อกจะแยกแตกครากเพราะพราดพลัด นบนอบหัดถึกราบบาทหาวาควิบวัน ทุกข์ปะทะปะโศกวิโยคทับ

(82) คนมาชอบเราเกือบร้อยเฉียดๆพัน ทำไมเขาคนเดียวจึงไม่ชอบเรา บอกทีซี เราอกระเบิดดังตูมเบ่อเร่อหัวอกหัวใจจกระจายกันไปคนละทิศ ก็เขาคงคนอื่นมาแย่งนะซีจูงมือกันด้วย เจ็บใจ

(83) หล่อนคงจะหัวเราะเยาะเอาล้นหลัง เขาไม่ชอบให้ใครดูหมิ่นเขาง่ายๆ อาทิจึงกล้ากลืนฝืนทน หน้าไม่ขึ้น แถมอกตรมตลอดสัปดาห์ที่แสนยาว เมื่อครบแล้ว ขณะที่ทำงานเขาก็เฝ้าชะเง้อแลดูว่ามีรถของหล่อนเลี้ยวเข้ามาในไร่แล้ว

2. คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’

พบ 1 รูปภาษา ได้แก่ ทุกข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(84) ผู้ชายคนเดียว จะไปอาลัยอารมณ์อะไรกับคนที่มันดูถูกเราถึงขนาดนี้ ไปเสียได้แหละดี อยู่แล้วทำให้ทุกข้อทุกข้อใจไม่ได้หยุดหย่อน เธอหมดเรื่องหมดราวเสียที เดี่ยวออกไปข้างนอกซื้อหนังสือที่ชอบ ๆ มาอ่านเล่นแก้เซ็งสักสี่ห้า

รูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำเชื่อม พบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ความขม)ในอก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(85) เหมือนว่าเป็นจดหมายระบายความรู้สึกแสนหวานให้พี่เท่านั้น แต่ทำไมเราจะไม่มีปัญหา ความขมในอกที่มันขมแสนขมในเวลานี้ คือ เขามีคนอื่นอยู่แล้วก่อนหน้าเรา และเราไม่มีโอกาสรู้เลยว่าเขารักกันจริงแค่ไหน

อารมณ์โกรธ

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ (ร้อนรุ่ม)ในอก (อึดอัด)ในอก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำเชื่อม + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(86) การเปิดบุติกช็อปแห่งใหม่ถูกวิจารณ์จากนักวิชาการถือโอกาสตามติดไปด้วยอย่างไม่เกรงใจใคร ทำให้พีรนาถร้อนรุ่มในอก แต่ยังพยายามทำเหมือนไม่ว่าวุ่นใด ๆ หลังวันหยุดปีที่ใหม่ที่โรมไม่ค่อยอยู่ติดบ้าน

(87) ยังไม่รู้เลยว่าถ้าขึ้นฉายไปบอกเรื่องนี้จะมีจะเชื่อรีเปลาอันน์กำมือแน่น รู้สึกโมโหและ อึดอัดในอกอย่างรุนแรง เขาไม่แน่ใจว่าควรจะเข้าไปวุ่นวายกับทั้งสองคนในสถานการณ์อย่างนี้

อารมณ์กลัว

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ อกสั่น มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(88) ชาวตลาดมิ่งเมืองต่างอกสั่นขวัญแขวนไปตามๆ กันเมื่อรู้ข่าวว่ารัฐบาลโดยการนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีนโยบายให้รื้อตลาดมิ่งเมือง

อารมณ์รัก

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์รักที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงอารมณ์เดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (ความรัก)ล้นอก มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำกริยา + คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(89) อยากให้หล่อนเรียนจบเลย จะขอให้หล่อนเรียนต่อปริญญาโท และเอก ต่อไปจะดีไหม ครั้นเมื่อนึกถึงความรักอันล้นอก ที่มีต่อ ตูลยานี เขาอยากจะได้หล่อนมาครอบครองโดยเร็วที่สุด

1.1.13 คำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ แสดงอารมณ์เศร้าได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์เศร้า

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ (แข้ง)ขาอ่อน มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(90) สวัสดิ์ค่ะคุณพ่อ สวัสดิ์จะ วางหูโทรศัพท์ที่ได้หล่อนก็ไรซึ่งเร็วแรง แข่งข่าอ่อน มือไม้สั่นไปหมด ทั้งตัวลงบนเตียงได้น้ำตากก็ไหลลงมาไม่ขาดสาย ใจหายขวัญหาย รู้สึกเย็นวาบทั่วสรรพางค์

1.1.14 คำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’

จากการวิเคราะห์พบรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ แสดงอารมณ์กลัวได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

จากข้อมูลพบรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวที่มีคำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ ปรากฏร่วมกับคำกริยาเพียงชนิดเดียว โดยพบจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ มือ(ไม้)อ่อน มีลักษณะการเกิด 1 รูปแบบคือ

คำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ + คำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(91) ผู้กองอย่าว่ายงั้โน้ยังงั้เลยนะครึบ ผู้กองจะย้ายมานั่งข้างหน้าได้ไหมเผื่อผมจะเป็นอะไรไปจะได้ช่วยผม ผมกลัวจัง นี่ใจผมเต้นแรงจนเหนื่อย มือไม้อ่อนไปหมดเลย ไม่เชื่อผู้กองลองจับมือผมดูก็ได้

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบจำนวนรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายต่างๆ ที่พบมีการใช้ในการแสดงอารมณ์พื้นฐานต่างๆ มากน้อยแตกต่างกันอย่างไร ในตารางที่ 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย

อวัยวะ 		
------------	--	--

จากตารางแสดงให้เห็นถึงจำนวนของรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย จากข้อมูลพบว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายภายนอกปรากฏในรูปภาพแสดงอารมณ์มากกว่าคำศัพท์อวัยวะภายใน โดยผู้วิจัยพบว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อวัยวะ ใจ และอก ต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ตา มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้ 4 อารมณ์ ยกเว้นอารมณ์กลัว รองลงมาคือคำศัพท์อวัยวะร่างกาย หน้า มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้ 3 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ ลำดับต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ปาก มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้ 2 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์โกรธ รองลงมาคือคำศัพท์อวัยวะ

ร่างกาย ปอด คอ มือ หู จมูก หัว สมอง แก้ม และขา โดยมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้เพียงอารมณ์เดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คำศัพท์อวัยวะร่างกาย ปอด คอ และมือ มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์กลัว คำศัพท์อวัยวะร่างกาย หู จมูก และหัว มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์โกรธ คำศัพท์อวัยวะร่างกาย สมอง และแก้ม มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข ส่วนคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ขา มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์เศร้า

เมื่อพิจารณาอารมณ์แต่ละอารมณ์ ผู้วิจัยพบว่าจำนวนคำศัพท์อวัยวะร่างกายและจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายแตกต่างกัน โดยอารมณ์โกรธพบว่ามีการใช้คำศัพท์อวัยวะร่างกายทั้งหมด 8 อวัยวะ ดังนี้คือ คำศัพท์อวัยวะ ใจ พบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์มากที่สุด 12 รูปภาพ ต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะ หน้า 7 รูปภาพ รองลงมาคือคำศัพท์อวัยวะ ตา 6 รูปภาพ คำศัพท์อวัยวะอก และหู อย่างละ 2 รูปภาพ สุดท้ายคือคำศัพท์อวัยวะ ปาก จมูก และหัว อย่างละ 1 รูปภาพ อารมณ์สุขพบว่ามีการใช้คำศัพท์อวัยวะทั้งหมด 7 อวัยวะ ดังนี้คือ คำศัพท์อวัยวะใจพบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์มากที่สุด 23 รูปภาพ รองลงมาคือคำศัพท์อวัยวะแก้ม 5 รูปภาพ ต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะตาและหน้าอย่างละ 4 รูปภาพ คำศัพท์อวัยวะ อก และปาก 2 รูปภาพ สุดท้ายคือคำศัพท์อวัยวะ สมอง 1 รูปภาพ อารมณ์เศร้าพบว่ามีการใช้คำศัพท์อวัยวะทั้งหมด 5 อวัยวะดังนี้คือ คำศัพท์อวัยวะใจ พบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์มากที่สุด 14 รูปภาพ รองลงมาคือคำศัพท์อวัยวะอก 6 รูปภาพ ต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะหน้า 2 รูปภาพ และคำศัพท์อวัยวะ ตาและขา อย่างละ 1 รูปภาพ อารมณ์กลัวพบว่ามีการใช้คำศัพท์อวัยวะทั้งหมด 5 อวัยวะ ดังนี้ คือคำศัพท์อวัยวะ ใจ พบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์มากที่สุด 3 รูปภาพ คำศัพท์อวัยวะอก ปอด มือ และคอ อย่างละ 1 รูปภาพ สุดท้ายอารมณ์รักพบว่ามีการใช้คำศัพท์อวัยวะทั้งหมด 3 อวัยวะดังนี้ คำศัพท์อวัยวะ ใจ พบจำนวนรูปภาพแสดงอารมณ์มากที่สุด 7 รูปภาพ ต่อมาคือคำศัพท์อวัยวะตา 2 รูปภาพ และคำศัพท์อวัยวะ อก 1 รูปภาพ สรุปได้ว่าอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์นั้น มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายต่างกันโดยพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายมากที่สุด ได้แก่ อารมณ์โกรธพบคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 8 อวัยวะ ต่อมาคืออารมณ์สุขพบคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 7 รองลงมาคืออารมณ์เศร้าและอารมณ์กลัวพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายอย่างละ 5 อวัยวะ และสุดท้ายคืออารมณ์รักพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายเพียง 3 อวัยวะ

1.2 มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ของคำที่อยู่ในวงความหมายต้นทางที่แสดงมโนทัศน์ต่างๆ ตั้งแต่ 3 คำ ขึ้นไป เช่น เบ้าปาก หน้าหงิกอ หัวเสีย จากรูปภาษาข้างต้นจะพบคำที่เกิดร่วมกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่สามารถจัดเป็นมโนทัศน์สิ่งของ ได้แก่ เบ้า หงิกอ และเสีย หากปรากฏน้อยกว่า 3 คำ ผู้วิจัยจะไม่นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มมโนทัศน์ โดยวิเคราะห์กระบวนการทางความหมายตามแนวคิดเรื่องการถ่ายโยงความหมายในทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริธาน จากการวิเคราะห์การถ่ายโยงความหมายที่เกิดขึ้นของรูปภาษาแสดงอารมณ์จากวงความหมายต้นทางที่เป็นความหมายเดิมไปยังวงความหมายปลายทางที่เป็นความหมายแสดงอารมณ์ ผู้วิจัยพบมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายจำนวน 6 มโนทัศน์ ได้แก่

มโนทัศน์ภาชนะ หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับสำหรับใส่สิ่งของหรือที่บรรจุสิ่งของ มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

มโนทัศน์สิ่งของ หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับวัตถุต่างๆ จับต้องได้มีรูปร่าง มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

มโนทัศน์ธรรมชาติ หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับสภาพอากาศ อากาศต้นไม้ ดอกไม้ มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

มโนทัศน์อาหาร หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับของกิน รสชาติอาหาร ลักษณะของอาหาร มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

มโนทัศน์คน หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับคน ได้แก่ อาการ การกระทำ ความรู้สึก ความคิด ลักษณะนิสัย ร่างกาย มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

มโนทัศน์พื้นที่ หมายถึง ความคิดที่ได้จากรูปภาษาที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับขนาดของพื้นผิว อาณาเขต ลักษณะของพื้นที่ มาใช้เพื่อแสดงอารมณ์

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะแสดงการวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ดังต่อไปนี้

1.2.1 อวัยวะ ‘ใจ’ ‘หัวใจ’

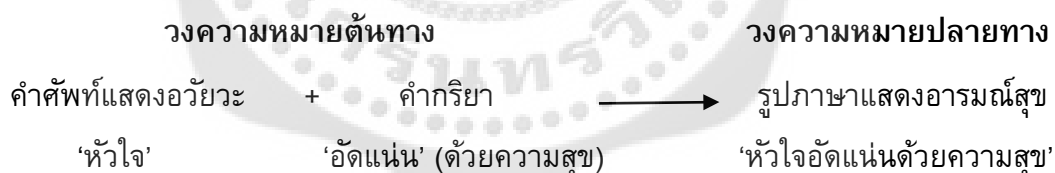
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ใจ’ ‘หัวใจ’ ปรากฏอยู่ ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ใจ’ ‘หัวใจ’ ทั้งหมด 5 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาษาชะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์คน มโนทัศน์พื้นที่ โดยผู้วิจัยจะได้ ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

มโนทัศน์ภาษาชะ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หัวใจอัดแน่น’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘ในใจปวดร้าว’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘ในใจคุกรุ่น’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ รูปภาษา ‘ความกลัวในใจ’ ในการแสดงอารมณ์กลัว รูปภาษา ‘ประทับอยู่ในใจ’ ในการแสดง อารมณ์รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(92) เพราะบนเตียงนอนมีตุ๊กตาหมีแพดดิ้งตันที่เธอซื้อไว้ครั้งไปบาร์เมื่อปีก่อนตั้งอยู่ นีซเฝ้า ลูบคลำต่างหูที่ได้อย่างทะนุถนอม นึกถึงชายหนุ่มที่ยื่นมาให้เธออย่างเก๋เขินก็ยิ่งยิ้มพราว **หัวใจอัดแน่นด้วยความสุข**

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หัวใจอัดแน่น’

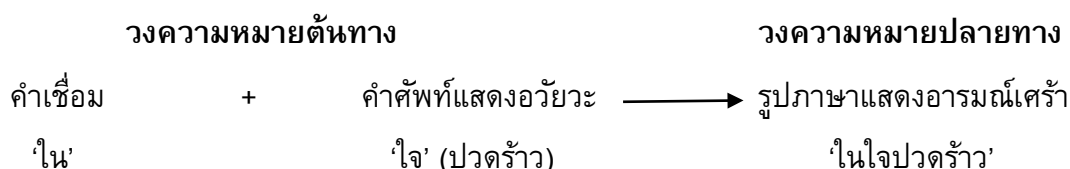

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์ อวัยวะ ‘หัวใจ’ กับคำกริยา ‘อัดแน่น’ ซึ่ง ‘อัดแน่น’ มีความหมายประจำรูปหมายถึงการอัดเพิ่มหรือ เติมสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งลงไปภาษาชะจากที่มีช่องว่างจนเต็ม เมื่อ ‘อัดแน่น’ ปรากฏร่วมกับ คำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ทำให้ ‘หัวใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับ อวัยวะเป็นภาษาชะ เนื่องจากเป็นภาษาชะที่สามารถบรรจุอารมณ์สุขลงไปได้จนเต็ม จากนั้นเกิดการ ถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘อัดแน่น’ ไปยัง วงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หัวใจคือภาษาชะ’

อารมณ์เศร้า

(93) ได้โปรดพูดกับผม ได้โปรด น้ำเสียงของเขาสิ้นเครือ ในใจปวดร้าว จนแทบแตกเป็นเสียง ๆ ดาร์ล่าขยับปากไปมา แต่เธอไม่สามารถเปล่งเสียงออกมาได้

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา 'ในใจปวดร้าว'

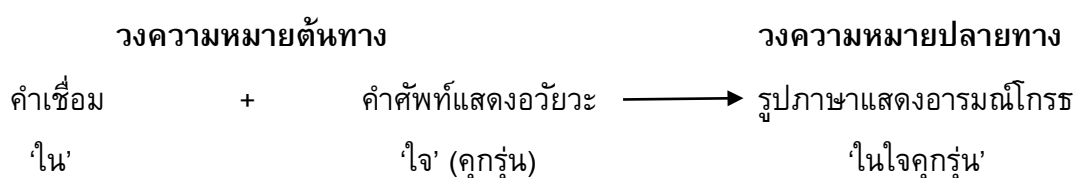

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม 'ใน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้กับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' เมื่อ 'ใน' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ทำให้ 'ใจ' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากสามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจได้ ในที่นี้สิ่งที่อยู่ภายในก็คือความปวดร้าว จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม 'ใน' ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ 'ใจคือภาชนะ'

อารมณ์โกรธ

(94) คุณพี่ตากล้องชื่อดังพยายามอธิบายคอนเซ็ปท์ที่แสนจะสับสนให้ฉันฟัง ฉันก็พยักหน้าหงึกหงักไปตามเรื่องทั้งที่ ในใจคุณุ่น เป็นไฟอื้อยอยากจะบ้าตาย

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา 'ในใจคุณุ่น'

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม 'ใน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่

ภายในได้กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘ใน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากสามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม ‘ใน’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือภาชนะ’

อารมณ์กลัว

(95) ทันทีที่อยู่ในอ้อมกอดของมารดา เธอก็รู้สึกโล่งใจอย่างบอกไม่ถูก ความกลัวในใจ เมื่อครู่ราวกับถูกลบหายไปจนหมดสิ้นสาเป็นอะไรไปลูกร้องไห้ทำไมบุษบาถาม เธอไม่เคยเห็นอาการตื่นกลัว

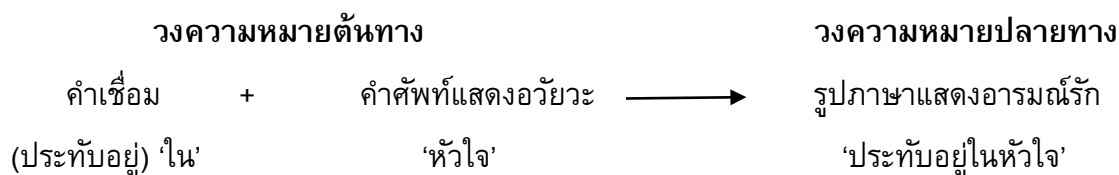

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม ‘ใน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘ใน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากสามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจได้ ในที่นี้สิ่งที่อยู่ภายในก็คือความกลัว จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม ‘ใน’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือภาชนะ’

อารมณ์รัก

(96) ภาพตรงหน้าดงามราวกับภาพฝัน จนกลางดาวอดไม่ได้ที่จะคลายยิ้มออกมาแต้มใบหน้าดงาม และมันก็ช่วยไม่ได้เลยจริงๆ ที่อสมจะหันกลัองที่ตั้งอยู่ตรงหน้ามาเก็บภาพใครบางคน ที่ประทับอยู่ในหัวใจ เขาไม่ยอมคลาย

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ประทับอยู่ในหัวใจ’

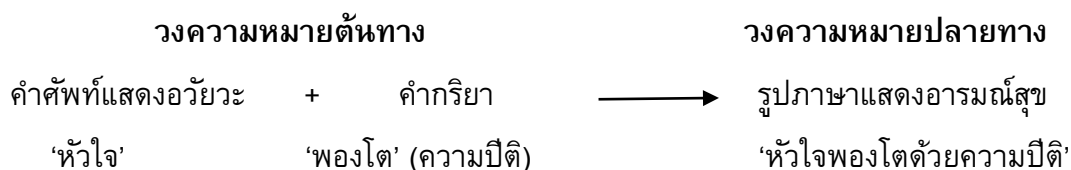
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม ‘ใน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘ใน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากสามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในใจได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม ‘ใน’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือภาชนะ’

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หัวใจฟองโต ‘เบาใจ’ ‘คลายใจ’ ‘ทำให้ใจสนุก’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘เสียใจ’ ‘น้อยใจ’ ‘สะเทือนใจ’ ในการแสดง อารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘ผูกใจเจ็บ’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ รูปภาษา ‘ตกใจ’ ‘สะพรึงกลัวจับขั้วหัวใจ’ ในการแสดงอารมณ์กลัว รูปภาษา ‘มีใจ’ ‘ใจตรงกัน’ ‘หัวใจราวกับได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ’ ในการแสดงอารมณ์รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(97) ใบหน้าที่ร้อนผ่าวนั้นกลับค่อยๆ ปรากฏรอยยิ้มออกมาจนกลายเป็นรอยยิ้มกว้างพร้อมกับความร้อนบนแก้มทั้งสองข้างเพิ่มขึ้นแผ่ขยายไปถึงท้ายทอย หัวใจของฉันกำลังพองโตด้วยความปิติ

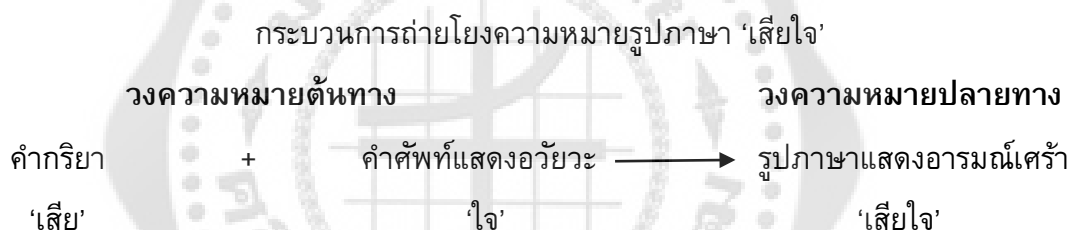
กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หัวใจพองโตด้วยความปิติ’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ กับคำกริยา ‘พองโต’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการขยายหรือเพิ่มขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อ ‘พองโต’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ทำให้ ‘หัวใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจาก เป็นสิ่งของที่สามารถขยายหรือเพิ่มขนาดขึ้นได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘พองโต’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หัวใจคือสิ่งของ’

อารมณ์เศร้า

(98) มาเหมือน เสียใจ จริงๆ ท่านหญิงมณีมินตราก็น้ำร้อมให้สะอึกสะอื้นเวลานี้ไม่จำเป็นต้องเก็บความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวไว้ภายในใจอีกต่อไปแล้ว

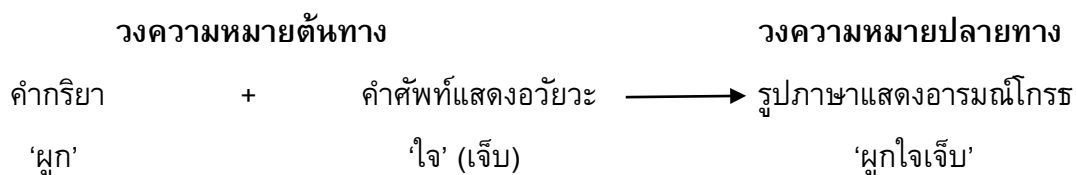

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘เสีย’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงพังชำรุดไม่ปกติเช่นเดิม กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘เสีย’ ปรากฏร่วมกับอวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากอวัยวะ ‘ใจ’ เป็นสิ่งของที่ชำรุดไม่อยู่ในสภาพปกติ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘เสีย’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือสิ่งของ’

อารมณ์โกรธ

(99) พวกท่านยังจุดไฟเผาเสียราบ ข้ายังมิเคยคิดเจ็บแค้นท่าน แม้เมื่อพ่อข้าถูกฆ่าตายอย่างทารุณ ข้ายังทำใจโหดกรรม แต่ท่านกลับ ผูกใจเจ็บ มิรู้จัก

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ผูกใจเจ็บ’

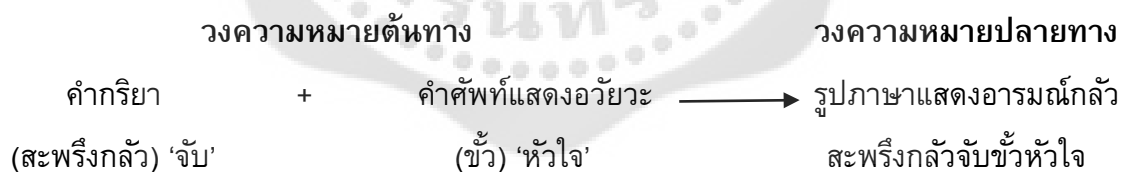

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘ผูก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการมัดรัดสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยเชือกกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘ผูก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากอวัยวะ ‘ใจ’ เป็นสิ่งของที่สามารถถูกผูกหรือถูกมัดได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘ผูก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือสิ่งของ’

อารมณ์กลัว

(100) สิ่งน่าสะพรึงกลัวชนิดจับขั้วหัวใจ ค้างคาวตัวใหญ่ที่มีกรงเล็บสีดำ ปีกพังผืดสยายออกกว้าง ดวงตาสีดำลึบแวววาว มีจมูกเล็กเหมือนหนู เขาแยกเขี้ยวสีขาววาวรับมาให้

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘สะพรึงกลัวจับขั้วหัวใจ’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘จับ’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการยึดเหนี่ยวสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อไม่ให้หลุดจากมือ กับคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ เมื่อ ‘จับ’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ทำให้ ‘หัวใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากอวัยวะ ‘หัวใจ’ เป็นสิ่งของที่สามารถถูกยึดเหนี่ยวได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘จับ’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หัวใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หัวใจคือสิ่งของ’

อารมณ์รัก

(101) ผมรีบกดปุ่ม Open ย้ำๆ ด้วยความร้อนใจ ไม่นานประตูลิฟท์ก็เปิดออกเหมือน ใจตรงกัน เธอเองก็ยังยืนอยู่ที่หน้าลิฟท์ พอเห็นผม เธอก็ยิ้มกว้างด้วยความดีใจ น้องอาร์ต

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาพา 'ใจตรงกัน'

วงความหมายต้นทาง

วงความหมายปลายทาง

คำกริยา + คำศัพท์แสดงอวัยวะ → รูปภาพแสดงอารมณ์รัก
'ใจ' 'ตรง' (กัน) 'ใจตรงกัน'

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' กับคำกริยา 'ตรง' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะของตำแหน่งของสองสิ่งที่อยู่ตรงกันวางในตำแหน่งเดียวกัน เมื่อ 'ตรง' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ทำให้ 'ใจ' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจาก อวัยวะ 'ใจ' เป็นสิ่งของที่สามารถอยู่ตรงกันวางในตำแหน่งเดียวกันได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 'ตรง' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ 'ใจคือสิ่งของ'

มโนทัศน์ธรรมชาติ พบข้อมูลจากรูปภาพ 'อุ่นใจ' 'ปลอดภัย' 'อบอุ่นใจ' 'ใจชื้น' ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(102) น้อยหน้าชอบโดนวิ่งราวหัวใจอยู่เรื่อยเลยเหมือนกัน ถ้ามีไปป้ออยู่ด้วยคง อุ่นใจ แะะ บอกว่าอย่าทำหน้าเท่บาดใจอย่างนั้นใส่น้อยหน้าใจเล่า แค่นี้ก็รักหมดใจแล้ว

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาพา 'อุ่นใจ'

วงความหมายต้นทาง

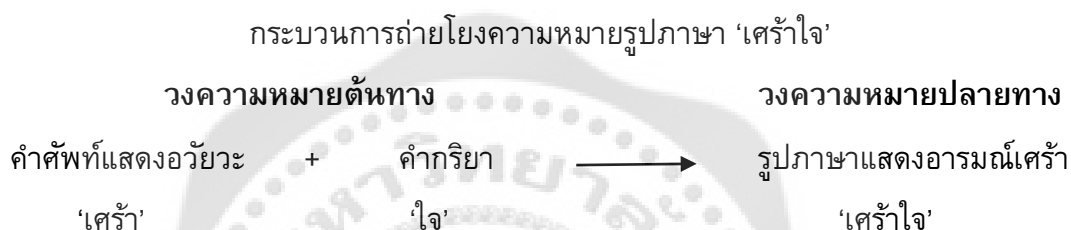
วงความหมายปลายทาง

คำกริยา + คำศัพท์แสดงอวัยวะ → รูปภาพแสดงอารมณ์สุข
'อุ่น' 'ใจ' 'อุ่นใจ'

ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ 'ใจคือคน'

อารมณ์เศร้า

(104) เราได้แต่เศร้าใจ เพราะมันเป็นความจริงสำหรับเราอย่างแท้จริง หมดทางเผยใจให้เธอได้เห็น.' คุณว่าถ้าใจของเราทั้งสองตรงกัน จะเป็นไปได้ไหม ถ้าเราจะแต่งงานกัน เพียงคิดแค่นี้เราก็อายใจจังเลย

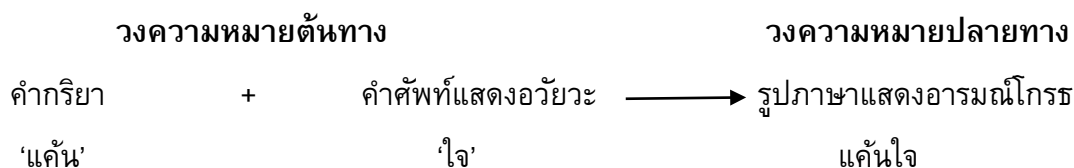

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา 'เศร้า' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงอาการสลดระทดหมองไม่เบิกบานเป็นทุกข์กับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' เมื่อ 'เศร้า' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ทำให้ 'ใจ' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นคน เนื่องจาก หมายถึงความรู้สึกของคนที่สลดระทดหมองไม่เบิกบานเป็นทุกข์ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา 'เศร้า' ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ 'ใจคือคน'

อารมณ์โกรธ

(105) ครูสาวสังหารปลัดหนู่นักเรียนนอก แค้นใจ ไม่ยอมหย่าเมีย แล้วระเบิดขมับตัวเองตายเคียงกัน ความสุขในวงสนทนาของครูประชาบาลอีกอย่าง คือการนินทากล่าวโจมตีศึกษาอำเภอบาง โดยเฉพาะในยุคศึกษาดีครองเมือง

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘แค้นใจ’

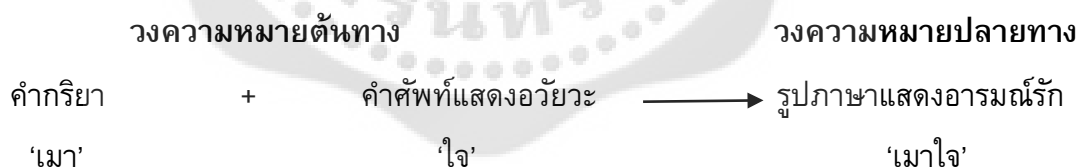

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘แค้น’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงความไม่พอใจโกรธอยู่ในใจไม่หาย กับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘แค้น’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นคน เนื่องจากหมายถึงความรู้สึกของคนที่ไม่พอใจโกรธ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘แค้น’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือคน’

อารมณ์รัก

(106) สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน ถึงเฝ้าเหล่าเข้าส่ายก็หายไป แต่เฝ้าใจนี้ประจำทุกคำคืน พระสุนทรโวหารภู่ จาก นิราศภูเขาทอง

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘เฝ้าใจ’

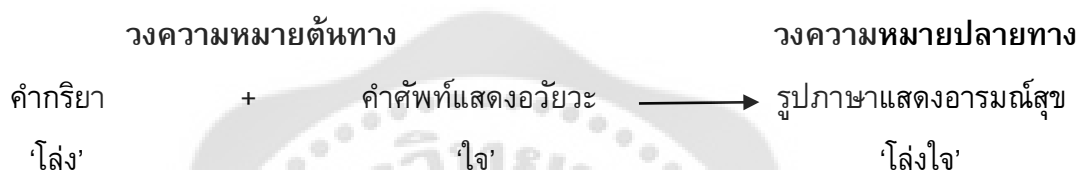
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘เฝ้า’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงอาการไม่ได้สติไม่สามารถประกอบตนเองได้จากการดื่มสุรากับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘เฝ้า’ ปรากฏร่วมกับอวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นคน เนื่องจากเป็นอาการของคนที่ไม่ได้สติไม่สามารถประกอบตนเองได้จากการดื่มสุราในที่นี้เปรียบสุราได้กับความรัก จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘เฝ้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือคน’

มโนทัศน์พื้นที่ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘โล่งใจ’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(107) มองราคาแล้วโล่งใจ โชคดีที่ราคามันไม่เกินห้าสิบบาทนั่นคงขอรูดบัตรแลกแต้มแบบในโฆษณาหรือป้มลายนิ้วมือแทนแหละๆ บ้านเธออยู่แถวนี้หรือ อ้อ.’ พอบอกว่าถึงบ้านฉันแล้วอีตานี้ก็เอ๋อตามด้วยน้ำเสียงประหลาดหทัย

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘โล่งใจ’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘โล่ง’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะที่ว่างของพื้นที่มองไปแล้วเห็นเป็นพื้นที่กว้างกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อ ‘โล่ง’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ทำให้ ‘ใจ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นพื้นที่ เนื่องจากเป็นสภาพของพื้นที่ที่มีลักษณะว่างกว้าง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘โล่ง’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ใจคือพื้นที่’

1.2.2 อวัยวะ ‘ปอด’

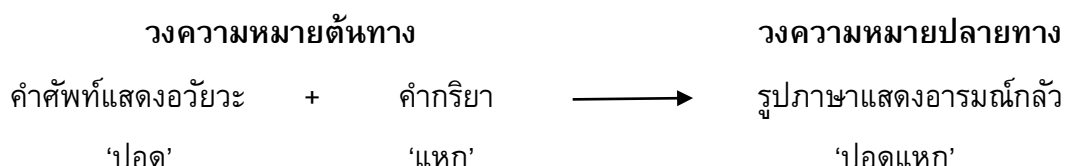
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ปอด’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ปอด’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ปอดแตก’ ในการแสดงอารมณ์กลัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

(108) เพิ่งรู้แะว่าัยัยแั้นเป็นโรคปอดแหกด้วย ปอรู้เรื่องนี้หรือเปล่า จันสำหน้าโซ้เพื่อนหา ถ้ายัยปอรู้คงยอมหรือก จันว่าแล้ว นี่แะจะทำให้เรื่องมันสาวเข้ามาหาพวกเรามากขึ้น

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ปอดแหก’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ กับคำกริยา ‘แหก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการทำให้สิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งแยกออก ถ่างออก อ้าออก เมื่อ ‘แหก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ ทำให้ ‘ปอด’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่สามารถทำให้แยกออกหรืออ้าออกได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ปอด’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘แหก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ปอดคือสิ่งของ’

1.2.3 อวัยวะ ‘สมอง’

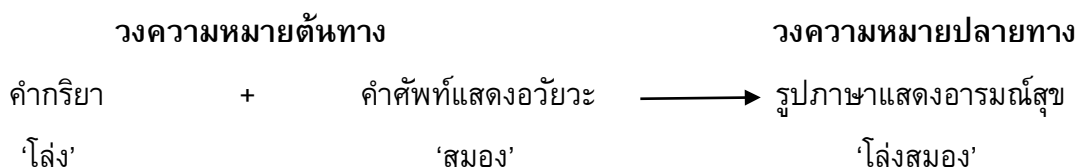
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘สมอง’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘สมอง’ เป็นพื้นที่ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์พื้นที่ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘โล่งสมอง’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(109) รอยยิ้มของท่านจะไหลปรือออกมาพร้อมความเครียดนานาชนิดที่สะสมไว้นานอดแน่น แล้วท่านจะโล่งสมอง โล่งใจ มีพลังต่อสู้กับชีวิตในวันต่อไปอีกแสนนาน

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘โล่งสมอง’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘โล่ง’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะที่ว่างของพื้นที่มองไปแล้วเห็นเป็นพื้นที่กว้างกับคำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ เมื่อ ‘โล่ง’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ ทำให้ ‘สมอง’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นพื้นที่ เนื่องจากหมายถึงสภาพของพื้นที่ที่มีลักษณะว่างกว้าง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘โล่ง’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘สมองคือพื้นที่’

1.2.4 อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’

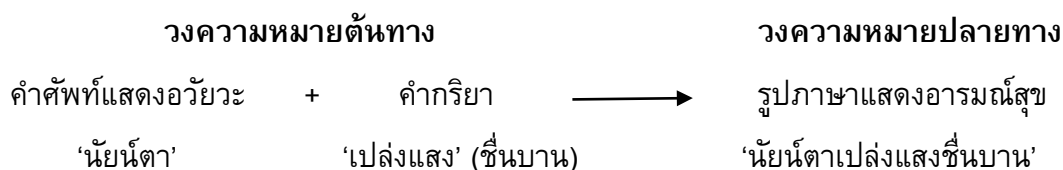
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’ ทั้งหมด 3 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ดวงตาระยิบระยับ’ ‘ตาวาว’ ‘ดวงตาทอประกาย’ ‘นัยน์ตาเปล่งแสง’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘ตาลอย’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘ตาคว่ำ’ ‘ดวงตาพองโต’ ‘ตาขวาง’ ‘นัยน์ตามีประกายไฟลุกโชน’ ‘ตาเขี้ยว’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ รูปภาษา ‘ดวงตาสุกใส’ ในการแสดงอารมณ์รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(110) พี่อยากกินผักกาดส้ม น้าน้อง ผักกาดส้ม เจ้าอินทกัญจน์หันมามองหน้า นัยน์ตาเปล่งแสงขึ้นบาน บ้านแม่ข้าเจ้าขายผักกาดส้ม ถ้าเจ้าพี่อยากกิน ข้าเจ้าจะให้

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘นัยน์ตาเปล่งแสง’

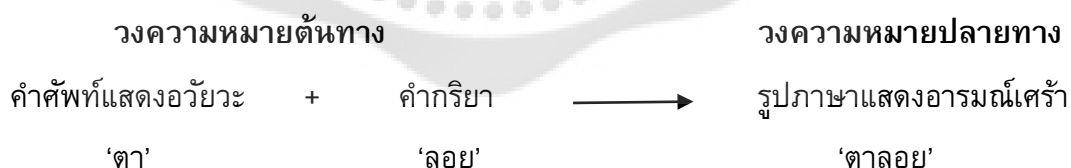

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘นัยน์ตา’ กับคำกริยา ‘เปล่งแสง’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงแสงสว่างที่เกิดจากสิ่งของทำให้เกิดความสว่างไม่มีด เมื่อ ‘เปล่งแสง’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘นัยน์ตา’ ทำให้ ‘นัยน์ตา’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่สามารถทำให้เกิดแสงสว่างหรือทำให้มีแสงออกมา จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘นัยน์ตา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘เปล่งแสง’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘นัยน์ตาเป็นสิ่งของ’

อารมณ์เศร้า

(111) หลังพักกลางวันเสร็จฉันก็เดินทำหน้าที่เป็นตูดเปิดพลาจตาลอยอย่างหมดอาลัยในชีวิตขึ้นห้องเรียนและพอเจอยัยแคร่ชักใช้เข้าหน่อยฉันก็เลยเล่าเรื่องทุกอย่างจนหมดสิ้น

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ตาลอย’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ กับคำกริยา ‘ลอย’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงทรงตัวอยู่ในน้ำหรืออากาศ ปลิวเด่นขึ้นไม่เป็นหลักเป็นแหล่ง เมื่อ ‘ลอย’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ทำให้ ‘ตา’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของหรือสรรพสิ่งที่ทรงตัวอยู่ในน้ำหรืออากาศได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของอวัยวะ ‘ตา’ ที่

ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘ลอย’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดง อารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ตาคือสิ่งของ’

อารมณ์โกรธ

(112) เกมแก้วแหบร้องกรี๊ด เนื้อตัวสั่นเทาดวงตาพองโตลานเลือกด้วยความโกรธ ก็ ความจริงที่คุณคอยจ้องเด็กหน้าผีหลังที่สาวฉันนะซี คุณมันก็ไม่ใช้คนดีพิเศษอะไรหรอก ให้อพวกมือ ถือสาปากถือศีล

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ดวงตาพองโต’

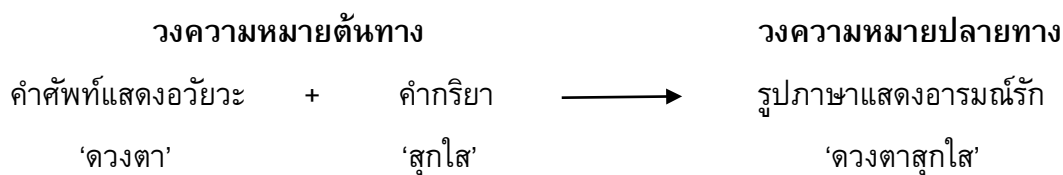

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของศัพท์แสดงอวัยวะ ‘ดวงตา’ กับคำกริยา ‘พองโต’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงอาการที่โป่งหรือพองขึ้น อาจมีน้ำหรือลมอยู่ภายใน เมื่อ ‘พองโต’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ดวงตา’ ทำให้ ‘ดวงตา’ เปลี่ยนวงความหมายจากอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่สามารถพองโตซึ่งเกิดจากความร้อนหรือสิ่งที่มากระทบในที่นี้สิ่งที่มากระทบคือความโกรธ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ดวงตา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘พองโต’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ดวงตาคือสิ่งของ’

อารมณ์รัก

(113) ฉันอยากคุยกับเธอตามลำพัง น้ำเสียงนั้นสงบนิ่งจนคนฟังประหลาดใจ เซิ่นเอียงคอ สบตาชายหนุ่มด้วยดวงตาสกใสจนเขารู้สึกร้อนวูบที่ใบหน้าเล็กน้อย

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ดวงตาสุกใส’

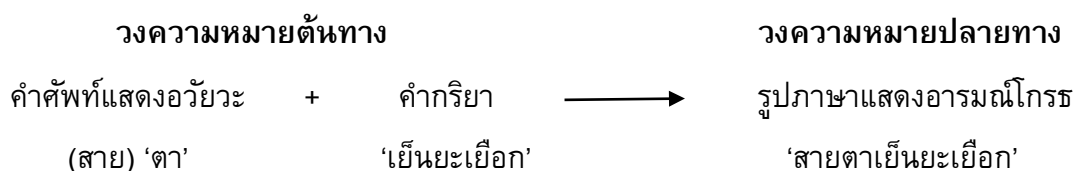
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ดวงตา’ กับคำกริยา ‘สุกใส’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงสิ่งของที่มีลักษณะผ่องใส เปล่งใส เมื่อ ‘สุกใส’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ดวงตา’ ทำให้ ‘ดวงตา’ เปลี่ยนวงความหมายจากอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายลูกแก้วที่ส่องแสงสุกใสเมื่อถูกแสงมากกระทบในที่นี้ก็เปรียบได้กับความรักที่มากกระทบทำให้ดวงตาสุกใส จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ดวงตา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘สุกใส’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ดวงตาเป็นสิ่งของ’

มโนทัศน์ธรรมชาติ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘สายตาเย็นเยือก’ ในการแสดงอารมณ์โกรธดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

(114) เขายิ้ม แต่หลังมือเธออย่างสุภาพ ถ้าไม่เต็มใจผมไม่บังคับคุณ เธอหน้านี้ว่ ปรายตามองนิ้วที่เข้ามาแตะด้วยสายตาเย็นเยือกจนเขาชักมือออก แถมเสียงที่พูดก็เจือยาฉุนนิดๆ

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘สายตาเย็นเยือก’

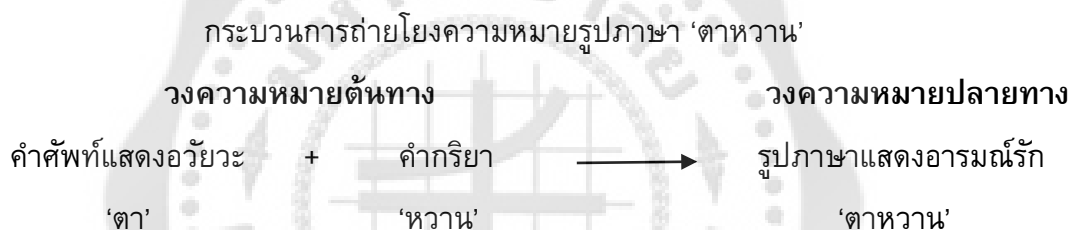
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ กับคำกริยา ‘เย็นเยือก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงอากาศที่หนาวเย็นมากสัมผัสได้ถึงความหนาวเย็นอย่างที่สุด เมื่อ ‘เย็นเยือก’ ปรากฏร่วมกับอวัยวะ ‘ตา’ ทำให้ ‘ตา’

เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นธรรมชาติ เนื่องจากเป็นอากาศหรืออุณภูมิที่มีความหนาวเย็น จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘เย็นเยะเยือก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘**ตา คือธรรมชาติ**’

มโนทัศน์อาหาร พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ตาหวาน’ ในการแสดงอารมณ์รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์รัก

(115) ฉันหันมาประจันหน้ากับลิโอที่ยืนหน้าเข้ามาใกล้จนเห็นขนตาสีดำชัดเจน ทำเอาฉันอ้าปากหุบปากไปมา พุดไม่ออกยิ่งกว่าเดิม อีตาลีโอก็ส่งตาหวานมาให้

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ กับคำกริยา ‘หวาน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงมีรสชาติอย่างน้ำตาล เมื่อ ‘หวาน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ทำให้ ‘ตา’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นอาหาร เนื่องจาก อวัยวะ ‘ตา’ เป็นรสชาติของอาหารที่มีรสชาติอย่างน้ำตาล จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘หวาน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ ‘**ตา คืออาหาร**’

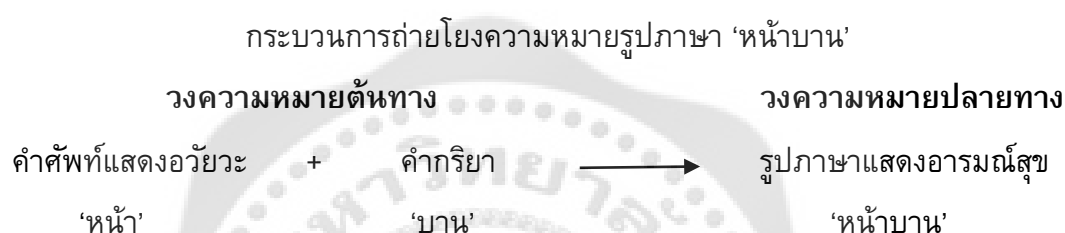
1.2.5 อวัยวะ ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’

จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘หน้า’ ‘ใบหน้า’ ทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

มโนทัศน์ธรรมชาติ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หน้าบาน’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(116) ทำได้เพียงแค่หน้าแดงเท่านั้น หน้าบาน เขียวนะซ่อนเสียงเย็นเยียบของวิญญาณมะปรางดังอยู่ข้างหูของ ยมทูตมนุษย์สาวสะตุงโฮยด้วยความตกใจ กรีด!’ เสียงกรีดเบาๆ ทำให้คลื่นขมวดคิ้วมองลูกสาวเพื่อนพ้ออย่างงงๆ

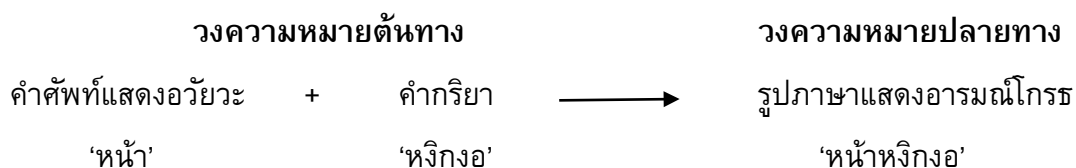
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ กับคำกริยา ‘บาน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการขยายออกแผ่ออกทำให้กว้างขึ้นกว่าเดิม เมื่อ ‘บาน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ทำให้ ‘หน้า’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นธรรมชาติ เนื่องจากเป็นดอกไม้ที่มีการขยายออกแผ่ออกบานออกของกลีบเปรียบได้กับหน้าเวลามีความสุข จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘บาน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคือธรรมชาติ’

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หน้าหงิกงอ’ ‘หน้าหุบ’ ‘เบ้าหน้า’ ‘หน้านี้ว’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

(117) ขณะที่คนอื่นก็ดูสนใจกับความฝันของเธอ เว้นก็แต่วีที่เริ่มทำหน้าหงิกงอ เมื่อเห็นคนอื่นในห้องหันไปให้ความสนใจผู้มาใหม่

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา 'หน้าหงิงอ'

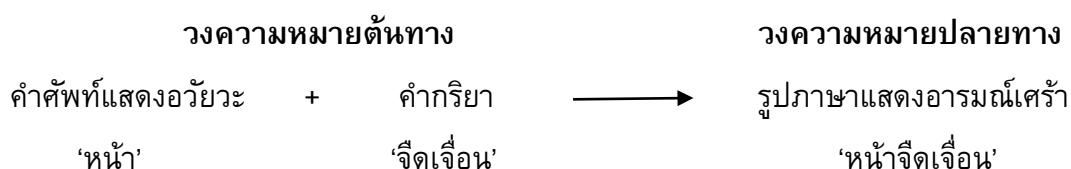
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของศัพท์แสดงอวัยวะ 'หน้า' กับคำกริยา 'หงิงอ' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะสิ่งของที่คงอไปมาไม่ตรง เมื่อ 'หงิงอ' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' ทำให้ 'หน้า' เปลี่ยนวงความหมายจากอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากกลายเป็นสิ่งของที่สามารถปรับเปลี่ยนรูป สภาพไม่เหมือนเดิมเมื่อถูกสิ่งใดมากระทบ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา 'หงิงอ' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ 'หน้าคือสิ่งของ'

มโนทัศน์อาหาร พบข้อมูลจากรูปภาษา 'หน้าจืดเจื่อน' ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา 'หน้าบูด' ในการแสดงอารมณ์โกรธ

อารมณ์เศร้า

(118) มีแต่เด็ก ๆ เท่านั้นแหละที่มักจะแอบทานในสิ่งที่รู้ว่าตนเองไม่ควรทาน แต่คุณก็ไม่เด็กแล้วนี่ คนถูกดุซึ่ง ๆ หน้ามีสีหน้าจืดเจื่อนในทันที จนเจ้าของร้านซึ่งยืนรอรับรายการอาหารอยู่ต้องหัวเราะเพื่อคลี่คลายสถานการณ์นั้น

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา 'หน้าจืดเจื่อน'

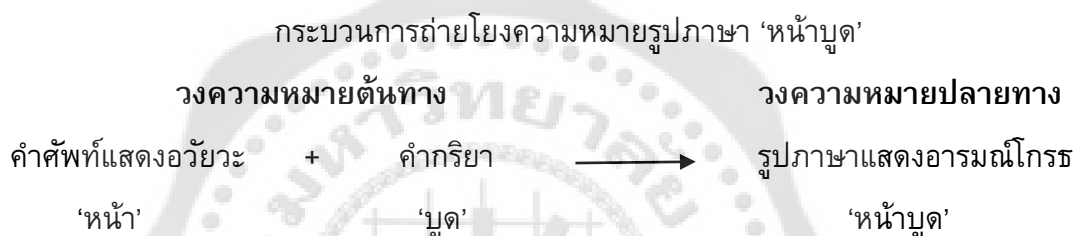

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' กับคำกริยา 'จืดเจื่อน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงมีรสไม่เค็มไม่เปรี้ยว เมื่อ 'จืดเจื่อน' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' ทำให้ 'หน้า' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่ง

เป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นอาหาร เนื่องจากเป็นรสชาติของอาหารที่ไม่อร่อย ไม่มีรสชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของอวัยวะ ‘หน้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘จืดเจื่อน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคืออาหาร’

อารมณ์โกรธ

(119) เรียบร้อยก่อนจะลุกขึ้นยืนเดินกลับไปยังหน้าร้าน ทิ้งไปหน้าบูดๆ เขียวๆ ของส้มโอ ให้ตามแข่งชักหักกระดูกอย่างไม่ใส่ใจ

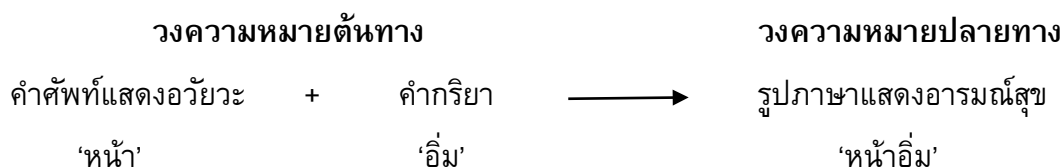
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ กับคำกริยา ‘บูด’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงมีรสเปรี้ยวหรือมีกลิ่นเปรี้ยวแสดงว่าเสีย เมื่อ ‘บูด’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ทำให้ ‘หน้า’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นอาหาร เนื่องจากเป็นอาหารอาหารที่เสียมีรสเปรี้ยวมีกลิ่นเปรี้ยวไม่สามารถรับประทานได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘บูด’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคืออาหาร’

มโนทัศน์คน พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หน้าชื่น’ ‘หน้าระรื่น’ ‘หน้าอิ้ม’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘หน้าแบกโลก’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘หน้าเป็นตุต’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(120) วิมาลา ปากว่ากล่าว หน้าอิ้มยิ้มแย้ม สีหน้าอาการคล้ายเด็กน้อยนอนเปลกำลังฝันดี คนอยู่วัดแต่เล็กแต่น้อยหลับพริ้มอิ้มฝัน

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หน้าอ้ม’

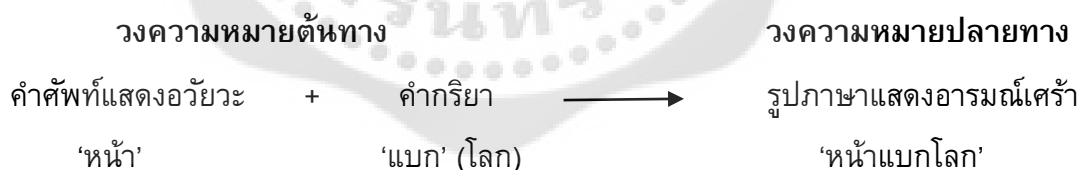

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ กับคำกริยา ‘อ้ม’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงเต็มแล้วหรือพองแล้วหายจากอาการหิวหายอยาก เมื่อ ‘อ้ม’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ทำให้ ‘หน้า’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นคน เนื่องจากเป็นอาการของคนที่ไม่อิ่มหรือทานอะไรเข้าไปจนเต็มแล้วหายหิว จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘อ้ม’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคือคน’

อารมณ์เศร้า

(121) อะอ้ม รินพยักหน้า แต่ถึงยังงิรินก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี โธ่เอ๋ยริน เลิกทำหน้าแบกโลกซักทีเหอะ รู้แบบนี้ฉันไม่บอกเธอดีกว่า

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หน้าแบกโลก’

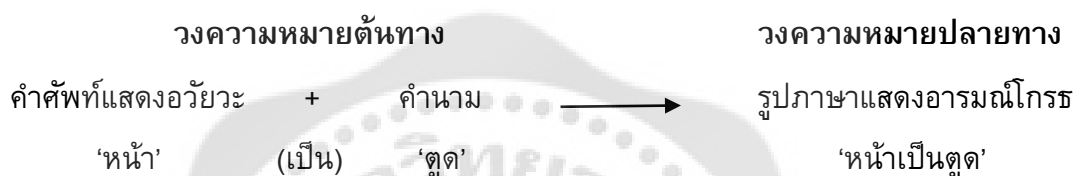
จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ กับคำกริยา ‘แบก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงกริยาอาการการยกของที่มีน้ำหนักขึ้นบนบ่า เมื่อ ‘แบก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ทำให้ ‘หน้า’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นคน เนื่องจากการกระทำของคนที่ยกของขึ้นบนบ่าโดยในที่นี้เปรียบได้กับการแบกโลกซึ่งเป็นสิ่งที่ใหญ่เกินกำลังที่จะกระทำได้ทำให้เกิดความไม่สบายใจเศร้าใจ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ที่

ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘แบก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดง อารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคือคน’

อารมณ์โกรธ

(122) เก่งมากเป้ พี่ขอการวะ คุณแชมป์เนี่ยเหมาะมากจริง ๆ พี่ป็นชมเปาะ ส่งผลให้เป้ยิ้มกว้างถึงใบหูอย่างไม่เกรงใจคนหน้าเป็นตุตที่นั่งอยู่ข้างๆ

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หน้าเป็นตุต’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ กับคำนาม ‘ตุต’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงอวัยวะบั้นท้ายใช้สำหรับในการขับถ่ายอุจจาระออกจากร่างกาย เมื่อ ‘ตุต’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ทำให้ ‘หน้า’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นคน เนื่องจากเป็นร่างกายของคนที่ใช้สำหรับในการขับถ่ายอุจจาระออกจากร่างกาย จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หน้า’ ที่ปรากฏร่วมกับคำนาม ‘ตุต’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หน้าคือคน’

1.2.6 อวัยวะ ‘ปาก’

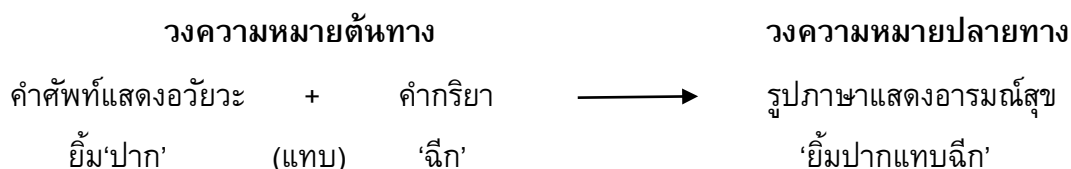
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ปาก’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ปาก’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ปากแทบฉีก’ ‘แถมปาก’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘เบ้าปาก’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(123) ริมฝีปากอุ่นของเขา เขาว่า แบบนี้สีถึงสมกับที่เป็นผู้หญิงของผม คนถูกชมยิ้มจนปาก
แทบฉีก แก้มนวลซบสีเลือดขึ้นมาทันตา

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ยิ้มปากแทบฉีก’

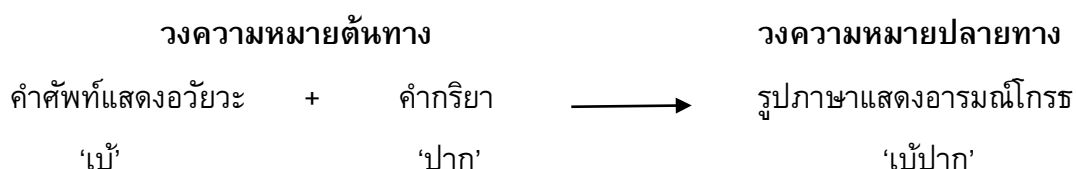

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ กับกริยา ‘ฉีก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการทำให้สิ่งของขาดจากกันแยกออกจากกัน เมื่อ ‘ฉีก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ทำให้ ‘ปาก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่สามารถแยกออกได้ทำให้ขาดออกจากกันได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘ฉีก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุขโดยแสดงมโนทัศน์ ‘ปากคือสิ่งของ’

อารมณ์โกรธ

(124) หลังจากที่ดินนาฬิกาพกให้นายยูโดจื่ออะไรนั้นเรียบร้อยแล้ว แม้จะได้คำขอบคุณแบบเหี้ยมๆ ประหนึ่งเต็มใจตายชักกับอาการเมินเข้าใส่ในตอนแรกของเขาฉันก็เลยแบ่ปากหน้าอเป็นตุตออกมาจากห้องสภานักเรียนฟิลิกๆ พร้อมร้ายบนในใจยาวเหยียด

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘แบ่ปาก’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘แบ่’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะของสิ่งของที่บิดเบี้ยวไม่ตรงกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’

เมื่อ ‘เบ้’ ปรากฏพร้อมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ทำให้ ‘ปาก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่มีลักษณะบิดเบี้ยวเปลี่ยนรูปทรงไปจากเดิม จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘เบ้’ ที่ปรากฏพร้อมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ปากคือสิ่งของ’

1.2.7 อวัยวะ ‘หู’

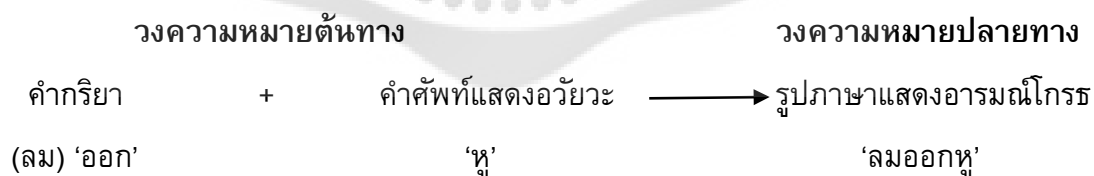
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘หู’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘หู’ เป็นภาษาละ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์ภาษาละ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ลมออกหู’ ‘ควั่นออกหู’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

(125) มาร์คพลิกแฟ้มพลาสติกที่บรรจุของใส่ใส่กระต๊ากวาดรูปดูด้วยรอยยิ้ม รูปวาดของเธอ นามิสาวช่างห้องที่เขาวาด เริ่มแรกด้วยรูปคนจักรยานหายที่โกรธจนลมออกหู

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ลมออกหู’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘ออก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่เป็นช่องว่างที่ไว้ให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดผ่านออกไป ปรากฏกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ เมื่อ ‘ออก’ ปรากฏพร้อมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ ทำให้ ‘หู’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาษาละ เนื่องจากอวัยวะ ‘หู’ มีลักษณะเหมือนกับภาษาละที่มีช่องหรือรูไว้สำหรับให้ลมหรืออากาศที่อยู่ภายในออกมาได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘ออก’ ที่ปรากฏพร้อมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หู’ ไปยังวง

ความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หุคือภาชนะ’

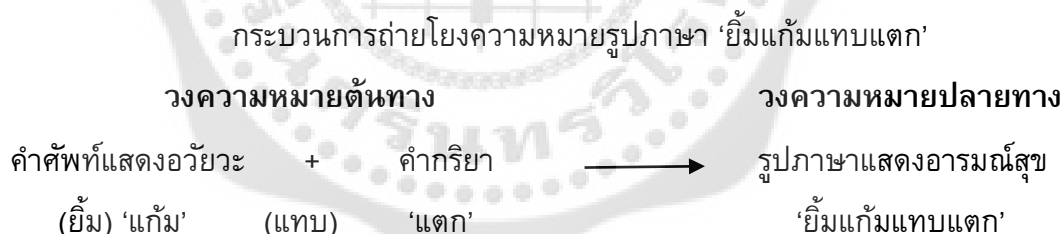
1.2.8 อวัยวะ ‘แก้ม’

จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘แก้ม’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘แก้ม’ ทั้งหมด 2 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘แก้มแทบแตก’ ‘แก้มแทบปริ’ ‘แก้มพอง’ ‘แก้มแทบระเบิด’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(126) อีนากยิ้มแก้มแทบแตก ไปก็ไปซิแก ทันใดนั้นนายมากก็ทำปาก จู๊จู๊ ประเดี้ยวๆ ขำ ปวดท้องเยี้ยวเต็มทีสะะ เองออกไปคอยข้าข้างนอกก่อนเถิดไป ให้ข้าเยี้ยวเสียก่อนแล้วข้าจึงจะตาม เองออกไปทีหลัง

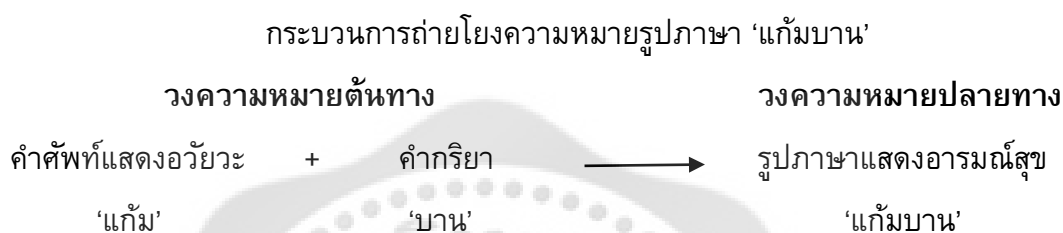

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์ อวัยวะ ‘แก้ม’ กับ คำกริยา ‘แตก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการที่สิ่งของแยกถูกทำลาย กระจาย เมื่อ ‘แตก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ ทำให้ ‘แก้ม’ เปลี่ยนวงความหมายจาก อวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากกลายเป็นสิ่งของที่แยกออกแตกออกเปลี่ยนแปลงสถานะไปจาก เดิม จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ ที่ปรากฏร่วมกับคำนาม ‘แตก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดง มโนทัศน์ ‘แก้มคือสิ่งของ’

มโนทัศน์ธรรมชาติ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘แก้มบาน’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(127) พ่อฉันบ้ายขนาดหนัก เพราะนั่นคำพูดของฉันจึงทำให้พ่อยิ้มแก้มบานเป็นจานกระดัง แล้วระริกระรี้ส่งจางกึ่งเผลามาให้ฉันอย่างเอือกเอือใจ

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ กับคำกริยา ‘บาน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการขยายออกแผ่ออกทำให้กว้างขึ้นกว่าเดิม เมื่อ ‘บาน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ ทำให้ ‘แก้ม’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นธรรมชาติ เนื่องจากกลายเป็นดอกไม้ที่มีการขยายออกแผ่ออกกว้างออกของกลีบ เปรียบกับเวลาที่เกิดความสุขแก้มก็จะบานเหมือนดอกไม้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘บาน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘**แก้มคือธรรมชาติ**’

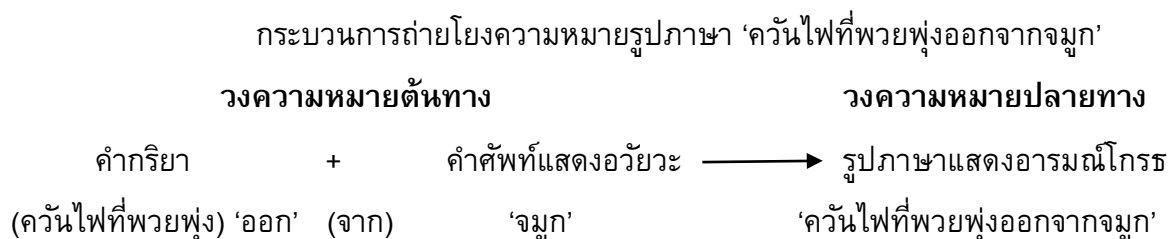
1.2.9 อวัยวะ ‘จมูก’

จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘จมูก’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘จมูก’ เป็นภาษาชนะ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์ภาษาชนะ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ควันไฟพวยพุ่งออกจากจมูก’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

(128) พิมเล็กบ้าเถอะน่า ไอ้จิบมันจะคลั่งแล้วนะ แอ็นตึง เมื่อเริ่มได้กลิ่นควันไฟที่พวยพุ่ง
ออกจากจุมุกของเธอกຸ່ນๆ ยัยพิมฮึดฮัดแต่ก็ยอมสงบปากลง

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘ออก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่เป็นช่องว่างที่ไว้ให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดผ่านออกไป ปรากฏกับคำศัพท์อวัยวะ ‘จุมุก’ เมื่อ ‘ออก’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘จุมุก’ ทำให้ ‘จุมุก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากมีลักษณะเหมือนกับภาชนะที่มีช่องหรือรูไว้สำหรับให้ลมหรืออากาศที่อยู่ภายในออกมาได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘ออก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘จุมุก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘จุมุกคือภาชนะ’

1.2.10 อวัยวะ ‘หัว’

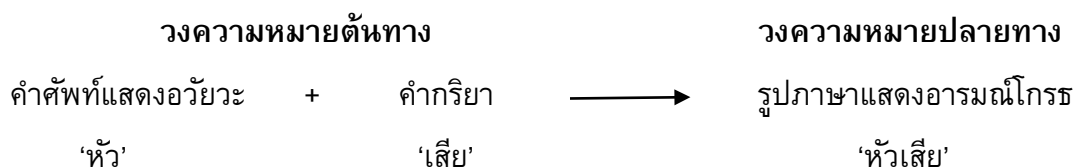
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘หัว’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘หัว’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘หัวเสีย’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์โกรธ

(129) ก่อนจะหันหลังเดินคอแข็งเข้าไปที่ห้องทำงานส่วนตัวซึ่งเป็นอันรู้กันว่าชายหนุ่มจะต้องเดินตามเข้าไปเอง วรุทธิ์ถอนหายใจอย่างหัวเสียก่อนจะเดินตามหลังเธอเข้าไปโดยไม่พูดอะไรอีก ผู้ช่วยคนสนิทของเปรมิกามองตามร่างของคนทั้งสอง

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘หวัเสีย’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘หวั’ กับคำกริยา ‘เสีย’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงสิ่งของที่พัง ชำรุด หมดสภาพ เมื่อ ‘เสีย’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘หวั’ ทำให้ ‘หวั’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากกลายเป็นเป็นสิ่งของที่พังชำรุดไม่อยู่ในสภาพปกติใช้การไม่ได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘หวั’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘เสีย’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ ‘หวัคือสิ่งของ’

1.2.11 อวัยวะ ‘คอ’

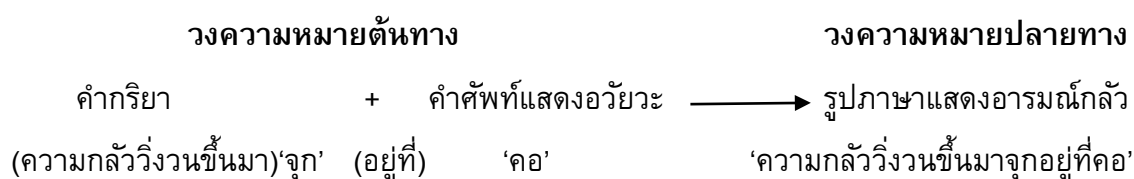
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘คอ’ ปรากฏอยู่ด้วยพบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘คอ’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘ความกลัววิ่งวนขึ้นมาจากอยู่ที่คอ’ ในการแสดงอารมณ์กลัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

(130) คนที่เหลือก็กลายร่างเป็นตัวประหลาดเช่นกัน นับพลันความกลัววิ่งวนขึ้นมาจากอยู่ที่คอของฉัน หัวใจเต้นแรงจนได้ยินเสียงมันเต้นเป็นจังหวะรัวๆ เหมือนมีคนตีกลองอยู่ข้างใน

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘ความกลัววิ่งวนขึ้นมาจากอยู่ที่คอ’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘จุก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดปิดไว้เพื่อไม่ให้ของภายในออกมา กับ คำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’ เมื่อ ‘จุก’ ปรากฏร่วมกับอวัยวะ ‘คอ’ ทำให้ ‘คอ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิม ซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของหรือวัตถุมีลักษณะคล้ายท่อที่สามารถเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดปิดไว้เพื่อไม่ให้สิ่งของที่อยู่ภายในออกมา จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘จุก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์ ‘คอคือสิ่งของ’

1.2.12 อวัยวะ ‘อก’

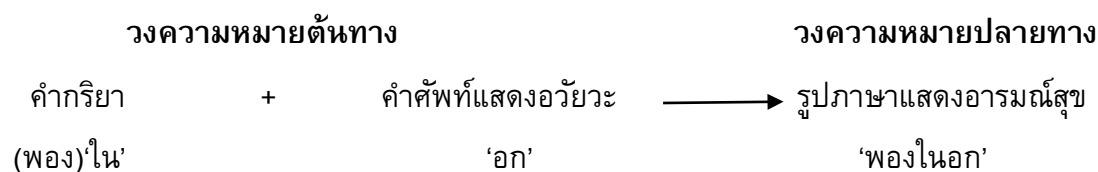
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘อก’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘อก’ ทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาษาหยาบ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์คน มโนทัศน์พื้นที่ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้

มโนทัศน์ภาษาหยาบ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘พองในอก’ ในการแสดงอารมณ์สุข รูปภาษา ‘ขมในอก’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘ร้อนรุ่มในอก’ ‘อึดอัดในอก’ ในการแสดงอารมณ์โกรธ รูปภาษา ‘ความรักอันล้นออก’ ในการแสดงอารมณ์รัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(131) อะไรไม่รู้ทำให้เธอต้องก้มหน้า ทั้งๆ ที่พูดความจริง รู้สึกพองในอก เมื่อเขากระชับมือ เธอแทนคำขอบคุณ ผู้ชายตัวโตตรงหน้าชวนเคลิ้มฝันจนจินตนาการแม่คุณเตลิดเปิดเปิงไปไกลว่าตอนนี้เขาและเธอรอไว้กับอยู่ในฉากสารภาพรักกัน

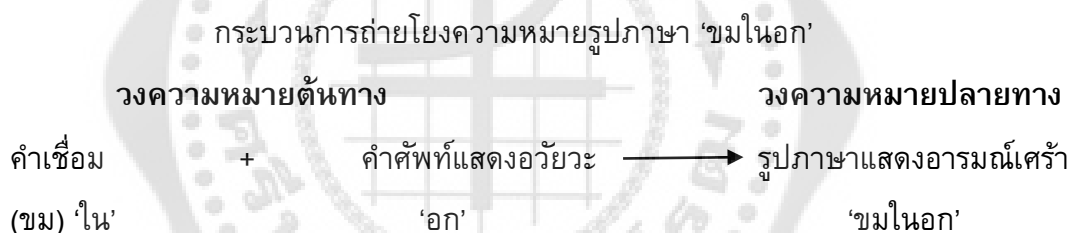
กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘พองในอก’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม 'ใน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ กับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' เมื่อ 'ใน' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' ทำให้ 'อก' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากเป็นภาชนะที่สามารถบรรจุสิ่งของลงไปได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม 'ใน' ที่ปรากฏร่วมกับอวัยวะ 'อก' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ 'อกคือภาชนะ'

อารมณ์เศร้า

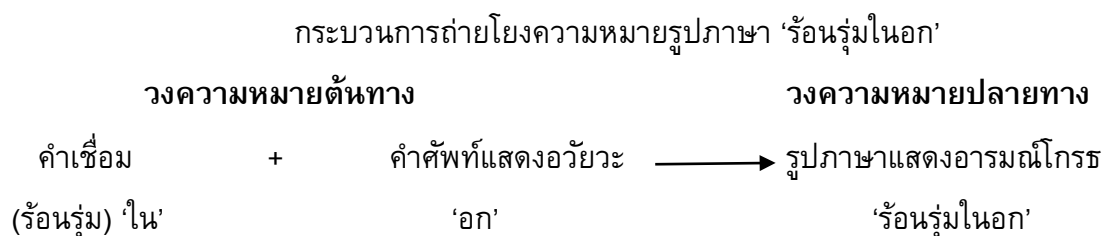
(132) เหมือนว่าเป็นจดหมายระบายความรู้สึกแสนหวานให้ฟังเท่านั้น แต่ทำไมเราจะไม่มีปัญหา ความขมในอกที่มันขมแสนขมในเวลานี้ คือ เขามีคนอื่นอยู่แล้วก่อนหน้าเรา และเราไม่มีโอกาสรู้เลยว่าเขารักกันจริงแค่ไหน

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม 'ใน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ กับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' เมื่อ 'ใน' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' ทำให้ 'อก' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากเป็นภาชนะที่สามารถบรรจุสิ่งของลงไปได้โดยสิ่งที่อยู่ภายในก็คืออาหารที่มีรสชาติขม จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม 'ใน' ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ 'อกคือภาชนะ'

อารมณ์โกรธ

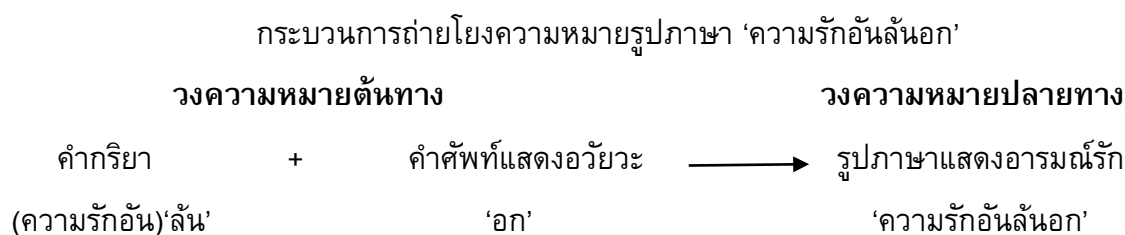
(133) การเปิดบุติกช็อปแห่งใหม่ถูกรินดากับนิชาภาถือโอกาสตามติดไปด้วยอย่างไม่เกรงใจใคร ทำให้พรีนาถร้อนรุ่มในอก แต่ยังพยายามทำเหมือนไม่ว่าวุ่นใดๆ

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำเชื่อม 'ใน' ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงตำแหน่งที่สามารถถ่ายโอนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากภายนอกเข้าสู่ภายในได้ กับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' เมื่อ 'ใน' ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' ทำให้ 'อก' เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากเป็นภาชนะที่สามารถบรรจุสิ่งของลงไปได้ ในที่นี้สิ่งที่อยู่ภายในมีลักษณะร้อนคล้ายกับของที่กำลังเดือดอกอยู่ภายในอก จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำเชื่อม 'ใน' ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ 'อก' ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์โกรธ โดยแสดงมโนทัศน์ 'อกคือภาชนะ'

อารมณ์รัก

(134) อยากให้หล่อนเรียนจบเลย จะขอให้หล่อนเรียนต่อปริญญาโท และเอก ต่อไปจะดีไหม ครั้นเมื่อนึกถึงความรักอันล้นนอก ที่มีต่อ ตูลยานี เขาอยากจะได้หล่อนมาครอบครองโดยเร็วที่สุด ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง เงินเดือนสองพันบาท

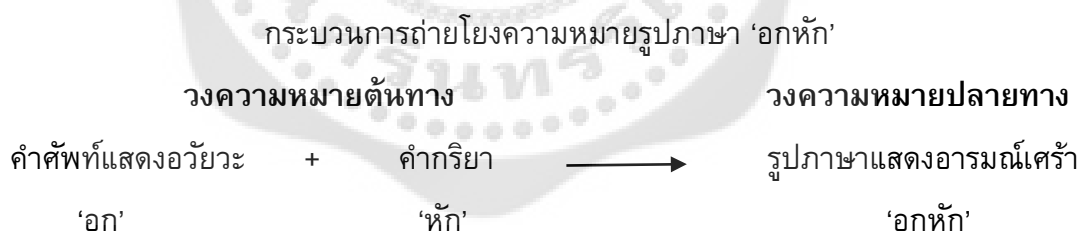

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘ลั่น’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงสิ่งของที่อยู่ภายในภาชนะพื้นหรือเลเยระดับเปี่ยมอยู่แล้วจนไหลออกกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ เมื่อ ‘ลั่น’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ทำให้ ‘อก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นภาชนะ เนื่องจากเป็นเหมือนภาชนะที่สามารถมีสิ่งของหรือสสารอยู่ภายในโดยถ้ามีสสารมากเกินไปกว่าที่จะรับได้ก็จะทำให้ลั่นออกมา จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘ลั่น’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์รัก โดยแสดงมโนทัศน์ ‘อกคือภาชนะ’

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘อกหัก’ ‘อกจะแยกแตกคราก’ ‘อกระเบิด’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า รูปภาษา ‘อกสั่น’ ในการแสดงอารมณ์กลัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์เศร้า

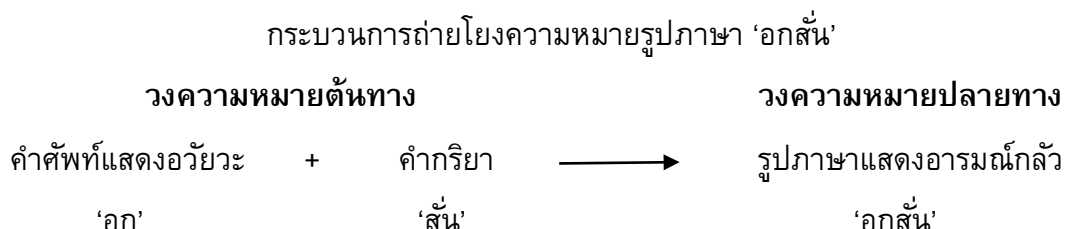
(135) แล้วถ้าฉันหลงรักเขาก็กต้องอกหักสถานเดียว อย่างนั้นใช่ไหมแบม แกช่วยตอบให้ฉัน ตาสว่างที่ ไม่หอรอกแก้ม อะไรๆ มันอาจจะไม่ได้แยขนาดนั้นคำพูดปลอบประโลมของเพื่อนดูราวกับจะไม่ได้เข้าหู

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ กับคำกริยา ‘หัก’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงพังหรือทำให้พังใ้ห้อเพื่อทำให้ขาดหรือหลุดออกจากกันเอาออกจากจำนวนที่มีอยู่ เมื่อ ‘หัก’ ปรากฏร่วมกับอวัยวะ ‘อก’ ทำให้ ‘อก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากกลายเป็นสิ่งของหรือวัตถุที่สามารถทำให้พังหรือหลุดออกจากกันได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘หัก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘อกคือสิ่งของ’

อารมณ์กลัว

(136) ชาวตลาดมิ่งเมืองต่างอกสั้นขวัญแขวนไปตาม ๆ กันเมื่อรู้ว่าว่ารัฐบาลโดยการนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีนโยบายให้รื้อตลาดมิ่งเมือง

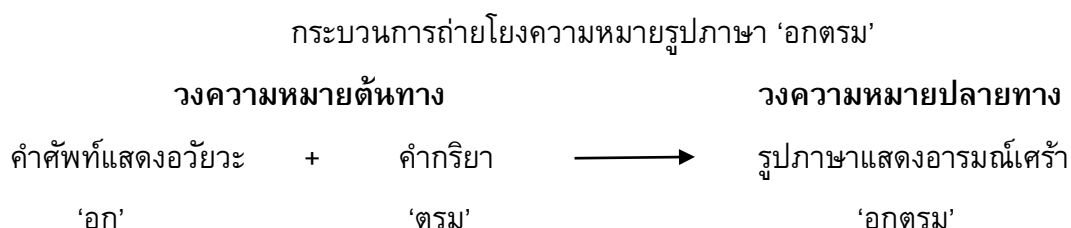

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ กับคำกริยา ‘สั้น’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงการที่สิ่งของเคลื่อนไหวสะเทือนแบบถี่ ๆ เมื่อ ‘สั้น’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ทำให้ ‘อก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของที่สามารถสั้นหรือเคลื่อนไหวในลักษณะถี่ ๆ จากการถูกบางสิ่งบางอย่างทำให้สั้นได้ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘สั้น’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงมโนทัศน์ ‘อกคือสิ่งของ’

มโนทัศน์คน พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘อกตรม’ ‘ทุกซอก’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์เศร้า

(137) เขาไม่ชอบให้ใครดูหมิ่นเขาง่าย ๆ อาทิจิ้งจก ล้ากลืนผืนถนน หน้าไม่ขึ้น แถมอกตรมตลอดสัปดาห์ที่แสนยาว เมื่อครบแล้ว ขณะที่ทำงานเขาก็เฝ้าชะเง้อดูว่ามีรถของหล่อนเลี้ยวเข้ามาในไร่แล้ว

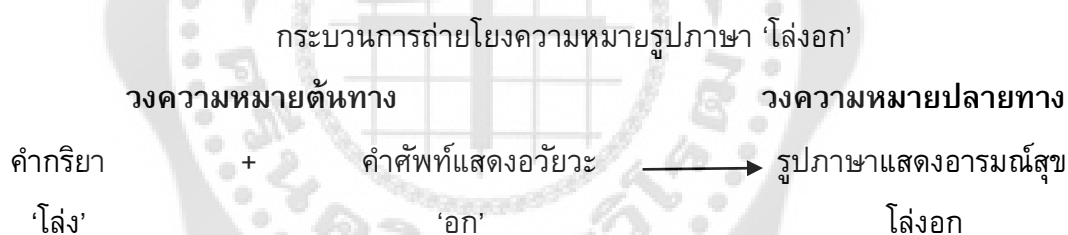

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ กับคำกริยา ‘ตรม’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงเจ็บระทมอยู่ภายในเรื่อยไป เมื่อ ‘ตรม’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ทำให้ ‘อก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นคนที่เนื่องจากเป็นอาการหรือความรู้สึกของคนที่ถูกขู่เส้าไม่สบายใจ จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘ตรม’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์เส้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘อกคือคน’

มโนทัศน์พื้นที่ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘โล่งอก’ ในการแสดงอารมณ์สุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์สุข

(138) โล่งอกไปที่ รถไฟเข้าจอดสถานีบ้านหมอด้วยความปลอดภัย เกิดการล่าบากลงจากรถไฟไม่ได้อีกแล้ว คนยืนอัดกันเป็นปลาซาตินในกระป๋อง

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำกริยา ‘โล่ง’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะที่ว่างของพื้นที่มองไปแล้วเห็นเป็นพื้นที่กว้างกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ เมื่อ ‘โล่ง’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ทำให้ ‘อก’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะกลายเป็นพื้นที่ เนื่องจากกลายเป็นสภาพของพื้นที่ ที่มีลักษณะว่างกว้าง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำกริยา ‘โล่ง’ ที่ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์สุข โดยแสดงมโนทัศน์ ‘อกคือพื้นที่’

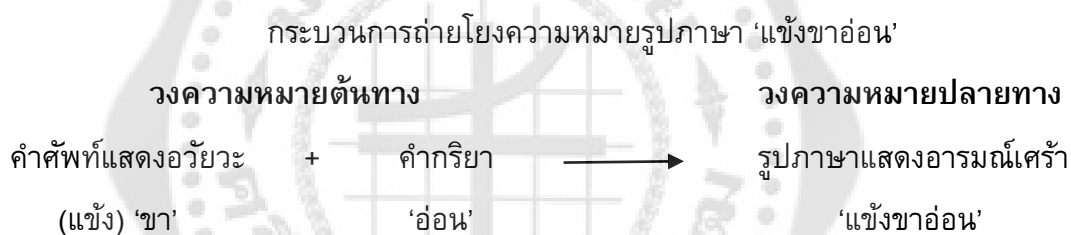
1.2.13 อวัยวะ ‘ขา’

จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ขา’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ขา’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘แข่งขาอ่อน’ ในการแสดงอารมณ์เศร้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์เศร้า

(139) วาหุโทรศัพท์ได้หล่นกี๋ไรซึ่งเรียวแรง แข่งขาอ่อน มือไม้สั่นไปหมด ทั้งตัวลงบนเตียงได้นำตาก็ไหลลงมาไม่ขาดสาย ใจหายขวัญหาย รู้สึกเย็นวาบทั่วสรรพางค์

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ กับคำกริยา ‘อ่อน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะของสิ่งของที่มีลักษณะกระด้างไม่แข็ง เมื่อ ‘อ่อน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ ทำให้ ‘ขา’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากเป็นสิ่งของหรือวัตถุซึ่งเปลี่ยนสภาพจากของแข็งกลายเป็นของที่นิ่มลง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘อ่อน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์เศร้า โดยแสดงมโนทัศน์ ‘ขาเป็นสิ่งของ’

1.2.14 อวัยวะ ‘มือ’

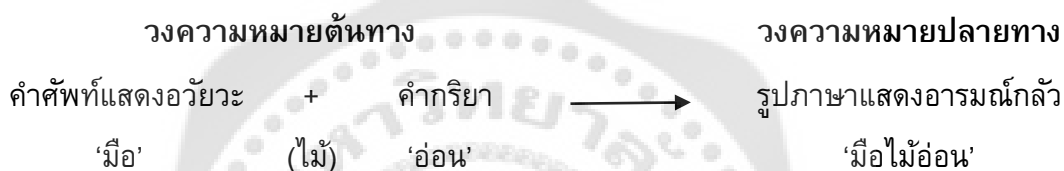
จากการวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘มือ’ ปรากฏอยู่ด้วย พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘มือ’ เป็นสิ่งของ โดยผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างเพื่อแสดงมโนทัศน์ ดังนี้

มโนทัศน์สิ่งของ พบข้อมูลจากรูปภาษา ‘มือไม้อ่อน’ ในการแสดงอารมณ์กลัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อารมณ์กลัว

(140) ผู้กองอย่าว่ายงั๊นงั๊นงั๊นเลยนะครับ ผู้กองจะว่ายมานั่งข้างหน้าได้ไหมเพื่อผมจะเป็นอะไรไปจะได้ช่วยผม ผมกลัวจัง นี่ใจผมเต้นแรงจนเหนื่อย มือไม้อ่อน ไปหมดเลย ไม่เชื่อผู้กองลองจับมือผมดูก็ได้

กระบวนการถ่ายโยงความหมายรูปภาษา ‘มือไม้อ่อน’

จากตัวอย่างมีการถ่ายโยงจากวงความหมายต้นทางที่เกิดจากการปรากฏร่วมกันของคำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ กับคำกริยา ‘อ่อน’ ซึ่งมีความหมายประจำรูปหมายถึงลักษณะของสิ่งของที่มีลักษณะกระด้างไม่แข็ง เมื่อ ‘อ่อน’ ปรากฏร่วมกับคำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ ทำให้ ‘มือ’ เปลี่ยนวงความหมายจากเดิมซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับอวัยวะเป็นสิ่งของ เนื่องจากกลายเป็นสิ่งของหรือวัตถุซึ่งเปลี่ยนสภาพจากของแข็งกลายเป็นของที่นิ่มลง จากนั้นเกิดการถ่ายโยงวงความหมายต้นทางของคำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา ‘อ่อน’ ไปยังวงความหมายปลายทางที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบแสดงอารมณ์กลัว โดยแสดงมโนทัศน์ ‘มือคือสิ่งของ’

ผู้วิจัยวิเคราะห์มโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ของคำที่อยู่ในวงความหมายต้นทางที่แสดงมโนทัศน์ต่าง ๆ ตั้งแต่ 3 คำ ขึ้นไป อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบคำที่เกิดร่วมกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายเพียง 1 รูปภาษา ได้แก่ ‘หน้ายักษ์’ ‘หุ่นหัวใจ’ ‘รักสุดใจ’ ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้จัดกลุ่มมโนทัศน์ของรูปภาษาดังกล่าว

สรุปมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว อารมณ์รัก ผู้วิจัยพบมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายจำนวน 6 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน และมโนทัศน์พื้นที่ โดยอวัยวะที่แสดงมโนทัศน์มากที่สุดได้แก่อวัยวะ

‘ใจ’ แสดงมโนทัศน์ 5 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาษาณะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์คน และมโนทัศน์พื้นที่ รองลงมาคืออวัยวะ ‘อก’ และ‘หน้า’ แสดงมโนทัศน์ 4 มโนทัศน์ โดย อวัยวะ ‘อก’ แสดงมโนทัศน์ภาษาณะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์คน และมโนทัศน์พื้นที่ อวัยวะ ‘หน้า’ แสดงมโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน ต่อมาคือ อวัยวะ ‘ตา’ แสดงมโนทัศน์ 3 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร อวัยวะ ‘แก้ม’ แสดงมโนทัศน์ 2 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ ส่วนอวัยวะ ‘ปอด’ ‘ปาก’ ‘หัว’ ‘คอ’ ‘ขา’ ‘มือ’ แสดงมโนทัศน์สิ่งของเพียงมโนทัศน์เดียว อวัยวะ ‘หู’ ‘จมูก’ แสดงมโนทัศน์ภาษาณะเพียงมโนทัศน์เดียว และอวัยวะ ‘สมอง’ แสดงมโนทัศน์พื้นที่เพียงมโนทัศน์เดียว ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้สรุปและอภิปรายผลรวมทั้งข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่องอุปลักษณณ์มโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยและวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์อวัยวะร่างกายตามหนังสือกายวิภาคศาสตร์ทั่วไปของ ผาสุก มหรรฆานุเคราะห์ (2553) พบคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายที่มีความหมายเปรียบแสดงอารมณ์ทั้งหมด 14 อวัยวะแบ่งออกเป็นคำศัพท์อวัยวะภายนอก 11 อวัยวะโดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนศีรษะ ได้แก่ หู หน้า ตา จมูก ปาก แก้ม หู ส่วนคอ ได้แก่ คอ ส่วนลำตัว ได้แก่ อก ส่วนแขนขา ได้แก่ มือ ขา คำศัพท์อวัยวะภายใน 3 อวัยวะโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ช่องข้างหน้า ได้แก่ สมอง ช่องข้างหลัง ได้แก่ ใจและปอด โดยเก็บข้อมูลจากโปรแกรมคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ (Thai National Corpus) ของภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิเคราะห์รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายดังกล่าวว่าแสดงอารมณ์พื้นฐานใดใน 5 อารมณ์คือ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัว และอารมณ์รัก จากนั้นวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ โดยใช้แนวคิดเรื่องการถ่ายทอดความหมายในทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อได้แก่ 1. รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายและ 2. มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ดังต่อไปนี้

1.1.1 รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย

คำศัพท์อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 23 รูปภาษา ได้แก่ หัวใจพองโต ใจครึกครื้น ใจชื่น หัวใจอัดแน่น โล่งใจ ภูมิใจ สบายใจ ชื่นใจ สุขใจ ดีใจ พอใจ อุ่นใจ เบาใจ คลายใจ อภิรมย์ใจ สำราญใจ บันทึงใจ ปลอดโปร่งใจ ปลาบปลื้มใจ อบอวลใจ เพลิดเพลินใจ ชอบใจ ทำใจให้สนุก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าจำนวน 14 รูปภาษา ได้แก่ แผลใจ ใจร่ำร้อง หัวใจห่อเหี่ยว ทุรนทุรายใจ ขมขื่นใจ เหิน้อยใจ ทรมานใจ ทุกข์ใจ เศร้าใจ หดหู่ใจ เสียใจ น้อยใจ สะเทือนใจ ใจปวดร้าว พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 12 รูปภาษา ได้แก่ ขัดใจ เจ็บใจ แค้นใจ รำคาญใจ รบกวณหัวใจ หงุดหงิดใจ ขุ่นข้องหมองใจ ขัดเคืองใจ ผูกใจเจ็บ ใจจุกจิก

ไว้วายใจ คับแค้นอยู่ในใจ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวจำนวน 3 รูปภาษา ได้แก่ ตกใจ จับหัวใจ ความกลัวในใจ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์รักจำนวน 7 รูปภาษา ได้แก่ หุ่นหัวใจ หัวใจ ได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ ใจตรงกัน มีใจ รักสุดใจ เม่าใจ ประทับอยู่ในหัวใจ โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'ใจ' 'หัวใจ' เกิดร่วมกับชนิดต่างๆ ของคำทั้ง 3 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำเชื่อม

คำศัพท์อวัยวะ 'ปอด' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ปอดแตก โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'ปอด' เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ 'สมอง' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ โลงสมอง โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'สมอง' เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ 'ตา' 'ดวงตา' 'นัยน์ตา' 'สายตา' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 4 รูปภาษา ได้แก่ ดวงตาระยิบระยับ ตาวาว ดวงตาทอประกาย นัยน์ตาเปล่งแสง พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ตาลอย พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 6 รูปภาษา ได้แก่ นัยน์ตามีประกายไฟลุกโชน ตาขวาง สายตาเย็นยะเยือก ตาคว่า ดวงตาพองโต ตาเขียว พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์รักจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ตาหวาน ดวงตาสุกใส โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'ตา' 'ดวงตา' 'นัยน์ตา' 'สายตา' เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' 'ใบหน้า' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 4 รูปภาษา ได้แก่ หน้าบาน หน้าชื่น หน้าระรื่น หน้าอิ้ม พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ หน้าจืดเจือ่น หน้าแบกโลก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 7 รูปภาษา ได้แก่ หน้าหงิกงอ ใบหน้าบูดๆ หน้าหุบ เบ้หน้า หน้าเป็นตุ๊ด หน้ายั๊ก หน้าฉิว โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'หน้า' 'ใบหน้า' เกิดร่วมกับชนิดต่างๆ ของคำ 2 ชนิด ได้แก่ คำนาม คำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ 'ปาก' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ฉีกปาก แยมปาก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ เบ้าปาก โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'ปาก' เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ 'หู' พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ลมออกหู ควั่นออกหู โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย 'หู' เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 5 รูปภาษา ได้แก่ แก้มแทบแตก แก้มแทบปริ แก้มพอง แก้มบาน แก้มแทบระเบิด โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘แก้ม’ เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ควันไฟที่พวยพุ่งออกจากจมูก โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘จมูก’ เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ หัวเสีย โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘หัว’ เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ความกลัววิ่งวนมาจุกที่คอ โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘คอ’ เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์สุขจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ โล่งอก พองในอก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าจำนวน 6 รูปภาษา ได้แก่ อกหัก อกแยกแตกคราก อกระเบิด อกตรม ทุกข์อก ความขมในอก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์โกรธจำนวน 2 รูปภาษา ได้แก่ ร้อนรุ่มในอก อึดอัดในอก พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ อกสั่น พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์รักจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ ความรักล้นอก โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘อก’ เกิดร่วมกับชนิดต่างๆ ของคำ 2 ชนิด ได้แก่ คำกริยา คำเชื่อม

คำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์เศร้าจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ แข้งขาอ่อน โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘ขา’ เกิดร่วมกับคำกริยา

คำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’ พบในรูปภาษาแสดงอารมณ์กลัวจำนวน 1 รูปภาษา ได้แก่ มือไม้อ่อน โดยรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกาย ‘มือ’ เกิดร่วมกับคำกริยา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายภายนอกปรากฏในรูปภาษาแสดงอารมณ์มากกว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายใน ซึ่งสิ่งที่พบในงานวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่วางไว้คือพบคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายที่มีความหมายเปรียบแสดงอารมณ์ทั้งหมด 14 อวัยวะ แบ่งออกเป็นคำศัพท์อวัยวะภายนอก 11 อวัยวะ คิดเป็น 78.57% โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนศีรษะคือ หู หน้า ตา จมูก ปาก แก้ม หัว ส่วนคอคือ คอ ส่วนลำตัวคือ อก ส่วนแขนขาคือ มือ ขา และคำศัพท์อวัยวะภายใน 3 อวัยวะ คิดเป็น 21.43% โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ช่องข้างหน้าคือ สมอง ช่องข้างหลังคือ ใจและปอด อย่างไรก็ตามเปรียบเทียบจำนวนรูปภาษาแสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายกลับพบคำศัพท์อวัยวะภายในมากถึง 61 รูปภาษาซึ่ง

มากกว่าคำศัพท์อวัยวะภายนอกที่พบ 53 รูปภาษา ถึงแม้คำศัพท์อวัยวะภายนอกจะปรากฏได้หลากหลายคำกว่าแต่จำนวนรูปภาษาก็น้อยกว่าคำศัพท์อวัยวะภายใน โดยถ้าคิดเป็นค่าเฉลี่ยของรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะภายในคิดเป็น 53.51% ส่วนรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะภายนอกคิดเป็น 46.49%

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้สรุปมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายที่ใช้ในการแสดงอารมณ์

1.1.2 มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับอวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์

ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์โดยใช้แนวคิดเรื่องการถ่ายโยงความหมายในทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริธานของคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่นำมาใช้ในลักษณะเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัวและอารมณ์รัก จากการวิเคราะห์การถ่ายโยงความหมายที่เกิดขึ้นของรูปภาษาแสดงอารมณ์จากวงความหมายต้นทางที่เป็นความหมายเดิมไปยังวงความหมายปลายทางที่เป็นความหมายแสดงอารมณ์ ผู้วิจัยพบมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายจำนวน 6 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน และมโนทัศน์พื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยจะได้สรุปตามอวัยวะต่างๆ ที่แสดงมโนทัศน์แต่ละมโนทัศน์ดังต่อไปนี้

อวัยวะ 'ใจ' 'หัวใจ' พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย 'ใจ' 'หัวใจ' ทั้งหมด 5 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์คน มโนทัศน์พื้นที่

อวัยวะ 'ปอด' พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย 'ปอด' เป็นสิ่งของ ได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ 'สมอง' พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย 'สมอง' เป็นพื้นที่ ได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ 'ตา' 'ดวงตา' 'นัยน์ตา' 'สายตา' พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย 'ตา' 'ดวงตา' 'นัยน์ตา' 'สายตา' ทั้งหมด 3 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร

อวัยวะ 'หน้า' 'ใบหน้า' พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย 'หน้า' 'ใบหน้า' ทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน

อวัยวะ ‘ปาก’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ปาก’ เป็นสิ่งของได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘หู’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘หู’ เป็นภาชนะได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘แก้ม’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘แก้ม’ ทั้งหมด 2 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ

อวัยวะ ‘จมูก’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘จมูก’ เป็นภาชนะได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘หัว’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘หัว’ เป็นสิ่งของได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘คอ’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘คอ’ เป็นสิ่งของได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘อก’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘อก’ ทั้งหมด 4 มโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์คน มโนทัศน์พื้นที่

อวัยวะ ‘ขา’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘ขา’ เป็นสิ่งของได้เพียงมโนทัศน์เดียว

อวัยวะ ‘มือ’ พบว่าผู้ใช้ภาษามีมโนทัศน์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย ‘มือ’ เป็นสิ่งของได้เพียงมโนทัศน์เดียว

1.2 อภิปรายผล

การวิเคราะห์การใช้รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยที่แสดงอารมณ์พื้นฐานทั้ง 5 อารมณ์ ได้แก่ อารมณ์สุข อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ อารมณ์กลัวและอารมณ์รัก พบคำศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะร่างกายทั้งหมด 14 อวัยวะ โดยแบ่งเป็นอวัยวะภายใน 3 อวัยวะ ได้แก่ ใจ ปอด สมอ และอวัยวะภายนอก 11 อวัยวะ ได้แก่ หัว หน้า ตา จมูก ปาก แก้ม ขา อก หู มือ คอ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานของงานวิจัยที่วางไว้คือพบคำศัพท์อวัยวะร่างกายภายนอกปรากฏในรูปภาษาแสดงอารมณ์มากกว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายใน อาจเป็นเพราะว่าเมื่อเวลาที่ผู้ใช้ภาษาไทยต้องการจะใช้รูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายมักจะนึกถึงอวัยวะภายนอกมากกว่าเนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้สื่อสารสามารถแสดงให้เห็นได้ชัดเจนมากกว่าคำศัพท์อวัยวะที่อยู่

ภายในร่างกาย แต่หากเปรียบเทียบจำนวนรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะในร่างกายก็จะพบว่าคำศัพท์อวัยวะภายในร่างกายมีจำนวนรูปภาษาแสดงอารมณ์ได้มากกว่าคำศัพท์อวัยวะภายนอก

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของยู (Yu. 1998) ที่ศึกษาการใช้ภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะในร่างกายในภาษาจีน พบว่ามีคำศัพท์อวัยวะในร่างกายที่ใช้ในลักษณะเปรียบเพื่อแสดงอารมณ์ ทั้งหมด 27 อวัยวะ โดยคำศัพท์อวัยวะที่พบในข้อมูลเฉพาะภาษาจีนไม่พบในข้อมูลภาษาไทยทั้งหมด 19 อวัยวะ แบ่งเป็นอวัยวะภายนอก 13 อวัยวะ ได้แก่ หน้าผาก คิ้ว ฟัน ลิ้น ผมก้น หนวด คอ ท้อง ผิวหนัง ข้อมือ เท้า และส้นเท้า ส่วนคำศัพท์อวัยวะภายใน 6 อวัยวะ ได้แก่ ตับ กระเพาะ ถุงน้ำดี ม้าม ไส้ ส่วนคำศัพท์อวัยวะที่พบเฉพาะข้อมูลในภาษาไทยได้แก่ คำว่า แก้ม ขา และสมอง เมื่อพิจารณาความแตกต่างที่เกิดขึ้นของทั้ง 2 ภาษานั้น เป็นไปได้ว่าขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันทำให้มีลักษณะการใช้คำศัพท์อวัยวะในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์ที่ต่างกัน เช่น คำศัพท์อวัยวะเท้าหรือส้นเท้าที่ใช้ในแสดงอารมณ์ภาษาจีนสามารถแสดงอารมณ์ในเชิงบวก แต่สำหรับในภาษาไทยนั้นเราจะไม่พบคำศัพท์ของคำว่า เท้า ส้นเท้า ขา หรืออวัยวะส่วนล่างของร่างกายที่ใช้ในการแสดงอารมณ์ในเชิงบวกอาจเป็นเพราะคนไทยมองว่าเป็นอวัยวะที่เป็นส่วนที่ต่ำมักสัมผัสกับสิ่งที่ไม่สะอาดจึงไม่ถูกนำมากล่าวในทางที่ดี

จากผลการศึกษายังพบว่าคำศัพท์อวัยวะ ใจ ที่เป็นอวัยวะภายในร่างกายมีจำนวนรูปภาษาแสดงอารมณ์ได้มากที่สุดและมีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้ ทั้ง 5 อารมณ์ ทำให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาไทยให้ความสำคัญกับอวัยวะใจ ในการแสดงอารมณ์เพราะมองว่าใจเป็นที่กักเก็บบรรจุอารมณ์ความรู้สึกอยู่ภายใน ซึ่งคำศัพท์อวัยวะอีกหนึ่งคำที่มีความหมายในเชิงเปรียบแสดงอารมณ์พื้นฐานได้ ทั้ง 5 อารมณ์เหมือนกับคำศัพท์อวัยวะใจนั้นก็ คือ ออก ถึงแม้จะปรากฏจำนวนรูปภาษาที่น้อยกว่า ทั้งนี้ผู้วิจัยมองว่าทั้งอวัยวะใจและอกน่าจะเป็นอวัยวะที่ใช้แทนกันได้อาจเป็นเพราะอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน และโดยส่วนมากมักจะพบรูปภาษาที่มีคำว่าอกและใจปรากฏอยู่ด้วยกันเสมอ เช่น หนักอกหนักใจ ทุกข์อกทุกข์ใจ ชอบอกชอบใจ ครีมนอกครีมนใจ ร้อนกร้อนใจ อึดอึดใจ ตีอกตีใจ

เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอื่นที่มีการใช้คำศัพท์อวัยวะในรูปภาษาแสดงอารมณ์พบว่าภาษาต่างๆ มีการใช้คำศัพท์ 'ใจ' เหมือนกันเช่น การศึกษาของไวนิค (Ene Vainik. 2002) ในภาษาเอสโตเนีย การศึกษาของโคเว็คเซส (Kövecses. 2000) ในภาษาอังกฤษ และภาษาจีนจากการศึกษาของยู (Yu. 1998) ทำให้เห็นได้ว่าผู้ใช้ภาษาไทย ภาษาเอสโตเนีย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ให้ความสำคัญกับอวัยวะ 'ใจ' เหมือนกัน ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่าอวัยวะ 'ใจ' คือภาษาบรรจุอารมณ์ ดังนั้นเมื่อเวลาที่ต้องการที่จะแสดงอารมณ์จึงมักมีคำว่าใจที่ถูกใช้ใน

ความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งนอกจากคำศัพท์อวัยวะจะถูกใช้ในภาษาไทยเชิงเปรียบเทียบเพื่อแสดงอารมณ์แล้วนั้น ยังมีการศึกษาของสุกัญญา รุ่งแจ้ง (2548) ที่ทำให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษาไทยนั้นมองว่าคำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ เมื่อใช้ในภาษาไทยเชิงเปรียบเทียบสามารถมีความหมายได้มากกว่าเรื่องของอารมณ์ โดยมีความหมายแสดงถึงคน เช่น คุใจ หวานใจ ขวัญใจ แสดงการกระทำ เช่น กลับใจ ห้ามใจ จูใจ แสดงสภาพ เช่น เฉลียวใจ ผั่งใจ สิ้นใจ แสดงความรู้สึก เช่น โลงใจ ติดใจ ใจเหี่ยว และแสดงลักษณะนิสัย เช่น ใจดี ใจพระ ใจร้อน และเมื่อวิเคราะห์ห้วงโศกเศร้าที่เกิดขึ้นจากการใช้คำว่า ‘ใจ’ ในข้อมูลนั้นพบว่าใจเป็นมนุษย์และคุณสมบัติของมนุษย์

จากการวิเคราะห์ห้วงโศกเศร้าของผู้ใช้ภาษาเกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะร่างกายในการแสดงอารมณ์ ผู้วิจัยพบคำศัพท์อวัยวะแสดงมโนทัศน์ 6 มโนทัศน์ดังนี้ มโนทัศน์ภาชนะ มโนทัศน์สิ่งของ มโนทัศน์ธรรมชาติ มโนทัศน์อาหาร มโนทัศน์คน และมโนทัศน์พื้นที่ โดยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับคำศัพท์อวัยวะในการแสดงอารมณ์ที่พบมากที่สุดคือมโนทัศน์สิ่งของ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าผู้ใช้ภาษาไทยมีการมองว่าคำศัพท์อวัยวะร่างกายที่ใช้ในการแสดงอารมณ์นั้นโดยส่วนมากเป็นสิ่งที่เพราะคุณสมบัติของสิ่งของคือสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานะรูปร่างได้ง่ายจึงนำมาเปรียบเพื่อกล่าวถึงอารมณ์เพราะว่าอารมณ์ก็ถือเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายตลอดเวลาตามที่บริดจ์ (Bridges. 1932) ได้กล่าวไว้

จากผลการวิเคราะห์กระบวนการทางความหมายตามแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาณของอุปลักษณมโนทัศน์อวัยวะร่างกายจากรูปภาษาแสดงอารมณ์ในภาษาไทยถือเป็นการขยายแนวความคิดของ เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff and Johnson. 1980) ที่ได้เสนอว่าอุปลักษณสามารถสะท้อนระบบความคิดของมนุษย์ได้ ด้วยเหตุที่อารมณ์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ ดังนั้นรูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย จึงสะท้อนระบบความคิดของมนุษย์ได้เช่นกัน

1.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยถิ่นของไทยเพื่อใช้มานำเพื่อเปรียบเทียบกันในแต่ละถิ่น ซึ่งจะทำให้เห็นความแตกต่างด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ รวมถึงศึกษารูปภาษาแสดงอารมณ์ที่มีคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาต่างๆ ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนว่ามีความเหมือนหรือต่างอย่างไรกับภาษาไทย เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นพื้นฐานทางความคิดจากการใช้ภาษาต่อไป

บรรณานุกรม

- การุญญี พนมสุข. (2549). การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปลักษณบทร้อยในวรรณกรรมไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติมา จารยะพันธ์. (2539). อุปลักษณสงครามในชาวกีฬาในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวดี ศรลัมพ์. (2548, มกราคม-มิถุนายน). อุปลักษณตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตรปริชาน. วารสารศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร. 5 (1): 1-19.
- (2557 กรกฎาคม-ธันวาคม). *Colors as Conceptual Metaphors of Emotions in English and Thai: A Cognitive Linguistics in Focus*. วารสารภาษาและภาษาศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร. 33 (1)
- ชัชวดี ศรลัมพ์. (2538). การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “เข้า”. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ภาษาศาสตร) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวดี ศรลัมพ์. (2544). วิชาระบบความหมายในภาษาไทย ภ.603. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิตติมล วทัญญูตานนท์. (2557). การศึกษาการขยายความหมายของคำเรียกรสในภาษาไทย. ปริญญาณิพนธ์นิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวรรณ พันธุมธา. (2544). คลังคำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- (2554). *ไวยากรณ์ไทย: ชุดบรมราชกุมารีอักษรานุรักษ์ (ลำดับที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
- นันทนา วงษ์ไทย. (2552). *อุปลักษณประสาทสัมผัสในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตรปริชาน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ภาษาศาสตร) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา วงษ์ไทย. (2554). *ประสาทสัมผัส : พื้นฐานของระบบมโนทัศน์แบบอุปลักษณ*. วารสารอักษรศาสตร มหาวิทยาลัยศิลปากร. 33 (2): 249-270
- (2558 พฤษภาคม). *The meaning extension of human body part terms in Thai idioms*. Asian social science. 11(9)

- เปรมกมล สถิตเดชกุญชร. (2551). การศึกษากระบวนการทางความหมายของอุปลักษณ์จาก
อินเทอร์เน็ตในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ผาสุก มหรรฆานุเคราะห์ และคณะ. (2553). ตำรากายวิภาคศาสตร์ทั่วไป. ภาควิชากายวิภาค
ศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มรินดำ บุรุงโรจน์. (2548). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในบทเพลงลูกทุ่งไทย.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- โยธิน ศันสนยุท และคณะ. (2533). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
บริษัท นานมีบุ๊คส์.
- รุ่งทิพย์ รัตนภานุสร. (2549). การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาใน
ภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2539). จิตวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรวรรณา เพ็ชรกิจ. (2551). การศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งในภาษาไทยตามแนวปริชาน
ศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วารุณี ภูาสกุล. (2554). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภชัย ติระวิชัย. (2549). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์
อ.ม. (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา รุ่งแจ้ง. (2548). อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ของการใช้คำว่า “ใจ” ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สินีนาง วัฒนสุข. (2549). อุปลักษณ์แสดงอารมณ์รักในเพลงไทยสากลสำหรับวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุรวิ ศิวะแพทย์. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อนัตตยา คอมิธิน. (2548). การศึกษาการตั้งชื่ออาหารในภาษาไทยตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์
ปริชาน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.

- อนุমানราชชน. พระยา. (2499). *นิรุกติศาสตร์ ภาค 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- อุทุมพร มีเจริญ. (2542). *การศึกษาความหมายเปรียบเทียบของคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทย*.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา พงษ์ชัยวิบูลย์. (2544). *อุปสรรคการณ์การเมืองในภาษาไทยตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน*.
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารี เพชรผดุง และคณะ. (2541). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- Andrew B. Criden. (1983). *Psychology*. The United States of America: Scott, Foresman and Company.
- Black, M. (1979). *More about Metaphor*. In Ortony, A. (Ed), *Metaphor and Thought*. 19-41. Cambridge: Cambridge University Press.
- Croft, W.; & Cruse, D. A. (2004). *Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goddard, C. (1998). *Semantic Analysis: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Henry G, Alan J. F, Daniel R. (2003). *Psychology*. London: Norton & Company.
- Izard, C.; & Malatesta, C. (1987). *Perspectives on Emotional Development : Differential Emotions Theory of Early Emotional Development*. In J. D. Osofsky (Ed.), *Handbook of Infant Development* (pp. 494-554). New York: Wiley.
- King, B. (1989). *The Conceptual Structure of Emotional Experience in Chinese*.
Unpublished Doctoral Dissertation, Ohio State University, Department of East Asian Languages and Literatures.
- Kövecses. Z. (1986). *Metaphor of Anger, Pride and Love: A Lexical Approach to the Structure of Concepts*. Amsterdam: John Benjamins.
- (2002). *Metaphor and Emotion: Language, Culture and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kvalheim, D. R. (2000). *Conceptual Metaphors of Time in Thai and English*. Unpublished Master's Thesis, Chulalongkorn University, Faculty of Arts, Department of Linguistics.
- Lakoff, G.; & Johnson, M. (1980). *Metaphor We Live By*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

- Ogden, C. K.; & Richards, I. A. (1972). *The Meaning of Meaning: A Study of The Influence of Language upon Thought and of The Science of Symbolism*. London: Routledge & Kegan Paul LTD.
- Ortony, A.; & Turner, T.J. (1990). *What's Basic about Basic Emotions*. *Psychological Review*, 97, 315-331.
- Palmer, F. R. (1976). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sandström, K. (2006). *When Motion Becomes Emotion: A Study of Emotion Metaphor Derived from Motion Verbs*. Department of Languages and Culture, Luleå University of Technology.
- Sweetser, Eve, E. (1990). *From Etymological to Pragmatics: Metaphorical and Cultural Aspects of Semantics Structure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ukosakul, M. (1999). *Conceptual Metaphors Motivating The Use of Thai "Face"*. Unpublished Master's Thesis, Payap University, Linguistics Department.
- Ullmann, S. (1962). *Semantics: An Introduction to The Science of Meaning*. Oxford: Basil Blackwell.
- Ungerer, F; & Schmid, H. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. London: Longman.
- Wierzbicka, A. (1992). *Defining Emotion Concepts*. *Cognitive Science*, 16. 539 – 581. Linguistic Arts. Australian National University,
- Yu, N. (1998). *The Contemporary Theory of Metaphor: A Perspective from Chinese*. Amsterdam: John Benjamins.
- Zimbardo, Philip G. (1992). *Psychology and Life*. New York : Harper Collins Publishers.

ข้อมูลคำศัพท์อวัยวะร่างกายในภาษาไทยที่มีลักษณะเปรียบเพื่อแสดงอารมณ์

1. คำศัพท์อวัยวะ ‘ใจ’ ‘หัวใจ’

อารมณ์สุข

1. ใบหน้าที่ร้อนผ่าวนั้นกลับค่อยๆ ปรากฏรอยยิ้มออกมาจนกลายเป็นรอยยิ้มกว้างพร้อมกับความร่าเริงบนแก้มทั้งสองข้างเพิ่มขึ้นแผ่ขยายไปถึงท้ายทอย หัวใจของฉันกำลังพองโตด้วยความปิติ ซึ่งฉันเองก็ไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไม แต่ที่แน่ๆ มันเกิดขึ้น”
2. เมื่อได้ยินอีกฝ่ายตกปากรับคำเช่นนั้น กรมศาสตร์ก็ค่อยใจชื้นขึ้น เธอเงยหน้าขึ้นสบสายตากับเขา และพบว่าแววตาที่ทอดมองมาอย่างจริงจังเมื่อครู่ค่อยอ่อนแสงลงกลายเป็นแววตาคู่เก่าที่เธอกำลังเริ่มจะคุ้นเคย แต่เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง
3. มองราคาแล้วโล่งใจ โชคดีที่ราคามันไม่เกินห้าสิบบาท ไม่งั้นคงขอรูดบัตรแลกแต้มแบบในโฆษณาหรือป่ะลายนิ้วมือแทนแหงๆ บ้านเธออยู่แถวนี้หรอ อ้อ." พอบอกว่าถึงบ้านฉันแล้วอิตาลีก็เอ่ยถามด้วยน้ำเสียงประหลาดหทัย
4. ซีเดียพยักหน้าแล้วเอ่ยถามเจ้าชาย ท่านต้องการให้หม่อมฉันกับผู้หญิงคนนี้มีอะไรกันเพื่อผลิตทายาทให้แก่ดินแดนความรักใช้มั้ยกระหม่อมถูกต้องแล้วเจ้าเข้าใจอะไรได้ง่ายดีมากถูกใจ ข้าฉัน
5. ซึ่งไม่รับกับตัวตนเลยแม้แต่น้อย จริงๆ แม่เรียกน้องแนนนะ หุ หุ ลูกบังเกิดเกล้าปราดเข้ามาแตะหน้าผากและเนื้อตัวแม่ เมื่อเห็นว่าไม่ร้อนก็สบายใจขึ้น; แม่คิดยังไงนะ ถึงจะให้แนนไปเป็นพยาบาลตามูมอะไรเนี่ย
6. เหลือง แดดเหลืองเลื่อนลงสลัวลุด ได้กลิ่นดอกอุนอ่อนๆ หอมเย็นชื่นใจ เดินลึกเข้าไป เย็นเยือกๆ ที่ท้ายทอยเหมือนมีคนจ้อง หันขวับแล้วสะดุ้งตกใจ ใครไม่รู้ สวยงามบาดตา ทำทนาย้วยุ ขาขาวโผล่ผ้าออกมาถึงโคน
7. ตูบ ตูบ ตูบ ตูบ ไม่ใช่เสียงผีทำหรรษาที่ดังในหูฉันตอนนี้ แต่เป็นใจของฉันต่างหาก ฉันไม่สามารถยับยั้งความรู้สึกนี้ได้เลย กลับเป็นสุขใจที่ได้รู้สึก มันเป็นอย่างที่แปลกใหม่และฉันก็ชอบมากด้วย
8. ยืนดูไอ้จ๊กโก้นั้นเปิดประตูให้เจ้าของนิวยอร์กพามันไปที่รถ ซึ่งคนในรถที่เปิดประตูออกมาก็มีที่ท่าดีใจกันยกใหญ่ จนไอบ้านั้นรำพึงเบาๆ แต่บ้าแกหุดี จบหมากับเจ้าของพบกันแล้วงานของเราเสร็จ
9. กรุงเป็นระยะเวลาเดินทางด้วยรถไฟประมาณ 40 นาที บ้านโฮลคอมเบ้นั้นกว้างใหญ่ทั้งตัวบ้านและที่ทาง ชูมาเกอร์พอใจบ้านหลังนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเงียบสงบ มีห้องอ่านหนังสือส่วนตัว มีที่พอทำแปลงสวนครัวและเลี้ยงสัตว์น้อยใหญ่ได้

10. ไป อะ หัวใจยังว่างใช่ไหม น้อยหน้าชอบโดนวิ่งราวหัวใจอยู่เรื่อยเลยเหมือนกัน ถ้ามีไปไป อยู่ด้วยคงอ่อนใจ "- -^^" เนื่อบอกว่าอย่าทำหน้าเห่บดใจอย่างนั้นใส่น้อยหน้าใจแล้วแค่นี้ก็รักหมดใจแล้วนะ

11. แต่พอพะแนงมันได้งานเพราะแม่พิกุลเขาช่วย ยายก็ค่อยเบาใจหน่อย มีหลานเก่งมันก็ดี อย่างนี้ละอาจารย์มองหน้าซึ่งมีรอยยิ้มแหยๆและแววตาที่แสดงออกชัดว่าละอายใจนั้นแล้ววิทวัสก็นึกสงสารเจ้าหล่อนขึ้นมาเป็นครั้งแรก

12. คนดวนนะจะ พลอยบีบไหล่ให้กำลังใจเพราะเข้าใจความกระอักกระอ่วนของน้องสะใภ้ ดี อ้อ เป้พยักหน้า ค่อยคลายใจขึ้นหน่อยหลังรู้ว่าในที่สุดก็เป็นเรื่องของจังหวะและเวลาที่บังเอิญมาประจวบเหมาะ บริษัทต้องการคนและเธอต้องการงาน เรื่องมีอยู่เท่านี้จบ

13. เป็นการคร่ำครวญถึงนางอย่างสิ้นไร้ความหวัง กวีบรรยายถึงกลิ่นหอมของไม้กฤษณาอันถูกเผาด้วยไฟป่าว่าเป็นกลิ่นอันชวนอภิมยใจ แต่ก็ยังเป็นเพียงมายาที่ลวงล่อให้กวียิ่งคร่ำครวญนางยิ่งขึ้น เพราะผัสสะอันหอมหวานแห่งกฤษณานั้นมีอาจทดแทนนางที่รัก

14. ที่แน่นอนรักษาศิลปะทำทานจะสุขสันต์เป็นชนได้ขึ้นวิมานสำราญใจ เพลงขอทานตัวอย่างพรที่หวังประโยชน์สูงสุด มีมากทำมากมีน้อยทำน้อยอย่าให้ลูกคอยอยู่นานนาน

15. เป็นเพลงของพวกวณิพกที่ไร้เกียรติ ในทางตรงกันข้าม ชาวบ้านกลับมองว่า คณะเพลงบอกบุญจังหวัดตราดนั้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือสร้างความบันเทิงใจให้ถึงที่แล้ว ยังเป็นเสมือนสะพานที่ทอดไปยังสวรรค์ เพราะเมื่อทำบุญกับคณะเพลงบอกบุญจังหวัดตราดแล้วย่อมไปเกิดบนสวรรค์

16. รู้สึกเบาใจการออกเรือนไปอย่างสง่างามของบุตรสาวคนโตนับเป็นการเริ่มต้นที่ดีของคนรุ่นลูกวันนี้เจ้าสัวล่อแซร์รู้สึกปลอดโปร่งใจ ไม่แพ้วันที่ยกประตูบ้านตามฤกษ์ยามได้สำเร็จคาดอีกไม่นานนักสุ่นและแก้วสองดรุณีที่เหลือ

17. พระเจ้าฟีนางเธอฯ มากมาย แต่ส่วนใหญ่ไม่ทราบรายละเอียดในพระกรณียกิจมากนักแต่เมื่อได้เข้าชมนิทรรศการ ทำให้หนูรู้สึกปลื้มใจมาก และได้ทราบว่าพระองค์ทรงสนพระทัยในการช่วยเหลือและดูแลพสกนิกรของพระองค์เป็นอย่างมาก

18. เป็นตุ๊กตากระต่ายสีขาวสวยสะอาด มองปราดเดียวก็รู้ว่ามันแพงเหลือใจ หนูไหว้ขอบคุณแม่แล้วรับมันมาอุ้ม ขนมันนุ่มเนียนละเอียดแล้วก็หอมอบอวลใจ หนูกอดมันแนบอก แล้วรำพันว่า นุ่มจังเลย นุ่มจังเลย

19. ชีตติของหลานนัก ช่วยให้รู้จักหลายเมือง และรู้ว่าเองกะเมืองดีกันจะใด ผิดใจกันจะไเพิลิตเพิลินใจยิ่งนักเจ้า เจ้าน้อยสิงห์เห็นธิดากำลังเบิกบานกับเรื่องเล่า ซึ่งเป็นเรื่องจริงที่เกิดแก่อาณาจักรล้านนา แก่เชียงใหม่ ลำพูน

20. จิตใจครึกครื้น เเห่เหิม คึกคะนอง ซึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ออกอาจ เช่น ประกอบอาชญากรรมได้สติปัญญามีที่บ มีหูแว่ว ภาพหลอน ประสานหลอน ความคิดแบบหลงผิดและหากสุดตมต่อไปจะค่อย ๆ หมดสติจนถึงขั้นโคม่าและตาย

21. หมูยอเฝ้าหน้าแดงด้วยความอาย ผู้หญิงที่หน้าแดงตามธรรมชาติงามแท้ ๆ เลือดช่านจนไปถึงใบหูที่เล็กบางและคอระหงกลมกลิ้ง ลูกพยายามเบนสายตาไปทางอื่น ด้วยเกรงว่าทั้งสองจะจับความในใจของลูกได้ อังบัวยหัวเราะชอบใจ

22. เพราะบนเตียงนอนมีตุ๊กตาหมีแพดดิ้งตันที่เธอซื้อไว้ครั้งไปบารเมื่อปีก่อนตั้งอยู่ นีซแผ่ลูกคำต่างหูที่ได้อย่างทะนุถนอม นึกถึงชายหนุ่มที่ยื่นมาให้เธออย่างเก๋ไก๋ก็ยิ่งยิ้มพร่า หัวใจอัดแน่นด้วยความสุข

23. ทั้งหมดนั้นคือข้อควรใช้เวลาดำเนิน น่องอาจคิดว่าย่างยากจึงหนอ เพราะฉะนั้นมีข้อบอกข้อสุดท้าย จำเป็นมากเชียวสำหรับการดำเนิน ทำให้สนุก เราจะเจอโลกใหม่กันแล้วค่า อันตรายในเรื่อง ระวังอยู่ใกล้สิ่งเหล่านี้จะ

อารมณ์เศร้า

24. เขาชะเง้อมองดูทางที่มาจากบ้าน หล่อนคงจะหายโกรธเขาแล้ว และมาหาให้เขาเห็นหน้าพอชื่นใจสักหน่อยเป็นไร ใจของเขารำรือ ตั้งนี้จนกระทั่งค่ำ ก็ไม่มีใครโผล่ไปให้เห็น แม้แต่ตุ๊กตี ไม่รู้ว่าหล่อนพลอยโกรธเขาไปด้วยหรือ

25. จากตึกเรียนด้วยหัวใจห่อเหี่ยว ไม่ชอบบรรยายภาคอิมคริมแบบนี้เลยให้ตายเถอะ -- "ดิสนีย์!" หืมมม O_O ถ้าหุฉันไม่ฝาดูสิก็ว่าฉันจะได้ยินเสียงของใครฟะ และเมื่อฉันหันไปทางด้านขวามือ ฉันก็พบกับใครฟะที่สะพายกระเป๋า

26. ขึ้นอุ้งจึงมีชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง และเฝ้ารอคอยการกลับมากรุงสยามของท่านหญิงมาเหมี่ยวด้วยใจทรมาน เพราะนางหวั่นใจว่าจะรักษาคำสัญญาที่ว่าจะมอบทับทิม ให้ท่านหญิงมาเหมี่ยวตามคำของร้องของแม่ตะละ ไว้ได้ เราหม่อมมัลลย์และท่านหญิง

27. กรุงหงสาวดี มาเหมี่ยวคงทำไม่ได้ เพราะไม่ทราบว่ายับทิมอยู่ที่ไหนคะ มาเหมี่ยวเสียใจ จริง ๆ ท่านหญิงมณีมินตราห้ามหำร้องให้สะอึกสะอื้น เวลานี้ไม่จำเป็นต้องเก็บความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยวไว้ภายในใจอีกต่อไปแล้ว ท่านหญิงมณีมินตราพึ่งสงบพระทัยอยู่สักพักก็ได้ยิน

28. ที่อาบไปด้วยน้ำตาของเธอ พุดพุดกับผมดาร์ล่า ได้โปรดพุดกับผม ได้โปรด น้ำเสียงของเขาสั้นเครือ ในใจปวดร้าว จนแทบแตกเป็นเสี่ยง ๆ ดาร์ล่าขยับปากไปมา แต่เธอไม่สามารถเปล่งเสียงออกมาได้ เลือดที่ไหลทะลักออก

29. มีรูปครอบครัว อันประกอบไปด้วยมารดาพี่ชายและตัวของสาวน้อยเอง ยืนยิ้มแก้มปริเห็นพ่ันกระต่ายอยู่ตรงกลาง ภาพนั้นได้ถูกเจ้าของห้องหยิบขึ้นมาพิจารณาหน้าตาไหลหยดย้อยอาบแก้มอ้อม ด้วยความเสียใจน้อยใจ ความทรงจำครั้งเก่าในอดีตกลับมาเตือนใจอีกครั้ง

30. โดยพยายามโยงถึงสถานการณ์เศรษฐกิจในเยอรมัน ด้วยสภาพของเยอรมันนับแต่หลังสงครามเป็นต้นมาทำให้เขาขมขื่นใจ มาตลอด เขามักถกเถียงอย่างหน้าดำคร่ำเครียดกับเพื่อนนักศึกษา ถึงปัญหาอันสืบเนื่องมาจากสนธิสัญญาแวร์ซายส์กับหนทางที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ให้ตกไป

31. มหาวิทยาลัยจะไม่ให้เรียนต่อได้ ถ้าใครจะเข้าใจว่าปูเรียนที่ไหนก็สุดแต่แล้วกันเครียดมัย เหนื่อยใจนะ เครียดกันทั้งบ้าน ปูเครียดทั้งบ้าน ปูเครียดทั้งบ้าน ขอร้อง ปลอ่ยให้ปูมีความสุขของปูเหอะ ปูพูดเสียงเครือๆ

32. ฟรังค์เลือกที่จะฉีดยาให้จากไปโดยสงบ put to sleep เพื่อตัดความทรมานทางกายของหมาและตัดความทรมานใจของเจ้าของ อาจารย์ชัยณรงค์เล่าให้ฟังว่า หมาฟรังค์บางตัวยังแข็งแรงมาก แต่เจ้าของจะกลับเมืองนอก เอามาให้ผม

33. มุมปากสั้น หางตาดูเหมือนจะกระตุกถี่ เป็นอาการประจำตัวของเขาที่มักจะเกิดขึ้นเมื่อ สะเทือนใจสุดขีดท้ายที่สุด จึงพยักหน้า เอาเถอะ ถ้ารักจะระยำ ก็ระยำไปให้สุดฤทธิ์ ถูกตำรวจจับเมื่อไหร่ มึงอย่ามาอ้างว่าเป็นลูกกู

34. เพียงแต่คิดพระอัศรมเหล็กที่ทรงต้นตันกลั่นอัสสุชลไว้มิได้ จึงยกพระหัตถ์ขึ้นไหว้เจ้านายพอลูกมาเล่าโทษกันดังนี้ ข้าทุกข์ใจยิ่งนัก." มหาเทวีทรงพยักพระพักตร์นิ่งอยู่ สรุเสียงพระเป็นเจ้าก็ก้องร้องขึ้นมา เมื่อเจ้าชายคำท่าท่าจะสู้

35. อยู่ห่างๆ ไม่จำเป็นต้องเปิดตำราคนนอกหักเล่มไหนทั้งสิ้น เธอก็ฟันธงได้ว่าเขาต้องการอยู่เงียบๆ เพื่อรักษาแผลใจ ไม่ควรที่เธอจะเจียดกรายเข้าไปรบกวนเด็ดขาด ท่าทางเกรงอกเกรงใจผิดธรรมชาติคนร่าเริงของญาติพี่น้องทำให้พี่จัมพ์ทนไม่ไหวต้อง

36. เราได้แต่เศร้าใจ เพราะมันเป็นความจริงสำหรับเราอย่างแท้จริง หมดทางเผยใจให้เธอได้เห็น." คุณว่าถ้าใจของเราทั้งสองตรงกัน จะเป็นไปได้ไหม ถ้าเราจะแต่งงานกันเพียงคิดแค่นี้เราก็อายใจจังเลย

37. เหตุผลการตายดูธรรมดาซะจนน่ากลัว ตั้งแต่นั้นคนอยากรู้ทั้งสองก็นั่งเงียบมาตลอดทาง บรรยากาศในงานศพชวนสลดหดหู่ใจอย่างน่าประหลาด เสียงร้องสะอื้นให้ดังระงมไปทั่วทั้งงาน ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงต่างนั่งนิ่งก้มหน้า มิไ่มีมากนักที่

อารมณ์โกรธ

38. คุณพี่ตากล้องซื้อตั้งพยายามอธิบายคอนเซ็ปท์ที่แสนจะสิ้นคิดให้ฉันฟัง ฉันก็พยักหน้าหงิกหงักไปตามเรื่องทั้งที่ในใจคุณเป็นไฟอื้อยอยากจะทำตายนี้อถ้าไม่เห็นแก่นาค

39. อยู่กับเกมคอมพิวเตอร์ในเครื่องแล็ปท็อป พอจบเกมก็หันไปหยิบผ้าขนหนูซึ่งวางอยู่บนหน้าผากของภรรยาออกมาชุบน้ำเย็น เช็ดให้ทั่วใบหน้าแล้ววางพาดลงบนหน้าผากอีกครั้ง คนกำลังหลับส่งเสียงอือออย่างขี้ใจ ยกมือขึ้นปัดผ้าเย็นให้ตกข้างลำตัว

40. ก็ชั่วโม่งก็เลือกจะอยู่กับฝั่งโน้นซะแล้ว และที่น่าเจ็บใจกว่านั้นฝ่ายตัวไม่มีใครยอมแลกข้างมาอยู่กับเขาเลยแม้แต่คนเดียว เบนหน้าผากฉันมีอะไรติดอยู่มัยวะ ฤๅถาม เหมิกาทำหน้าที่งๆ กับคำถามนั้น

41. ครูสาวสังหารปลัดหนุ่มนักเรียนนอกแค้นใจไม่ยอมหย่าเมีย แล้วระเบิดขมับตัวเองตาย เคียงกัน ความสุขในวงสนทนาของครูประชาบาลอีกอย่าง คือการนิททาล่าวโจมดีศึกษาอำเภอ โดยเฉพาะในยุคศึกษาตีครองเมือง ผมได้กล่าวถึงพฤติกรรมหลายอย่างของศึกษาข้างหูใจ เขามีหัวใจเป็นหญิง จะคิดจูบเธอได้ยังไงกัน ต้องใช้แน่ๆ กระซิบริกข้างหูนั้นละ

42. ซาครียาไววายในใจ รุสกีร้อนผ่าๆ ที่หน้าราวกับจะเป็นไข้ และเรียวแรงที่จะยืนก็แทบ จะไม่มีกระซิบริกข้างหูใจ เขามีหัวใจเป็นหญิง จะคิดจูบเธอได้ยังไงกัน ต้องใช้แน่ๆ กระซิบริก ข้างหูนั้นละ

43. ผ่านตาบ่อยๆ รำคาญใจแต่หาประวัติอย่างยาวไม่ได้ จึงได้แต่เก็บข้อมูลไว้เป็นข้อๆ คิด ว่าสักวันหนึ่งจะชำระให้หายกลุ้ม วันนี้นึกถึงห้างสี่ตึกอีก และเห็นว่าสมควรแก่เวลาแล้ว จึงขอเขียน เรื่องห้างสี่ตึกเพื่อแก้รำคาญเสียที

44. และสายตาคมหันมามองเธอถึงที่กึ่งขึ้นชม และเหนืออื่นใดโล่งใจให้เจียบๆ เรียบร้อย ไม่ นึกว่าสู้ยิบตาเหมือนกันนะทิพ คราวนี้พลังต่อสู้ของเธอค่อยๆ กลับคืน หากมาพร้อมอารมณ์ ร้อนๆ วูบๆ แล่นรบกวนหัวใจ

45. สายตาที่ฉันมองนายมันแปลกไปจนทำให้นายจับพิรุณได้ง่ายดายขนาดนั้นเลยหรือ ใจ ช่วงนี้เธอนอนไม่พอรีไรง ตาเยิ้มๆ พิกุล แป่ว ฉันไม่มองยะ!" ฉันหันไปแยกเขี้ยวใส่ตัวก่อนก้มกลับ ลงมาร่างภาพต่ออย่างหงุดหงิดใจ

46. ก็มันจริงนี่นา มืออย่างหรือ จะบังคับให้น้องชายย้ายออกจากที่นี่เพราะยัยนั้นสั่ง ทำเสียง ชนิดหนึ่งขึ้นจุก เบะปากหมิ่นๆ ก็มีย้ายออกหรือ ปริมาณไปเลิกคิ้วถาม ลืมความขุ่นข้อง หมองใจไปชั่วขณะหนึ่ง

47. ฮ่า ๆ ชอบซ้ำเติมนี้หว่า ผู้ชายแสนร้ายพูด ผมรู้สึกขัดเคืองใจจนปวดไปทั้งหัว ผมจะจำ ความร้ายกาจของเขาไว้ไม่มีวันลืม ผมพยายามมองหาเจ้าจ้าว ทั้งที่ผมเป็นคนขี้มั้น อยากให้มันตาย แต่ผมก็อยากใช้อิทธิฤทธิ์

48. พวกท่านยังจุตไฟเผาเสียราบ ข้ายังมีเคยคิดเจ็บแค้นท่าน แม้เมื่อพ่อข้าถูกฆ่าตายอย่าง ทารุณ ข้ายังทำใจโหดกรรม แต่ท่านกลับผูกใจเจ็บมีรู้จัก

49. เลยนายคนนี้เข้ามาเป็นก้างขวางคอซะได้ TT นึกว่าจะได้อยู่ตามลำพังกับไอค์แล้ว เชียว ฮี ฉันดับแค้นอยู่ในใจก็เลยกระแทกเท้าปึงปึงขึ้นห้องไปอย่างไม่สบอารมณ์

อารมณ์กลัว

50. นั่งลงไป แต่ซ่อนส้อมก็รักษากิริยา ทำได้เพียงแค่นั่งหน้าแดงเท่านั้น หน้าบานเชียวนะ ซ่อน เสียงเย็นเยียบของวิญญาณมะปรางดังอยู่ข้างหูของ ยมทูตมนุษย์สาวสะดุ้งโหยงด้วยความ ตกใจกรีด!" เสียงกรีดเบาๆ ทำให้คลื่นขมวดคิ้วมองลูกสาวเพื่อนพ่ออย่างงงๆ

51. สิ่งนาสะพริงกลัวชนิดจับขั้วหัวใจ ค้างคาตัวใหญ่ที่มีกรงเล็บสีดำ ปีกพังผืดสยายออกกว้าง ดวงตาสีดำลึบแวววาว มีจมูกเล็กเหมือนหนู เขาแยกเขี้ยวสีขาววาวรับมาให้ ก่อนจะยื่นมือที่ใหญ่และแห้งกร้าน มีปลายเล็บแหลมคมมาตึงร่างของ

52. ปล่อยโฮออกมาอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว ทันทึที่อยู่ใ่อ้อมกอดของมารดา เธอก็รู้สึกโล่งใจอย่างบอกไม่ถูก ความกลัวในใจเมื่อครู่ราวกับถูกลบหายไปจนหมดสิ้น สา เป็นอะไรไปลูกร้องไห้ทำไม บุษบาถาม เธอไม่เคยเห็นอาการตื่นกลัว

อารมณ์รัก

53. กระหม่อมจึงมาถวายบังคมลา ก่อนไปอยากจะทูลถามว่า ตลอดเวลาที่กระหม่อมถวายงานเป็นองครักษ์ กลับเข้าใจผิดเรื่อยมาว่าทรงโปรดกระหม่อม ขอเพียงได้ยินจากพระโอษฐ์ว่ามีใจให้กระหม่อม." เจ้าชายตะโดโมเอยทรงดำเนินช้า ๆ เข้ามาใกล้

54. เตียงในห้องชั้นบนก่อนห่มผ้าห่มผืนหนาให้ ใบหน้าอ่อนใสมยามหลับตาพริ้มดูบริสุทธิ์ไร้เดียงสาเหมือนเด็ก ๆ หลับผืนดินะเดียร์ เขากล่าวเบา ๆ พลังจุมพิตหน้าผากกลมมนอย่างรักสุดใจ บลัดดีแมรีครับ ไม่อ่อนและไม่แรงไปสำหรับผู้หญิง

55. หัวใจของเธอราวกับได้รับกระแสไฟฟ้าอ่อน ๆ แล่นวาบให้อบอุ่นไปทั่วทั้งหัวใจ เมื่อยามที่คนตัวสูงเอยกระซิบลาข้างหูเสียงนุ่มก่อนเดินขึ้นรถขับจากไป ผืนดินะทิพ ไว้เจอกันวันจันทร์

56. ผมรีบกดปุ่ม open ย่ำ ๆ ด้วยความร้อนใจ ไม่นานประตูลิฟท์ก็เปิดออกเหมือนใจตรงกัน เธอเองก็ยังยืนอยู่ที่หน้าลิฟท์ พอเห็นผม เธอก็ยิ้มกว้างด้วยความดีใจน้องอาร์ตไซมัย เธอทัก

57. นะ 'เราชอบผ้าใย เรารักผ้าใย เราคิดว่าเราเสียผ้าใยไปไม่ได้ แต่งานกับเราเถอะ' อิม อันหลังนี้ชักเวอร์ไปแฮะ รับกำไลนี้คืนไปเถอะนะ หุ่นหัวใจตกฮวบลงทันที เอ้อก็นี่ละดิ

58. สุดท้ายจะหักห้ามจิตคิดไฉน ถึงเผลอเหล้าเข้าสายก็หายไป แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน พระสุนทรโวหารภู่ จาก นิราศภูเขาทอง การทำงานเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจว่ามนุษย์เราเสพติดเพราะอะไร เรื่องของการติดยาเสพติดมิใช่เป็นเรื่อง

59. ชวนมอง ภาพตรงหน้างดงามราวกับภาพฝัน จนกลางดาวอดไม่ได้ที่จะคลายยิ้มออกมา แต้มใบหน้างดงาม และมันก็ช่วยไม่ได้เลยจริงๆ ที่อสมายะหันกล้องที่ตั้งอยู่ตรงหน้ามาเก็บภาพใครบางคนทีประทับอยู่ในหัวใจเขาไม่ยอมคลาย

2. คำศัพท์อวัยวะ 'ปอด'

อารมณ์กลัว

1. ไม่เห็นต้องทำหน้าสยองขนาดนั้นเลย เพิ่งรู้และว่าัยแอนเป็นโรคปอดแตกด้วย ปอรู้เรื่องนี้หรือเปล่า ฉันสา่ยหน้าโซ่ เพื่อนขา ถ้ายัยปอรู้คงยอมหรือก ฉันว่าแล้ว นี่แกจะทำให้เรื่องมันสาวเข้ามาหาพวกเรามากขึ้น

3. คำศัพท์อวัยวะ ‘สมอง’

อารมณ์สุข

1. รอยยิ้มของท่านจะไหลปรือออกมาพร้อมความเครียดนานาชนิดที่สะสมไว้นั้นแน่นอน แล้วท่านจะโล่งสมอง โล่งใจ มีพลังต่อสู้กับชีวิตในวันต่อไปอีกแสนนาน และสำหรับผู้รักเสียงสุนัข จะได้รับความน่ารักน่าสงสารน่าซาบซึ้งของเจ้าสัตว์เพื่อนยาก

4. คำศัพท์อวัยวะ ‘ตา’ ‘ดวงตา’ ‘นัยน์ตา’

อารมณ์สุข

1. ฉันบอกขอโทษเบาๆ ก่อนจะปรับเสียงดังขึ้นเพราะคนฟังดูท่าทางประสาทหูจะไม่ค่อยดีพอซีได้ยิน ดวงตา ของท่านก็ระยิบระยับ ขึ้นมาอีกครั้ง ตามด้วยส่งยิ้มสวยห้าวเพราะว่า
2. นั้น สร้อยมุกสีชมพูอ่อนสวยก็อวดโฉมปรากฏสู่สายตาของทุกคน แม้แต่วิธีที่มีสีหน้าเปื้อนหน้าแถมเฉยชายังอดตาวาวชื่นชมความสวยของมันไม่ได้ เมื่อคริสมอบสร้อยคอให้ลินเน็ต เธอก็วาดภาพสองภาพนั้นเป็นของขวัญกลับมาให้คริส
3. เควินเริ่มเห็นเค้ารางๆ ว่าเกิดอะไรขึ้นกับหญิงสาวที่เป็นความหวังของมิสซิสคลีฟ คุณเห็นวิกตอเรียใช่ไหม มุกพยักหน้าพร้อมเอ่ยรับคำด้วยน้ำเสียงที่ไม่ต่างจากติดอยู่ภายในลำคอดวงตา ที่เคยทอประกายสดชื่น ชุกช่น หมองหม่นลงราวกับท้องฟ้าสดใส
4. พี่อยากกินผักกาดส้ม นึกน้อง ผักกาดส้ม เจ้าอินทกัญจน์หันมามองหน้านัยน์ตา เปล่งแสงขึ้นบาน บ้านแม่ข้าเจ้าชายผักกาดส้ม ถ้าเจ้าพี่อยากกิน ข้าเจ้าจะให้ น้ำผักก็มี

อารมณ์เศร้า

5. หลังพักกลางวันเสร็จฉันก็เดินทำหน้าที่เป็นทูตเปิดพรางตาลอยอย่างหมดอาลัยในชีวิตชั้นห้องเรียนและพอเจอยัยแคร่ซึกซ์เข้าหน้าฉันก็เลยเล่าเรื่องทุกอย่างจนหมดสิ้นแถมยังเล่าเรื่องที่จะต้องบากหน้า

อารมณ์โกรธ

6. ก้าวลงมาจากรถ สิ่งแรกที่ฉันเห็นก็คือนัยน์ตาสีแดงเหมือนมีประกายไฟลุกโชน ของเขาที่หูข้างขวามีต่างหูรูปดาบที่ยาวลงมาจนเกือบจะถึงไหล่ ตัวของต่างหูทำจากอัญมณีสีแดงเพลิง

7. เอ่อนายดูพลังชีวิตไปจนอิมแล้วโซมัย ถึงได้มีแรงจูงใจตาขวางแบบนี้ส่วนฉันได้แต่นั่งกะปริบตาปริบๆ เอ๋รู้สึกเหมือนคนไม่มีแรงเลยใครกกกฮ้ายรู้สึกหิวอีกต่างหาก ท้องร้องเสียงดังจัง
8. เขายิ้ม และหลังมือเธออย่างสุภาพ ถ้าไม่เต็มใจผมไม่บังคับคุณ เธอหน้านี้ว่ ปรายตามองนิ้วที่เข้ามาแตะด้วยสายตาเย็นเยือกจนเขาชักมือออก แถมเสียงที่พูดก็เจือยาฉุนนิดๆ

9. คงจะนั่งรถเหาะกันหมดเหมือนในการ์ตูนละมัง เหย่ๆ ชักจะเริ่มห้วงอนาคตข้างหน้าซะ แล้วเด็กสาวคือนางตาคว่า ซาโนะมองท่าทางนั้นอย่างเอ็นดูบางทีการเดินทางย้อนเวลาของเธอคงทำให้ความทรงจำของทักษะพื้นฐานบางส่วนหายไป

10. แกมแก้วแทบร้องกรี๊ด เนื้อตัวสั้นเตาดวงตาพองโตลานเหลือกด้วยความโกรธ ก็ความจริงที่คุณคอยจ้องเด็กหน้าผีหลังที่สาวฉันทะชี คุณมันก็ไม่ใช่คนดีพิเศษอะไรหรอก ไอ้พวกมือถือสากปากถือศีล ทำตัวเป็นผ้าที่ตีแต่

11. เคยโดนคุณนายดำเอาบอย ๆ บางทีแก้วหาน้ำตัวเปียกโชก เสื้อผ้าแนบเนื้อ เสื้อคอกระเช้าตัวเดียวทำให้มองเห็นรูปร่างท่อนบนนกดตา แม่แก้วตายายหึ รู้จักระวังเสียมั่งชียะ คุณนายมองตาเขียว ที่หลังอย่าใส่เสื้อคอกระเช้าตัวเดียวออกไปตักน้ำ

อารมณ์รัก

12. ไม่ใส่กรอกหักคามือ ฉันหันมาประจันหน้ากับลิโอที่ยื่นหน้าเข้ามาใกล้จนเห็นขนตาสีดำชัดเจน ทำเอาฉันอ้าปากหุบปากไปมา พุดไม่ออกยิ่งกว่าเดิม อิตาลีโอก็ส่งตาวาวนมาให้

13. ฉันอยากคุยกับเธอตามลำพัง น้ำเสียงนั้นสงบนิ่งจนคนฟังประหลาดใจ เซอีนเอียงคอสบตาชายหนุ่มด้วยดวงตาสกใสจนเขารู้สึกร้อนวูบที่ใบหน้าเล็กน้อย ความลับเธอเป็นเรื่องที่สำคัญมากใช่มั้ย

5. คำศัพท์อวัยวะ 'หน้า' 'ใบหน้า'

อารมณ์สุข

1. นั่งลงไป แต่ซ่อนส้อมก็รักษากริยา ทำได้เพียงแค่นำแดงเท่านั้น หน้าบานเขียวชะอุ่ม เสียงเย็นเยียบของวิญญาณมะปรางดังอยู่ข้างหูของ ยมทูตมนุษย์สาวสะตุงโหยงด้วยความตกใจ กรีด!" เสียงกรีดเบาๆ ทำให้คลื่นขมวดควมมองลูกสาวเพื่อนพ้ออย่างงงๆ

2. ถ้าพูดกันถึงเรื่องความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในภูมิภาคแผ่นดินใหญ่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว ข้าพเจ้าต้องยอมรับอย่างหน้าชื่นว่า รู้ประวัติศาสตร์เวียดนามน้อยและล้าหลังกว่าบรรดาเพื่อนร่วมรุ่นมาก

3. ก็เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณเมื่อเห็นลิโอกับเฟิร์มเดินออกมาจากลิฟท์พร้อมกัน ดูพวกเขาพูดคุยกะหัวร่อต่อกระซิกกันสนุกสนาน หน้าซำยังทำหน้าระรื่นมองมาที่เพื่อน ๆ ในขณะที่สมองของฉันกำลังถูกควายตัวเชื่องเตะกลิ้งไปมา มันโหวงเหวงคิดอะไรไม่ออก

4. สูงเพียงเอวยังคงเงิบเงิบสงบสงัด เหมือนเจ้าของจะไม่อยู่ ลมพัดโกรกกรู กิ่งหอมพ่อน้อยลากเหมือนไม้รับรู้ วิมาลา ปากว่ากล่าว หน้าอ้มยิ้มแย้ม สีหน้าอาการคล้ายเด็กน้อยนอนเปลกำลังฝันดี คนอยู่วัดแต่เล็กแต่น้อยหลับพรึมอึมฝัน

อารมณ์เศร้า

5. มีแต่เด็ก ๆ เท่านั้นแหละที่มักจะแอบทานในสิ่งที่รู้ว่าตนเองไม่ควรทาน แต่คุณก็ไม่เด็กแล้วนี่ คนถูกดุซึ่ง ๆ หน้ามีสีหน้าจืดเฉือนในทันที จนเจ้าของร้านซึ่งยืนรอรับรายการอาหารอยู่ต้องหัวเราะเพื่อคลี่คลายสถานการณ์นั้น

6. อะอิม รินพยักหน้า แต่ถึงยังไงรินก็ยังไม่สบายใจอยู่ดี โซเอียร์ริน เลิกทำหน้าแบกโลกซักรึที่เหอะ รู้แบบนี้ฉันไม่บอกเธอดีกว่า

อารมณ์โกรธ

7. มุกสายหน้า ขณะที่คนอื่นก็ดูสนใจกับความฝันของเธอ เว้นก็แต่วีวีที่เริ่มทำหน้าหงิกงอ เมื่อเห็นคนอื่นในห้องหันไปให้ความสนใจผู้มาใหม่

8. เก่งมากเป้ พี่ขอคารวะ คุณแชมป์เนี่ยเหมาะมากจริง ๆ พี่เป็นชมเปาะ ส่งผลให้เป้ยิ้มกว้างถึงใบหูอย่างไม่เกรงใจคนหน้าเป็นตุตที่นั่งอยู่ข้างๆ ปีนก็หันไปมอง ‘คนหน้างอ’ ที่นั่งข้าง

9. เรียบร้อยก่อนจะลุกขึ้นยืนเดินกลับไปยังหน้าร้าน ทั้งใบหน้าบูด ๆ เขียว ๆ ของส้มโอให้ตามแข่งชักหักกระดูกอย่างไม่ใส่ใจ

10. อย่ายิ้มให้ใครแบบนี้ละ แล้วก็ห้ามทำตาแบบนี้ด้วย เสียงหัวพูดเคร่งขณะที่ตักกับข้าวตรงหน้าเขาให้เธอ ทำไมละ น่าเกลียดเธอ กริยาหน้าหุบจับปล้นพลังขมวดคืออย่างสงสัย ก็วิรันดาวยังเคยบอกเธอเลยว่าเวลายิ้มแบบนี้

11. เขายิ้ม แต่หลังมือเธออย่างสุภาพ ถ้าไม่เต็มใจผมไม่บังคับคุณ เธอหน้าหิว ปรายตามองนิ้วที่เข้ามาแตะด้วยสายตาเย็นยะเยือกจนเขาชักมือออก แถมเสียงที่พูดก็เจือยาฉุนนิด ๆ

12. มาให้ ไม่งั้นมันก็เปียกฝนไปหมดแล้ว ยังมีหน้ามาบนเธอ เดี่ยวเอาชะเอมอีกเพียะดีไหมหนู ยักษ์แบหน้าใส่คนหวังดีก่อนจะหลบฝ่ามือที่ฟาดลงมาได้อย่างหวุดหวิด และต้องเริ่มเล็งหาทำเลดี ๆ สำหรับการกางเต็นท์

13. ผมขอโทษ ว่าแล้วก็สับัดหน้าอีกฟรีดจากไป ฉันถอนใจเฮือก เหลือบมองคิรากรที่ทำหน้ายักษ์อยู่ข้าง ๆ ผมขอร้องทีหลังอย่าทำตัวแบบนี้อีกเกิดมีใครมาเห็นจะเป็นยังไงคิดมั้งไหม

6. คำศัพท์อวัยวะ ‘ปาก’

อารมณ์สุข

1. ริมฝีปากอ่อนของเขา เขาว่า แบบนี้สีถึงสมกับที่เป็นผู้หญิงของผม คนถูกชมยิ้มจนปากแทบฉีก แก้มนวลซบสีเลือดขึ้นมาทันตามันตืออย่างนี้เองการที่ได้รู้ว่ายังมีใครคนหนึ่งซึ่งภูมิใจในตัว

2. อะ ๆ ๆ ไม่ต้องทำเสียงแบบนี้หรอกน่า ฉันส่งเสียงเครียดกลับไป แต่ไอ้ฮาเริ่มกลับยิ้มปากหัวเราะเยาะคิกคัก เธอเนียนะดูดี ๆ ก็ออกจะสวย ทำไม่ถึงจ้องแต่จะจับแจ๊สละ

อารมณ์โกรธ

3. หลังจากที่คีนนาพิกาพกให้นายยูโดจ๊ะไรนั้นเรียบร้อยแล้ว แม้จะได้คำขอบคุณแบบเหี้ยวๆ ประหนึ่งเต็มใจตายชกกับอาการเมินเข้าใส่ในตอนแรกของเขาฉันก็เลยแบ่ปากหน้าอเป็นตุตออกมาจากห้องสภานักเรียนพลีๆ พร้อมร่ายบ่นในใจยาวเหยียด

7. คำศัพท์อวัยวะ ‘หู’

อารมณ์โกรธ

1. มาร์คพลิกแฟ้มพลาสติกที่บรรจุของใส่ใส่กระดาดรูปดูลดด้วยรอยยิ้ม รูปวาดของเธอณามิสาวข้างห้องที่เขาวาด เริ่มแรกด้วยรูปคนจักรยานหายที่โกรธจนลมออกหู ตามมาด้วยสาวน้อยที่แปลงร่างเป็นซาตานสาวมีเขี้ยวโค้งติ่มค็อกเทลจนเมาฟูบ

2. หู หนูภาวนาให้เราได้เห็นเขาสองคนด้วยภาพที่ดี ๆ อย่าล่อแหลมมากนัก เพราะหนูกลัวยายจะควั่นออกหู พี่กะโตกำลังยืนอยู่หน้าบ้าน มีพี่ข้าวฟ่างยืนชี้ชมอยู่ใกล้ ๆ พอเราไปฟังเขาก็หันมามอง

8. คำศัพท์อวัยวะ ‘แก้ม’

อารมณ์สุข

1. อีนากยิ้มแก้มแทบแตก ไปก็ไปซิแก ทันใดนั้นนายมากก็ทำปาก จู๊ๆ ประเดี้ยวๆ ขำปวดท้องเยี้ยวเต็มที่แะะ เองออกไปคอยข้าข้างนอกก่อนเถิดไป ให้ข้าเยี้ยวเสียก่อนแล้วข้าจึงจะตามเองออกไปทีหลัง

2. ผมจะไม่แปลกใจเลยถ้าคุณจะสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ในเวลาอันรวดเร็ว และเป็นหนังสือที่มีคุณค่าสูงส่งเหมาะกับทุกคนทั่วโลก หนังสือเล่มที่เพิ่งตอบคำถามถูกต้องยิ้มแก้มแทบปริ ด้วยความภาคภูมิใจ เขาหน้าแดงและรู้สึกอึดอัดอย่างบอกไม่ถูก

3. ยายกันใหญ่ แปดสิบแล้วหรือคะ แปดสิบแล้วหรือคะ ยายยังสาวอยู่เลย." แล้วมีหรือยายจะไม่ยิ้มแก้มพอง ตาหยี ไปนะคะ ยายขา แอนอ่อนน้าง ยายพยักหน้า นัทพูดต่อยายออกไอดีให้เรด้วยนะ

4. พ่อฉันบ้ายขนาดหนัก เพราะงั้นคำพูดของฉินจึงทำให้พ่อยิ้มแก้มบานเป็นจันกระดัง แล้วระริกระรี่ส่งจันกึ่งเผามาให้ฉินอย่างเอาอกเอาใจ

5. คุณปู่หัวเราะ ฮ่า ฮ่า ฮ่า เสียงดังอีก ในขณะที่คุณยายยิ้มจนแก้มแทบระเบิด นี่มันต้องอย่างนี้ คุณปู่หันมาจับหัวน้ำแข็งกดเขย่าด้วยความเอ็นดู

9. คำศัพท์อวัยวะ ‘จมูก’

อารมณ์โกรธ

1. พิมเล็กบ้าเถอะน่า ไอ้จ๊ีบมันจะคลั่งแล้วนะ แอ้นตึง เมื่อเริ่มไต่กลิ้งควีนไฟที่พวยพุ่งออก
จากจอมของเธอรุ่นๆ ยัยพิมฮึดฮัดแต่ก็ยอมสงบปากลง แต่ไม่ใช่เพราะคำพูดของยัยแอ้นหรอก
เป็นเพราะโน่น หนุ่มหล่อ

10. คำศัพท์อวัยวะ ‘หัว’

อารมณ์โกรธ

1. ก่อนจะหันหลังเดินคอแข็งเข้าไปที่ห้องทำงานส่วนตัวซึ่งเป็นอันรู้กันว่าชายหนุ่มจะต้องเดินตามเข้าไปเอง วรุทธิ์ถอนหายใจอย่างหวัหวัเสียก่อนจะเดินตามหลังเธอเข้าไปโดยไม่พูดอะไรอีก ผู้ช่วยคนสนิทของเปรมิกามองตามร่างของคนทั้งสองด้วยสายตา

11. คำศัพท์อวัยวะ ‘คอ’

อารมณ์กลัว

1. และไม่ใช่เพียงแต่คนเดียว คนที่เหลือก็กลายร่างเป็นตัวประหลาดเช่นกัน จับพลันความกลัวก็วิ่งวนขึ้นมาจากอยู่ที่คอของฉัน หัวใจเต้นแรงจนได้ยินเสียงมันเต้นเป็นจังหวะรัวๆ เหมือนมีคนตีกลองอยู่ข้างใน ฉันต้องรีบไปจากที่

12. คำศัพท์อวัยวะ ‘อก’

อารมณ์สุข

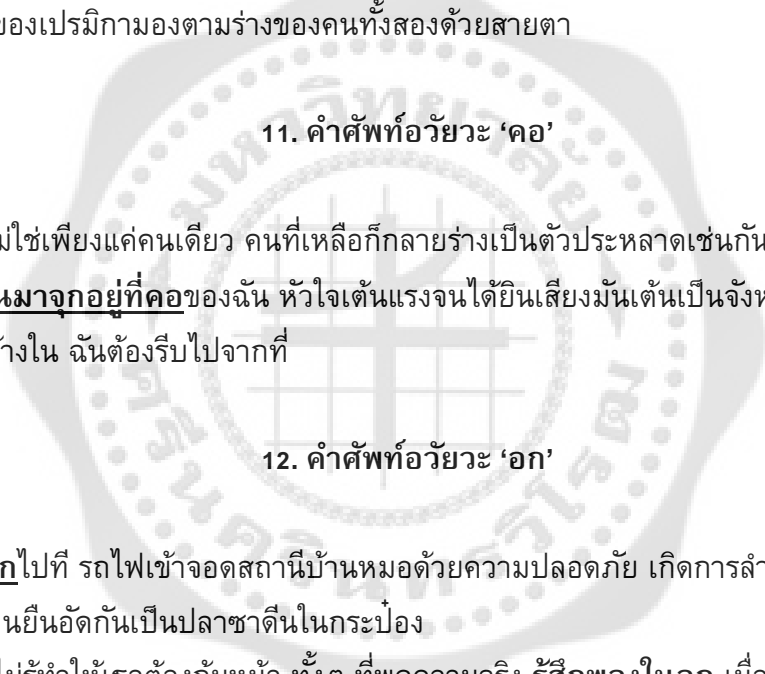
1. โล่งอกไปที่ รถไฟเข้าจอดสถานีบ้านหม้อด้วยความปลอดภัย เกิดการล่ามปากลงจากรถไฟไม่ได้อีกแล้ว คนยืนอัดกันเป็นปลาซาตินในกระป๋อง

2. อะไรไม่รู้ทำให้เธอต้องก้มหน้า ทั้งๆ ที่พูดความจริง รู้สึกพองในอก เมื่อเขากระชับมือ เธอแทนคำขอบคุณ ผู้ชายตัวโตตรงหน้าชวนเคลิ้มฝันจนจินตนาการแม่คุณเตลิดเปิดเปิงไปไกลว่าตอนนี้เขาและเธอร่ากับอยู่ในฉากสารภาพรักกัน

อารมณ์เศร้า

3. แล้วถ้าฉันหลงรักเกย์ก็ต้องอกหักสถานเดียว อย่างนั้นใช่ไหมแบบ แกช่วยตอบให้ฉันตา
สว่างที่ไม่พรอกแถม อะไรๆ มันอาจจะไม่ได้แยกขนาดนั้นคำพูดปลอบประโลมของเพื่อนดูราวกับจะ
ไม่ได้เข้าห เพราะเธอปักใจเชื่อสิ่งที่

4. เจ็บอกวิตกหนักจักจากรักจากราชนาฏหอบแหบ คืดเคียดคัตขัดดอกวิตกแทบ จิตรวอบ
แวววาววิบจะลิบลับ อกจะแยกแตกคราก เพราะพรากพลัด นบนอบหัตถ์กราบบาทหวาดวิบวั
ทุกข์ปะทะปะโศกวิโยคหับ ขัดจิตรคับแคบทุกข์คืดมก

5. ก็ใช้ว่าจะซีริว คนมาชอบเราเกือบร้อยเฉียดๆพัน ทำไมเขาคนเดียวจึงไม่ชอบเรา บอกที่
ซี เรากระเบิดดังตูมเบ่อเร่อหัวอกหัวใจจรกระจายกันไปคนละทิศ ก็เขาคงคนอื่นมาแย่งนะซีจุง
มือกันด้วยเจ็บใจ

6. หล่อนคงจะหัวเราะเยาะเอาลับหลัง เขาไม่ชอบให้ใครดูหมิ่นเขาง่ายๆ อาทิจึ่งกล้ำกลืน
ฝืนทน หน้าไม่ขึ้น แถมมอกตรมตลอดสัปดาห์ที่แสนยาว เมื่อครบแล้ว ขณะที่ทำงานเขาก็เฝ้าชะเง้อ
แลดูว่ามีรถของหล่อนเลี้ยวเข้ามาในไร่แล้ว

7. ผู้ชายคนเดียว จะไปอาลัยอาวรณ์อะไรกับคนที่มันดูถูกเราถึงขนาดนี้ ไปเสียได้แหละดี
อยู่แล้วทำให้ทุกซอกทุกซี้ใจไม่ได้หยุดหย่อน เธอหมดเรื่องหมดราวเสียที เตี้ยวออกไปข้างนอกซื้อ
หนังสือที่ชอบๆมาอ่านเล่นแก้เซ็งสักสี่ห้า

8. เหมือนว่าเป็นจดหมายระบายความรู้สึกแสนหวานให้ฟังเท่านั้น แต่ทำไมเราจะไม่
ปัญหา ความขมในอกที่มันขมแสนขมในเวลานี้ คือ เขามีคนอื่นอยู่แล้วก่อนหน้าเรา และเราไม่มี
โอกาสรู้เลยว่าเขารักกันจริงแค่ไหน และไอ้เจ้า

อารมณ์โกรธ

9. การเปิดบูติกช้อปปิ้งใหม่ถูกรินดากับนิยามถือโอกาสตามติดไปด้วยอย่างไม่เกรงใจ
ใครทำให้พรีนาถร้อนรุ่มในอก แต่ยังพยายามทำเหมือนไม่ว่าวุ่นใดๆ หลังวันหยุดปีใหม่ทีไรไม่
ค่อยอยู่ติดบ้าน เขาก็เดินทางไปทำธุระที่ฮ่องกง

10. โอมาก ขึ้นฉายยังไม่รู้เลยว่าถ้าขึ้นฉายไปบอกเรื่องนี้บีมจะเชื่อรีเปล่า อันท์กำมีแนม รู้สึก
โมโหและอึดอัดในอกอย่างรุนแรง เขาไม่แน่ใจว่าควรจะไปวุ่นวายกับทั้งสองคนในสถานการณ์
อย่างนี้ แล้วคนอย่างเขามีสิทธิจัดการไอยราได้จริง

อารมณ์กลัว

11. ฉบับพิเศษ กรุงเทพพระมหานคร พ.ศ.๒๕๐๐ / ประเวศตันตราภิรมย์ รื้อตลาด ชาวตลาด
มิ่งเมืองต่างอกสั่นขวัญแขวนไปตามๆ กันเมื่อรู้ข่าวว่ารัฐบาลโดยการนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะ
รัชต์ มีนโยบายให้รื้อตลาดมิ่งเมือง

อารมณ์รัก

12. อยากให้หล่อนเรียนจบเลย จะขอให้หล่อนเรียนต่อปริญญาโท และเอก ต่อไปจะดี
ไหม ครั้นเมื่อนึกถึงความรักอันล้นนอก ที่มีต่อ ตุลยานี เขาอยากจะได้หล่อนมาครอบครองโดยเร็ว
ที่สุด ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง เงินเดือนสองพันบาท

13. คำศัพท์อวัยวะ ‘ขา’

อารมณ์เศร้า

1. ค่ะ แล้วหนูจะไป สวัสดิ์ค่ะคุณพ่อ สวัสดิ์จะ วางโทรศัพท์ที่ได้หล่อนก็ไรซึ่งเร็วแรงแข่งขา
อ่อน มือไม่สั่นไปหมด ทั้งตัวลงบนเตียงได้น้ำตาก็ไหลลงมาไม่ขาดสายใจหายขวัญหาย รู้สึกเย็น
วาบทั่วสรรพางค์

14. คำศัพท์อวัยวะ ‘มือ’

อารมณ์กลัว

1. ผู้กองอย่าว่ายงังโง่งยังงี้เลยนะครับ ผู้กองจะย้ายมานั่งข้างหน้าได้ไหมเพื่อผมจะเป็นอะไร
ไปจะได้ช่วยผม ผมกลัวจัง นี่ใจผมเต้นแรงจนเหนื่อย มือไม้อ่อนไปหมดเลย ไม่เชื่อผู้กองลองจับมือ
ผมดูก็ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายนครินทร์ นาคนาวา
วัน เดือน ปีเกิด	12 กันยายน 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	14/1 ม.1 เขตบึงกุ่ม แขวงคลองกุ่ม ซอยเสรีไท 6 ถนนเสรีไท กทม. 10240
ประวัติการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย
พ.ศ 2545	จากโรงเรียนบางกะปิสุขุมวิทอนุพัทธ์อุปถัมภ์
พ.ศ 2549	ปริญญาตรี ศศ.บ. บริหารรัฐกิจ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ 2549	ปริญญาตรี กศ.บ. วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ 2558	ปริญญาโท กศ.ม. สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ